

1.) RMK. I. 1093.

3. péld.

Teljes

2.) RMK. I. 1074.

3. péld.

Teljes.

3.) RMK. I. 1075.

3. péld.

Teljes^x

(^x Acím. hasonmás!)

Tod. I. 1093.

ENOCHNAK, ISTENNEL VALÓ, MIN- DEN-NAPI JÁRÁSA.

Az az:

Ama ritka példája, Fejedelmi Embernek; Méltóságos GROF, RHEDEI FERENCZ Uramnak, MARAMAROS ÖRÖKÖS Urának; s-néha-i, híres BISHOP Vármegyének, FÜLSPAN-nyának; Halál által meg-hidegedet teste; minek előtt, szomorú, s gyászbán béborult Udvarátul, meg-indittatnék, az Huszhi Várban való el-takarításra; szép fényes, mind az által bánatos, UR-i, s-UR-ASZONY-I; és, más Tekintetes személyek, s- Egyházi Rend-ekelőt; az Udvarháznál elől-beszélgetet; de, annak utánna, sokkal meg-jobbitott; és a' keresztyén léleknek, lelki szükségére ajánlot, s-ki-adott.

CEGLEDI ISTVAN.

Az Helvetica Confessio-t, tisztán valló CASSA-I Szent Gyülekezetben; a' Christus Evangéliumának, melatlan Sáfár-a.

PATACHINI, Anno:

VraM IeVs ChrIst Vs, vedD hozzád az én Lelkemet!
mert, Io Istenem vagy.

Solt. 16. 8.

Azen nyilasom, esett énnékem kies helyen; nyilván, szép örökség jutot énnékem!

Solt. 69. 9.

A te Házad-hoz való buzgó szerelem, meg-emesztet engemet.

Phil. 3. 8.

Bizony mindeneket kárna alitok lenni, azen Uram J. sus Christusnak ismeretinek nagy volta-ért: kiért, mind ezektől magamat meg-fosztottam, és ganénak alitok lenni, hogy a' Christus-t meg-nyerjem.

1. Cor. 11. 1.

Legyetek én követőim; miképpen, én-is követője vagyok a' Christusnak.

2. Tim. 1. 12.

Tudom én kinek hittem! és, bizonyos vagyok benne: hogy az ű nala le-tött kincsemet, meg-tarthatya ama' napra.

A' Néhai Tekintetes, s - Méltóság-os G R O F U R-nak; R H E D E I F E R E N C Z Uram, meg-hagyatott, síralmas özvegy-gyének, Tekint. s - Méltóságos, B E T H L E N D R U S I N A Afzonymnak; nekem Kegyelm. Afzonymnak; az (a) özvegyek Istenének kegyelmét; a' (b) külső Embernek erőtelensége ben, a' belső-nek fel épülef-ét, és az (c) egy szem pil-lantás-ni ideig tartó nyomoruság után, ama' dicsőség-nek, örökre tartó állandóság-át, kívánom a' dicsőség-es Isten-től!

(a) Ki-jöy. 22. 23. 24.
(b) 2. Cor. 4. 16.
(c) V. 17.

Egyelm. Afzonym! Mikor, amaz Isten Prophétájának, özvegy gyémaradot Feleség-c, ily keserveffen panaszkodnék Elifeus-nak: (d) A' te szolgád, azen Férjem, meg holt: te pedig tudod, hogy a' te Szolgád, Istent felő Ember-va. Ime el-jöt, a' kinek adós vagyok, hogy el-vigye, mind két Gyermekeim-et, hogy neki szolgai legyenek! Ily nyomoruság-át, meg-szánván a' Prophéta; meg-kérdi tőle: micsoda volna az ű Házában? Az A-
(?) szony.

(d) 2. Kir. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

4 **SIRASTENTHITŐ LEVEL.**
szony, egy korsó olajt mond lenni. Mond a' *Prophéta*: Meny el a' szomszédban; kérj sok üres edényeket; s-zárkozzál befiaid-val egygyűt; az olaj-bul, telcs mindenik edény-ben; és a' mely edény meg-telik, tetsdelonnet. Meg-fogadgya az *Aszony* ezt; s-mi lesz? ű maga, csak tölti az olajt; fia-ípenig, viszik neki az edényeket. Egykor, csak azon veszi észé-ben; hogy mind meg-töltenek az edények, s-nincsen immár több; az olaj-is meg-állot. Oh mely nagy hasznát véve, szegény özvegy ennek! mert el-adá az olajt, s-meg-fizete adossának; maga pedig, fiaival egygyűt, éle annak maradéjával.

Tudom: (s én is elég-gé meg-könyveztem) hogy a' *Nagyságod*, Istentől mutatott; jámbor életű; igyenes erkölcsű; mind Istennec, s-mind Embernec retztzet, s-kellett, Méltóság-os *Férje* meg-holt. Ismerem azt-is: hogy a' *Nagyságod*, Izerelmes élete segéde, s-*Feje* *Coronája*, Istent felő Nagy UR volt. De, oh szabados cselekedetű Isten! Nem külső adós jöve el-vinni, a' Nagy két *GROF UR* ak-att; a' *Nagyságod*, kegyes életű Izerelmes Férjét; s-ama nagy emlékezetű, *GROF REDEI LASZLÓ*, egygyetlen egy, Hazája szerető *FIA* T, s-életének Istápját;

SIRASTENTHITŐ LEVEL. 5
ját, hanem: amaz, senkin könyörölni nem tudó s-fok sziveket keferűséggel meg-rakó, szomorító *Halál*. Melynek minnyájan adossak vagyunk; mivel: (e) a' bűnnek sóldg ya, az *Halál*. (e) Rom. 6. 23.

De tudom; hogy maradott még, a' *Nagyságod* szomorú *Házában*, s gyászos *Udvarában*, ha fok nem-is, ám bár csak, edgy korsó olaj. Ama drága Isteni szép *vigasztalások* nac, lelkét élesztő, sok száz cseppek-ből álló *Nardus* sa. Mely olyan a' bús-leleknek: (f) Mint az *Aron Pap* (f) Solt. 133. 20.
fejére öntetett drága kenet.

Ha hol penig, *Nagyságod* *vigasztalására* ez, nem lesz elég-séges; kelz vagyoc én-is, a' *szomszedság*-bül, lelki olajt fogó edényeket küldeni; mellyec, ha egygyűgyű-ek-is; s-többire, én tüllem, meltatlantül származot, csak nem üressék-is; mind az által (g) Isten adg ya azoknak nevelkedésüket. (g) 1. Cor. 3. 6.

Im el-készítettem azért; a' *Nagyságod* lelke *vigasztalására*; s-a' Magyar Keresztyenleg lelki javára, a' meg-jobbitot *Prédikatiom*-at, s *vigasztalásimat*; mellyekben, ha *Nagyságod*, *Udvarában* való szive szomorúság-it, t-lt; drága lelki olajjal tellyes edényeket, szemlélhet *Házában*. Es,

SIRASTENTHITŐ LEVELE.

mikor az adósság meg-kerésere, el-küldi Isten mennyei követét; mind a maga lelke, élhet ezekkel akkor, s-mind a' Keresztyén lelkeknek, nagy lelki hasznot szerzet *Holta* után-nis.

Engem, ezek az okok vittenc arra; hogy a' Nagyságod akarattya, e' gyenge elmélkedé-
sim, világ-ot lássanac:

I.
(h) Efa.
30. 4.

Hogy hivatalom szerént, alkalmas idő-
ben, (h) tudg yam szolgálatni az Igit, a' meg-fárad-
taknak. Hogy a' Nagyságod, búban, s-siralom-
ban el-fáradt lelkének, illendő vigasztalásokat

(i) 2. Cor.
7. 10.

nyujcsac; és, hogy az (i) halált nemzi világi bá-
natról, amaz Isten szerént vilobánatra fordicsam,
a Nagyságod elmejet. Mert ebben a' kár-vallás-
ban, olvasható öreg betűkvel, olvastattya Nagy-
ságoddal-is Isten, Emberi fogyatkozásait; s-ezt

(k) Siral.
16.

mondattya Nagyságoddal: (k) Sajennekem, mert
vetkeztem!

Hogy a' Nagyságod, Szerelmes, Elete-kön-
nyebbitő Férjenek; Istenéhez, s-Religio-jához va-
ló buzgoságának; és Enochval, Igaz hit által, I-
sten-vel, minden napon valójárásának, emlekeze-
ti; a' sirban tételekor, velle egygyüt, el ne te-
mettessék; hanem: (l) legyen örök emlekezetben
az Igaz.

(l) Sol.
11. 1. 6.

Hogy

SIRASTENTHITŐ LEVELE.

7

Hogy a' mi Keresztyén Vallásunk-on való-
kat, az Igaz Idvezítő Hit-ben, meg-erősísem,
mellyet; ha csak egy lelkecskében munkálko-
dik-is, az Istennek lengedező szellője; el-értem
én, a' mire czéloztam.

III.

Meg-akartam ezt-is mutatni, Hogy vad-
nak Istennek, a' mi Ecclesiánk-ban oly Szentel;
kiknek, fegyhetetlen kegyes életeknek Példái,
az igaz Hitnek igazság-át, mellyel űk hisznek; vilá-
gos Commentarius-sal magyarázzák, s-bizonyít-
tyák. Mert: A' melly Igaz Hit, a' szoros, s-ke-
gyes Evangelium-i életet, olly szorgalmatos-
ságon kívánja, mint a' mi Ecclesiánk-ban,
az Igaz-Hivek-é; bizony Istentől vagy on az, s-
nem a' Sátán-tól; holot ez (m) testnek munkáit;
amaz leleknek gyümölcseit, kíván az ű követőtől.

(m) Gal. 5.
19. 20. 21.

(n) Hof.
v. 6. 1.

Az az Isten, a' ki Nagyságod-at, meg (n) se-
bestette körözze be, ugyanazon Mindenható! s-
tanicsa-meg, erre az hasznos Regulára: Hogy
Schola crucis, Schola lucis. (o) Sok nyomorúságok
által, kel völt be-menni, az Isten országában!
Amen.

(o) Cel. 14.
1. 22.

KESZITŐ BESZED.

Ekintetes, s = Méltóságos Uri <sup>Készítő Be-
széd</sup>
Nagy Rendek! A' Magyar Haza,
utolsó szükségére tartatott, né-
hány igaz Haza-Fiak! Tisztesség-gel eke-
sítettet, Tekintetes, s = Nagyságos Ur=i
Aszonyok! Az Isten Anya=szent-egy=há-
zában, serényen munkálkodó lelki Sáfá-
rok! Egy szóval: minden Rendek! kik e
szomorú Pompának látó=i vadtok !

Illyen véres betűkkel iratot Fenyege- <sup>Amos Pro-
phétából</sup>
tés=t, izene egykor Isten, a' Sidó Politia-
nak, Amós Prophéta által: (p) A' Napon, <sup>(p) Amos.
8. 9. 10.</sup>
azt mondgya az Vr Isten, azt mi velem, hogy
à Nap, el=nyugodgyék délben, és bé=setéti=
tem à földet fényes nappal. Es siralomra
forditom à ti Innep=napotok-at, és minden é-
nekléstek-et, keserűségre. Gyászruhát a=
dok mindennek derekára, és mindennek fejé-
(??) re, ko-

re, kopasz-ság-ot. Es jutatom Izraélt oly ke-
serűség-re, minémű keserűség szokott lenni,
az egygyetlen egy szülőttől; hogy annak
vége legyen, úgy mint keserűséges nap.

A Magyar-
ok-ra való
szabása en-
nek.

Valóban kezdé, az igaz ítéletű Isten,
e' néhány esztendő alatt, a' Magyar=Or-
szág-i Politia-ival is éreztetni, e' Fenyege-
tés=nek súllyát! Mert, fényes Nap gyanánt
szemeink előtt tündöklő, Fejedelmi, Tu-
dós, s-Vitéz Emberink-et, életek délyé-
ben, virágzó idejékben, el-nyugotá; és, mi-
kor más Nemzeteknek, a' bődög állapot-
nak; fényes nappal=a vagy on=is; a' szegény
Magyarok, akkor=is, a' bődög talánságnak
setét éjszakájá-ban botorkáznak. Inneplé-
sünk et= is Isten, siralomra fordította sok
helyeken; mert az Istent=tisztelőknak se-
rege, el fogyott, és Templomink=nak, csak
a' kü=fala=i állanak fenn. Sok Istenes Há-
zas=ok, egy-mástól való meg=válások-ért,
dere-

derekokra gyászruhát vettek. Sok édes At-
tyák s=Anyák egygyetlen egy szülőtt mag-
zattyokat sirattyák, s-sírván akarnak men-
ni a' koporsóban. Egy szóval: Valóban
keserűséges napra jutatta Isten, a' Magyar-
Hazát!

De, a' közönséges Haza keserűségé-
ben, avagy nincsené, kivált=képpen való
részed néked-is; Tekintetes, s=Méltósá-
gos GROF UR-ASZONY, BETH-
LEN DRUSINA Asszonyom? Elég
vagy on bizony! s=még kelleténél-is töb-
talám! Mert életednek fényeskedő Napját;
meg=élemedet állapotodnak, egyedül va-
ló külső gyámolat, s=Istápját; ama' Nagy-
emlekezetű, Fejedelmi Nagy UR-at; Né-
hai Tekintetes, s-Méltóságos, GROF
RHEDEI FERENTZ Uram-at, Isten
az Halál által, el-nyugotá. Ugy hogy, mi-
kor másoknak, örvendetes Napjok vagyó,

Tekintetes
Bethlen
Drusina
szvegy-is
élti ez jaja

te néked, akkor-is, bánatnak északajában,
kel borittatnod. Melyre nézve, mind ma-
gad, s-mind Udvarod népe derekára, gyasz-
ruhát kellett fel-öltöznöd. Ollyan keserű-
ségre-is jutatot Isten, mint a ki egygyetlen
egy szülöttét sirattya. Mert ez előtt, egy
néhány esztendővel; nagy reménség-ű,
egygyetlen egy szülöttöd-et; szép javaidnak
örökös-sét; a Nehai Tekintetes, G R O F
R H E D E I L A S Z L O T, takarítád-el;
mostan penig; a veled, mind jó s-mind
gonosz szerencsét, harmincznégy eszten-
dők alatt, egygyűt vitélt, G R O F R H E-
D E I F E R E N T Z édes Uradat teme-
téd-el.

(q) Jób. 3. 24. Valóban vagy on hát részed, é jajos fe-
nyegetés-ben! Mert (q) A mely félelem-
től félsz vala, a jöve reád; és a mitől tar-
tasz vala, az esék rajtad. Meg-fosztot I-
sten, mind Eleted-ségitő-Társátúl, s-mind
örökös

örökös Fiad-túl. Maradtál egyedül, (r) (r) Efr.
mint a meg-szedett szőlőben való kunyhó, és
mint a dinnyés kertben való hajlék. Méltán,
igy kiálthatsz fel a Iob Patriarchá-val: (s) (s) Jób.
Oh ti én Barátim, könyörüllyetek rajtam!
mert az Istennek keze, illete meg engemet.

Nyilván, fájhat ez seb, néked-is M A-
R A M A R O S! mert, é te édes Attyád hel-
lyet való Attyád-at, s- (t) Eliakiomod-at,
tötte vala Isten, erős szeg-gé ki, te közöt-
ted. E szegre függesztették vala, még csak
a Fiak, s- Unokák-is, leg-kisseb Házi-
eszközök-et, s-gongyokat. De mi lűn,
jó nagy Isten? El-vágattaték a szég, s-a
reá rakatott tereh-is, le-esék.

De metztűnk, s-mit mivellyűnk, ily A' Halot-
bokros keferűségűnk-ben? Szemben szál-
lyunk-é az Istennel? Távul legyen az!
Mert: (u) Iaj annak, a ki az ű Teretőjével
ferel, és a cserepnek, a mely a több cserep-
k-
(?) 3 bez

MARAMAROS-is, faj-
lathattya é
sebet.

(t) Efr.
22. 20
s-több kö-
vetkezen-
dő versek-
ben.

A' Halot-
talon való
keferűség.
Egyszer-
lás vétellel
orvosolta-
tik meg.
(u) Efr.
45. 7. 8.

hez hasonló. Nem kel hát el=csüggedni, a kecsérűleg szenvedésnek terhe alatt! Mert: (x) holot a szenvedések bűvölködnek, ot az Isten vigasztalási, magassan nőnek. Sőt inkább, így könnyörögjünk, az szabadossan ítélő Mennyei Nagy Felség-nek:

Halot felet
való kő-
nyörget.

(y) Titk.
8. v. 18.

(z) Jer. 18.
v. 6.

(a) Solt.
139. v. 16.
(b) Törv.
32. v. 39.

(c) Job. 14.
v. 5.

(d) Solt.
319. 75.

(e) Solt.
37. v. 5.

(f) Efa. 27.
v. 20.

Es. 57. 1-2.

(g) Matth.
24. v. 22.

O H szadados Hatalmu Isten! (y) ki a Pokolnak, s-Halálnak, kulcsai val birsi! (z) Mint sár a Fazakas kezében, úgy vagyunk mi a tiéd-ben! (a) Könyvedben vagy, életünknek száma fel-irva. (b) Senki-is a te kezéd-ből; ki nem ragadhott. Mivel; (c) határt rendeltél minekünk, mellyet, által nem hághatunk. (d) Igaz vagy Vram! s-igazak a te itiletid! De egyszer s-mind irgalmas-is; ki (e) el-rejted a Tiéidet (f) az ű Agyas házok-ban; s-bé-takarítod őket, míg a te haragod el-mulik, hogy semmi vesztély, ne érje őket. Ióvelô édes Vram! s-(g) rővi.

rővidics= meg a Választottak-ért, é nyomorúság= os napokat! (h) Készics= el minket, a Báránynak menyegzőjére! (i) Hogy amá kéznélkül építettett (k) mennyei Ierusalém-ben, (l) melynec fundaloja, csak egyedül az Isten; (m) nagy örömmel bé= mehefűnk! Halálunc óráján penig; (n) vesd a Iesus kínos kereszt fáját, győlrödőkinünk, nak, keserves Mára-já-ban, s= keserű vizében! Hogy mikor veritekünk hideglic, semünk, pók-báló modra bé-vonatik; szájunk penig többire, csak szomorú Halált jelentő tajtékot tőr; töröllye= el akkor, hideg veritekünk, a Christus Iesus meleg vére! (o) Moses-i, meszsze látó szemeket adgy Uram akkor; hogy még Idvezitőnket-is, nem csak űlni; hanem segedelmünkre, az Atya Isten Jobja felől, lássuk fen állani. Emberek szavokat nem halható füleinkben penig, é sző=

(h) Titk.

19. 7.

(i) 2. Cor.

5. 1.

(k) Gal.

4. 26.

(l) Sid. 1. r.

10.

(m) Matth.

25. 21.

(n) Ki-jöve

15. 25.

(o) Törv.

34. 1. 2.

3: 4.

(p) Matth.
9. v. 2.

e' szókat bocsássad: (p) Bizzál jó Fiam!
(leányom!) mert meg=bocsáttatak néked a'
te bűneid! oh Uram Jesus! segély minket,
mindezekre; s=ne vegyed, éfobászkodások
nélkül, szegény lelkeinket, testeinkből ki!
Amen! Mi Atyánk. &c.

Fel_vőtt Leczke:

Sid. 11. v. 5.

Hit által vitetet által Enoch, hog y ne lárna halált:
és meg-nem találtatott, mivel hog y, által-vitte
vala űtet Isten; mert minek előtte által vitetnek;
bizonságot vőtt vala, hog y kedves vőlt volna
Isten előtt.

K Et szárnya vagyon a' jó léleknek e' világon, *Kezdet.*
mellyekkel ű az Eg-felé repül. *Hit* az egy-
gyik: (a) *Hitemet meg-tartottam*; a' másik, re- (a) 2. Tim.
ménség: *Várom ama dicsőfézes el-jövetelt.* A' re- 4. v. 7. 8.
ménség, (b) *lelek vas-macskája.* Mert, mikép- (b) Sid. 6.
pen a' vas-macska, erőssen meg-tartya, a' tenger- v. 19.
ren, ide-s-tova hányatot Hajótt. Így, e' világi
fok ezer akadékok között való evezkélésünk-
ben, a' reménység támazkodik, a' következő
örök élethez. Mint az *Esztrag*, hog y mérges kí-
gyóval él, s-az *Hal*, a' Sós tergerben hizik; így
eleveniti ez a' lelket, sok háburuibán. Az *Hit* pe-
nigh lelki szem, mert, miképpen szemei által lát
Ember valamit; így *hitnek* szemével nézélli a' jó
lelek meg, (c) *Idvezítő Christusát*, meg (d) *gyújtott*

A

szóvet-

(c) Csel. 7
v. 56.(d) Luc. 12
v. 35

szóvénnek ez, melly meg-szokta világítani, a léleknek Házát, E kulcsal nyitnyuk-fel Christus-nak kincses ládáját, mellyben vagyon a lelki (e) bölcseségnek, s-idvesleges ismeretnek tellyes kincse el-rejtve. E' (f) Jákóblajtorjáján megyünk az Egben s- úgy hozunk drága áldásokat alá. Ez amaz áldot kéz, mellyel (g) Christust meg-fogjuk s-az ű igazságát magunké-vá tesszük.

Ez áldott idvezítő hitben, vót vala részt, ama (h) Jared Fia; Ki Kilencz száz, harvan-kilencz esztendőket számlált, Matusael nevű Fiát, származtatta vala világra. Ki (i) minden nap Istennel jár vala; úgy tündökölvén; (k) Abel, Seth, Enos, Cenan, Mahabael, Jared, régi szent Attyák seregében, mint az Hajnal csillag, a több csillagok felet. Ki (l) Adámtul, hetedik levén, a gonosz világnak, meg-profétálá ezt: (m) El-jű az Úr sok ezer Szentével, s-itilletet teszen mindennek ellen. Kicsoda vala az? Enoc. Ki felől, ezeket beszéli a szent Apostol.

Részei az Igiknek.

1. Enoch a földről, el-költözött: által vitte Isten. 2. Földi életében, jó maga viselése, ez: minnek előtte által vitetnek bizonyosságot vót volt, hogy kedves volna Istennel. 3. Igaz idvezítő Hitt-vel, csele-

cselekedte azt: Hit által. 4. Az ű által-vitetése, ez volt: Nem látot halált, s- Az ű halálát, a követte: Nem találtatott-meg. Magyarázzuk így ezeket:

Által vitettet.] Nem a földi paradicsomban; mint nem okosan állattatik, nemelty így értő, keresztyén nevet viselőktől: (n) Hogy Enoch s- Illyes minden etelital nélkül, tartatnak a földi Paradicsomban, s-világ vége felé jűnek el mindketten, az Antichristusnak meg-ölésére; s-az után mennek osztán fel az Egben. De nem helyes ez; mert annak az Illyés-nec, a Christus el-jövelele előtt való meg-jelenése, nem az itélet napja, hanem Christusnak testben való első el-jövése. Az az Illyes azért (o) Keresztelő János. Oda vagyon, az Adam földi paradicsoma-is, az özön-víz miat, melly (p) minden embereket meg-ölt; s-tizen-öttingel-is volt minden hegyeknél magasab. Nem vitetet hát által oda Enoch-is hané, az örök boldogságba talált helyetis, kiknek is meg-kele vala ugyan (q) rend szerént halni; de ezt, a rendszerint való utat, a szabados Isten változtatta meg.

Ne látna halált.] (1) olyant, (tudni illik) mint egyéb Emberek: a léleknek a testül való el-válasát. (2) ne látna Halált, az az: az első Világnak

A 2

tömen-

Az Igiknek magyaráza. 17a.

(n) Bellar. libr. 3. de Pont. Ró. cap. 6.

(o) Matthe 11. 14.

(p) Ter. 7. 20, 21. 22.

(q) Sid. 9. 27.

(r) Mat. 8. v. 22. tömértent vészt; melly akképpen vétkezők, meg-szoktak (r) *halni ábűnben*. (3) Ne látná, viz özön által való veszedelmet is melly vala valoban nagy halál.

(s). 1. Kir. 3. 16. 17.

Nem találtatott meg.] Miképpen amaz (s) *örvenferfiak harmad napig keresek hegyeken völgyeken az Illyést, de meg nem találák*. Hihető, ilyen-képpen keresik vala *Eonchot-is, Patriarcha Tárfa-i, Felesége, s-Mathusael Fia*; de nem akadának reája, s-csak magokat fáraszták.

Bizynyságot vót vót, hogy *kedves volna Isten nél.*] Ebből tudta edgyikből meg azt.

(t) Am. 3. 3. 1. Mert, *Istennel járt*; melly, jele volt az ű Isten előtt való *kedveségének*, Ugyan-is. (t) *Nem járhatnak ketten egy gyűt, ha meg nem egyg yeznek egy-mással.*

(u) 1. Kir. 18. 28. 2. Vagy hihető; hogy ha valami-modon még akkor-is *áldozatot* tót Istennek; (u) *áldozattyára fogot a mennyei tűz le esni*; s-innen tudta meg, hogy Isten kedvelli, mind *áldozattyát*, s-mind magát.

(x) Eph. 4. 5. *Hitnek általa*] (x) *Egy volna ugyan az Hit, de, nem minden hit, jó hit.* Az *Idvezítő Hitet* azért, hogy a többiül meg-választ-hasd, ezek-re vi-

revigyázz. Mikor a Christusban *akarsz binn*.

1. Ugy meny *hited által Christusedhoz*; hogy meg-tudgyad, Urad *erkölését*, kit szegény lelked sohajt. Nézd meg, mennyi sok ezerezen akarják Christust venni; de nem gondolják azt meg, hogy (y) *Urok-szent, tulók-is (z) szent életet kíván.* Hogy kik űtet követik, (a) *gyűlöli azokat e világ*; s-végre is csak a (b) *Christus Vallásáért való üldöztetés, helyek, mellyet, ő ki nehez volt fel venni!* Kik ezeket eszekben nem veszik; nem jó kéz fogások, vagy on a Christussal.

2. Még a Christushoz ragaszkodot, *Igaz hit formájának-is jonak kelitt lenni.* Valamely gonosz dolgot, úgy *szerettünk az előt, mint (c) szeretünk* vagy job kezünket, *vajjuk ki s-messük el* azt hogy annak szeretése ne vigyen örökké való kinra. Mi haszon volna itt ha valaki, (d) *e világot*; menten muló (e) *gyön yorúséget*; (f) *rossda, s-lopok meg-emésztések alá vettetett kéncset*; sok elme töréssel (g) *egyben köttetett bölcseséget*; (h) *Hamánnak, Mardocheustul való tisztesség-kívánásai*; kedves (i) *elete társát, s-Feleségét*; főt a (k) *Szülek vécnségek elől gyamolító Istapját*, s-édes Gyermekeit, Christusban való igaz hitelért el

A;

nem

(y) Sid. 7. 26.

(z) Sid. 12. 14.

(a) Ján. 1. 9.

(b) 2 Tim. 3. v. 16.

(c) Matt. 6. 29. 30.

(d) Matt. 16. v. 26.

(e) 1. Cor. 7. 29. 30.

(f) Mat. 6. v. 20.

(g) Pred. 2. v. 1.

(h) 1. R. 3. v. 2.

(i) Luc. 14. v. 26.

(k) Ter. 5. 29.

(l) Ján. 5. v. 44. nem hadná? Mert, csak ilyen kissebsegh-e volna, Christus Urunk előtt, annak: (l) *Mi módon hihettek ti, holot, egyik a másoktól vár di-csőséget?*

3. Kivántatik it az-is: hogy magadat, minden (m) *magad igazság hátul* megh-üresíts, s-csak egyedül az (n) *Istennel elégedgyél* megh. Ugy hogy ha te, az Isten igijében való igire-tekben mindenképpen megh-csalatkoznál, bár csak veszt Embernek tartanád magadat. Mint, Nagy-Sándor egykor: ki, egy Orvos-Doctor, Barátyának, felette ighen hiszen vala. Mely Sándor, mikor beteghségben esnék, levelet a-
adának bé neki, hogy megh-oltalmazza magát Barátyától, mert mérghet fogh neki innya bé adni kezében tartván azért a' levelet Nagy Sándor azonban, a' Doctor-is hozván neki a' mérghes-italt, eggyik kezével, szájához vi-vé az italt, másikkal penigh, Barátyának nyuj-tá a' vadólo levelet. Ugy hiszen vala ám Bará-tyának e' Nagy Sándor hogy ha ütöt, ahoz való bizodalma megh csaka volna, el kellett volna veszn. Találtatott más Király is, ki, pecsétet levéllel küldötte el Fő Generályát, birodal-mában

mában való némű-némű Városnak megh-óltal-mazására. Azonban, hogy megh próbállyaa', Király *GENERALIS*-sa hűséghe't alattom-ban való más levelet küld utánna, hogy a' Vá-rost el-roncsa. Nyavalyás *GENERAL!* min-den felé habozz. De a' Királytul néki adatot, utólsó levele, csak el rontattya a' várost. Job, volt ám itt Nagy Sándor, a' Generálnál! Eszed-ben jutattyák efféle dolgok, micfoda legyen *Istenben bizni*. Ugy mint: Ha Ember, oly vég,ső szorulásra jut-is, hogy vagy maga veszedel-mével enged Istennek, Szent igiretihez ta-mázkodván; vagy, ha meg-rontya áldot Iste-ne parancsolatyát; világ-i elől-menetelt szerez-het magának. Az elsőt választya az igaz hit, nem ezt. Mivel ű, olyan természetű, hogy ha min-den támaszokat elvon is Isten alólla, de meg-is hiszen. (o) Nagy hatalmúl meg-szabadított Isten, s-ez után-nis meg-szabadított. Ugy retzik it, azért csek az Apostol nagy veszedelemben, hogy ez után-is, tanulna *hinni* Istenben. Maga mondgya I-sten (p) hogy meg nyomorodot szegény nepet maraszt meg e' földön; de, mind ennyi szoron-gatásokban-nis, *biznak* az Istenben. Az az: va-

Micfoda
az igaz hit?

Igy szól.
(o) 2. Cor.
v. 10.

(p) Soph.
3. v. 12.

lame-

(q) 1 Tim.
5. v. 5.(r) 2. Krő.
14. 8. 9. 11(s) 2. Krő.
16. 2. 7. 9.

lamennyi ezközökben *bizhattak* volna, mind el-veszi, de meg-is *hisznek* Istenben. Micsoda lehet nagyobb szorulás, mint mikor az Aszonyi-állat, *őzvegyen marad*, -s egyedül vagyon? (mivel affélenek, ha arany-is a' kapúja, de csak ugyan *őzvegy*) de még-is, e' ki adot mondásban vagyon az *ő igaz hiti* akkor: (q) *A' melly Aszonyi-állat egyedül vagyon, bizik az Istenben s-foglaltat a' könyörgésében éjjel és nappal.* Effe-le váratlan szomorú sors-ban tetzik ám meg az *igaz hit!* Ugy annyira, hogy ha az ilyenkor magát ki mutattya, Isten jelen való segítségét láttya az *igaz Hittű* Ember. Nézd meg *Asa Királyt!* Réamegyen a' (r) *Szerecsen Király*, tíz száz-ezer Emberral; *Asanak* pedig *húsz* híján, *hat száz ezer népe* vagyon. De, mivel ezt mondta: *Szegély meg Uram: mert te benned vagyon minden bizodalunk!* valóban jól jára; mert, egy sem marada eleven a' Szerecsenek-ben, ugy le vágatának. Bóldogtalan-ab forsa vala! má-sutt; mert, mikor a' (s) *Syria-i* Pogányokat hivta volna segítségre, *Bahasa*, az *Izrael Királya* ellen; így pirongattaték, *Anáni Prophetá-sul* meg: *Nem lün (hiszem) bizodalmad, az te Urad-*

Uradban Istenedben, (mint régen, a' Szerecsenek réad jövetelekor) *hanem*, a' *Syria-i Királyban*; *bolondúl cselekedtél*, -s *hadak* lesznekez után *ellened.* Effele szoros igyekben bajokban, szokta ám magát ki mutatni az *igaz hit!* Szintén az (t) *hegy tetejére* viszi *Abrahám*-ot egyetlen egy *Fia öldöklésére.* Ezt kell *Dávidnak*, a' sűrű üldözésekben mondani: (u) *El kell vesznem a' Saul keze miatt.* *Esau*-tól való szörnyű felelemnek miatta, így kell szólnani *Jakob*-nak: (x) *Szabadics meg engemet*, (én Isteneim!) *az én Battyának, Esau-nak kezéből! mert félektüle, fiaimmal, s-azok Anyyával együtt.* Effele példákban, mikor minket a' test bal kéz felől izgat, job kéz felől az *igaz-hit*, erősít, -s-bátorít. Vajki ritka ám az ilyen *igaz hit!* ugy annyira, hogy még a' (y) *Christus Attya* fiai sem *hisznek* *Christusban.* Ennek azért, illy *fundamentum*-ot kel vernünk:

A' kit Isten, igáz idvezítő-Hittel meg-ajándékozott; az az Ember, minden-nap Istennel jár, s-kedvében is vagyon Istennek. Erre a' bizonság, az *Adám-tól*, 7-dik *Enoch.* Kinek:

1. *Igaz idvezítő Hiti* vala. Mert: ű is, (a' több szent Atyákkal egygyüt) (z) *a' Jesus* *Chri-*

(t) Teréz
22. 7. 14.(u) 1. Sám.
27. 7. 1.(x) Teréz
32. v. 11.(y) Ján. 7.
7. 5.

Tanúság.

(z) Csel.
15. 7. 11.

Christus kegyelme által, hitte meg-tartatását. (2.) Tetszék Istennek. Mely dolog, másképpen nem lehet, hanem ha (a) valakinek hiti vagyon.

(a) Sid. 11.
v. 6.
II.

2. Istennél-is járt minden nap. Mely dolog, valóban hasznos fáradság-is! mert, effele vigasztalás, szokot az olyanbúl ki-jünni: (b) Az Ur előtt jártam; azért meg szerencsésíti minden én utamat. Ha csak (c) földi Király el-állani-is, nagy külső boldogság; hát a' (d) Királyok királya előtt! Illyen volt az áldot Enoch.

(b) Terét.
v. 40.

(c) 1. Kir.

10. v. 8.

(d) 1. Tim.

6. v. 15.

III.

3. Valóban, nagy kedvében-is vala Istennek! Mert: (1.) Oly kegyelmét nyújtá Isten néki, mely által, (e) szüntelen járna Istennel. Oh mely drága dolog ez! mellyet a' Prófétá Dávid-is, így sohajt vala: (f) Vajha, a te parancsolatid meg őrizésére, igaz gattathatnának az én utaim! nyilván úgy, meg nem szegyenülnek. (2.) Nem láthaalt-is. Mely által, gyakorta, még az igaz Ember-is: (g) keserű szível mulik ki e világból s-nemethet e világ javaival. Es (h) a' sirtt, Attyának nevezi, s-a' fergek-et pedig, Annyának, s-nennyének. Meg óltalmazá Isten Enoch-ot, mind ezektől. (3) Drága hittel-is meg ajándékozá Isten; mellyet, ki meg nyerhet; elenne álhat az a lé-

(g) Job. 23.

v. 25.

(h) Job. 17.

v. 13.

lek, az (i) ördög tűzes nyilainak. (k) Meg győzi az e világot. Istent Fia az (m) Christussal egygyesül az az, az által kedvelli Isten, (n) az mi jó cselekedetinket. A' szerezt bennünk, (o) jó dolgokat. A' (p) tisztítja meg szívünket. A' szerezt (q) jó lelki ismereteket. Az (r) hívattya Istent velünk, segítségül, s-a' tétet vallást igaz religionkról. Ez aláz így meg, Isten előtt: (s) Nem vagyok arra méltó hogy azen házámban járj. E' teszi a Szent (t) igit, hathatóvá. Ez (u) várattya békefféges türeffel, Istent kegyelmes igirettit. E' teszi minket (x) bizonyosok-ká, el-választásunk felől. Végre nyer Istentől nekünk, (y) lelki testi kegyelmeket (Oh Isten adta áldot Hit, be Boldog Ember az ki te benned részt vehet!) E' dolgokat pedig az Hit, mind eszköz-keppen viszi végheben, nem úgy, mint ezeket érdemlő ok. Kézűit csak, melly, nem érdemmel, hanem el-fogja az ajándékot. Merő Koldus, ki, szerezt ugyan élete táplálására valót, de az ő keze akkor, csak eszköz. Ugyan-is nem az orvosságot el vőtt Kéz, gazdagit meg, hanem maga az orvosság. A' drága arany gyűrű-is, nem magá-ért csak kedves, hanem a benne való gyöngyért. Illyen drága ked-

(i) 1. Petró.

5. v. 9.

Eph. 6. 16.

(k) 1. Ján.

5. v. 4.

(l) Ján. 1.

v. 12.

(m) Eph. 3.

v. 17.

(n) Terét.

4. v. 4. 5.

Sid. 11. 4.

(o) Gal. 5.

v. 6.

(p) Csel.

15. v. 9.

(q) 1. Tim.

1. v. 5.

(r) Soltár

116. v. 10.

(s) Matth.

8. v. 8. 10.

(t) Sid. 4.

v. 2.

(u) Sid. 6.

v. 12.

(x) Gal. 5.

v. 5.

(y) Ma. 13.

9. 29.

vesége vala Isten előtt, a mi Dicsőséges Enoch-unknak-is. (4) Ki továbbá, így is vala, Isté kegyelmes gráciájában, (z) Mert nem találatték é földön többé, mivel fel vevé Isten. Nemlün többé (a) Mára, -s-nem győtré őtet é világ-i keserűség, hanem, oda mene, hol minden lélek Naomi, -s-telleyes szépség-gel. (b) Három száz hatvan-öt esztendő k allat, elég (c) Benoni nevet hordoz a s-fajdalomnak fia vala; de az ű Mennyei Attya, Benjamin nak, -s- job kez fia-nak nevezé. Oh mely nagy bódogság ez, kit Isten, így viszen által mennyei Hazájában! mert azt, meg tisztítja minden bűnöktől, -s mikor osztán le farag róla minden szemetett, mint (d) Salomon meg faragtatta az hegyekben a Templum kőveit, úgy hogy, mikor osztán azt fel rakatta, semmi vasnak zörgése nem hallatott; ekképen, (e) elt r lven Isten minden köny-hullatásokat a szemekről, nem hallatik ott többé semmi jaj, hanem, csak az Isten Templomában vagy, az unadalom nélkül való szolgálat. (s) De több kegyelme-is, volt még Istennek Enoch-hoz. Mert a Prophétálás ajándéka által, így inti vala az Embereket: (Terjetekek meg) mert, (f) imé el

(z) Terét. 5. v. 24.
(a) Ruth. 1. v. 20.
(b) Ter. 5. v. 23.
(c) Terét. 35. v. 18.
(d) 1. Kir. 6. v. 7.
(e) Titk. 7. 15. 16. 17.
(f) Judás. 7. 14.

jű az

jű az Ur, sokezer szenteivel, hogy itéletet tegyen. Oh! -s-melly kedves dolog Istennél, ki a (g) bűnös Embert, tevelgyó utárul meg-teríti, -s-annak lelkét, az örök haláltól meg-tartja! Bizony (h) fenlik Isten előtt affele, mint az Egnek fenyesége, örökkön örökké. Im mint ki teczek, csak, ez egy áldot Enoch példájából-is, e' szent Tanuság igaz volta! lássuk ezikkelykeit.

Igaz Hitet emlegetek; (hogy é szoval vigasztalljam-meg a Gyenge hitűek-et-is, kik az ű hitcske-jeket, nem tartják igaz hit-nek) Mivel vagy, ilyen dicsírtetet nagy-hit (i) Bizony mondom, meg Izraelben sem találtam ilyen nagy hitet. Mellyet, nem úgy kelvenni, mint ha ennek nagyobb-hiti volt volna, a' (k) hívőknek Attyánál Abrahamnál, hanem: pogány Ember lévén e' Százados, a' Christus gyenge ismeretiből, ily nagy hitet szerzet magának. (l) Ha csak szoval parancsolsz is Uram, távul letebben, de még-is hiszem, hogy meggyogyul az én szolgám. Sok Sidoknál nem találattam ez! kiknél mind az által, nagyobb vala a Christus ismereti, Urunk é mondása szerénr: (m) Engemet is ismeretek honnan való legyek, azt-is tudgyatok, hogy én magamtól nem jöttem. Járul vala

B 3

ez-is

(g) Jak. 5. v. 20.

(h) Dan. 12. v. 3.

I. Vagyon Nagy Hite, vagyon Kőcsiny-is. (i) Math. 8. 10.

(k) Rom. 4. v. 16.

(l) v. 8.

(m) Ján. 7. v. 28.

(n) Matth.
12. v. 39.

ez-is hozzá: Mert a Sídók mindenkor inkább, (n) Valami jelt, s-csudát kívánnak vala a Christusul, hogy az után, úgy bídgyenek neki. De pogány százados, csak a Christus egy szavával-is meg-éri. Nagy Hitám ez! Vagyon más il-

(o) Matth.
15. v. 28.

(p) v. 27.

(q) Matth.

6. v. 30. és

8. 26. és 14.

31. és 16. 8

(r) Mark. 9
v. 24.

lyen-is: (o) Oh Ájszony! Allat, nagy a te hited! E-zért pedig, mert (p) magát Pogány lévén, csak kőlyöknek ismeré, elégfegetnek itelven a Christus hozzá nyujtandó kegyelmességének, csak egy morsalekját-is Vagyó azért nagy hit de a kicsint-is itt keresd. (q) Ó kicsiny hitűek! mel'y kicsiny-hit annyéra jut néha, hogy ugyan illy keserves panaszt tegyen. (r) Hiszek Uram! de, legy segítségül az én hibetetlenfégemnek! hol azért, mind a nagy s mind a kicsiny hit! Ugy-iskel annak lenni.

L

I. Mert, mint a' gyümölcsös kertben, se magassággal, se terméssel, nem egyenlő fák vadnak. Az Emberek között-is, ki öreghejeb, s-ki ifjabb; ki magassab s-ki alacsonab. Illyen gradies vagyon az Hitben-nis.

II.

2. Osztan; Isten sem osztogattya mind egy módon kegyelmét. Mert némelynec, ugyan azó egy időben ad, mind Hitet, s-mind annac meg-érzést; mint amà (s) bársony aros Ászonynak, ki-

(s) Tsel.
16. 14. 34.

nec, a

nek, a mely időben Isten meg nyitotta szívét; s-hitt; ugyan azon órában, örvendezet háza népével egyben, hogy hitt volna Istennek. Némellyek pedig, fokat munkálkodnac azért, s-mint a ne-bezen szűl. Ászonyc, ily nehéz munkával nyek-rik azt meg: (t) Fiacskáim! kiket ujjonnan szűlök, miglen a Christus ti bennetek meg-ábrázoltassek.

(t) Gal. 4
v. 19.

3. Hozzá adom ezt-is: Nem nevelkedik rend szerént különben az Hit, hanem, a szent ezközökkel való élés által. Kik azért, csak most térnek meg; szintén oly erőtelének még az Hitben, mint a kis gyermek, járásra adatot lábbaiban; avagy, a Scholában tanulni kezdet, Principista Gyermecek, a Deáki tudományban. Annyival-is inkább pedig; ha az hitet nyert Ember, s-borgalma-matossan nem el az ezközökkel. Hanem, csak olyan, mint a Rest-Kalmár, ki, otthon heverése miatt, nem gazdagodhatik meg. Avagy, a só-vány földben, által plántáltatott csemete, mely, nem nő úgy; mint a jó firos földben való.

III.

4. Az ismeret szűk volta-is forog it fenn. Mivel az Ember felette tudatlan néha, a Christus tudományában. (u) Oly rest a hallásban, hogy a kinek az id. hőz képest, Doctornak kellene lenni, csak az Isten

IV.

(u) Sid. 5.
12. 12.

32 ENOCH-NAK, MINDEN-NAP-I
az Isten igije betűjére tanittassék, s téjjel tápláltassék.
Vajki nagy ártalmára vagyon effele a vastag-
hitnek!

V. 5. Az igireteknek el nem hihetése-is, egy
(x) 2. Kir. nagy akadekit. Mikor így szól valaki: (x) Ha
7. v. 2. az Isten, ablakokat csinálna-is az Egen, még sem le-
(y) Száml. hetne meg az özöcsőség Samariában; Es: (y) Ha a
31. 12. 22. tengernek, minden halai, össze gyűjtetnének-is, még
sem lenne elég, ez hat száz Ezer embernek.

VI. 6. Ne maradjon-el, az Isten kegyelméhez
(z) Matth. való gyenge támaszkodás-is melly szerzi; è kicsiny
14. 30. 31. hitet. Mivel; è miatt (z) Sillyedez sok ember Sz:
Péterrel, à veszedelemnek tengerében, mert nem
jut eszébe, hogy jelen vagyon az út meg-ol-
(2) Terét. talmazó Jésus. Nem mondgya ezt Jakobbal (a)
32. v. 26. Nem bocsátlak el tégedet valameddig meg-nem al-
dász. Ollyan ám ita gyenge hit, mint amaz erő-
telen kőszvényes kéz, melly, nem támaszkodha-
tik a vastag fához, mivel be szorúlt az a nyavalya
miat s-igen reszket. Mig tovább mennénk, è
kérdésekre it, nagy szükségünk vagyon:

Kérdés. 1. Kérdés. Hogy hogy tudgyam meg, mel-
lyik a Nagys- mellyik a kicsiny Hit?

Nagy-Hit-
pek jelei

Felelet. Né utoljő jelei ezek, a Nagy Hitnek:

1. A

ISTENEL VALÓ JARASA. 33

(1) A' nagy lelki örömmel, s-bátorsággal va-
ló járulás, Isten eleiben. Ugy hogy (b) Bizoda-
(b) Eph. 8: lommal való menetelünk legyen ollyankor, a Chri-
v. 12. stusban való hit által, Istenhez. Ezt tévé, amá
csintalan el- vetemedet, de az után, Istenhez
meg-tért, Fiu: (c) Majd-fel kelek Atyámhoz me-
(c) Luk 15: gyek, s-ig y szollok: Atyám! vetkeztem az Egh el-
v. 12. len (hol a te (d) ülsz teked vagyon) és te ellened.
(d) Ef. 66: Ez ám amáz Abba kiáltás: (e) Szerelmes Atyám!
v. 1. (e) Ró. 8: Nem találám ita' Nagy Hit, job s- nagyobb At-
v. 15. tyát Istennél. Így gondolkodik: Ur Isten! Gya-
(f) Solt 2: korta (f) ár-vákká maradunk Világi Atyaink-
v. 10. tül; de te engé, (g) ne hácz árva-úl. Meg-törtin-
(g) Iá. 14: hetik az hogy (h) ne bocsássa az edes Atya eleiben,
v. 18. (h) 2 Sám gonosz-fiát, bár sohajcsa-is Atyát, de te Felséged,
14. 24. (i) Jan. 7 ha (i) hozzád meg yek, ki nem üsz sz előled. Mert
v. 37. (k) Est. 47 nem ollyan vagy mint az Afsuerus, kinek, (k)
v. 2. meg csak kapuján is nem szabad vala be menni gyász
(l) Solt 51: ruhában; te Felséged penig, a (l) meg-rong yollot,
v. 19. s-igen meg-keseredet szívvel kedvelli: Hiszem nagy
(n) Peld. bátorsággal való menések ez, a Nagy hitű, Isten
10. v. 1. Fiainak, menyei Atyyokhoz! Mivelük i (1)
örvendeztetik szent Atyyok-at. Ugy fűgnek iza-
vátul; hogy ha mondgya: (n) Kerefsétek fiaim
az én

C

34 ENOCH.NAK MINDEN.NAP-I
 az én szent országmat! menten ilyen lelki Echo-
 zengedeztetnek viszfza: A te országadat keresem
 édes Attyám! Ugy követik édes lelki Attyok
 nyomdokát, hogy, még csak intését-is tudgyae
 mit tészen. Ha penig *Lelki-Attyok* úköt így inte:

(o) Levit.
 19. v. 2.

(p) Szám.
 12. v. 14.

(q) Solt.
 139. v. 22.

(o) *Szente* leg yetek, mert én-is szent vagyok; vi-
 lági gyarló életekben, magokat ahoz szabjác.
 Ugy mérséklic *Attyok* elöt való életeket, hogy
 ha úket (p) *vér* kért meg-póki, meg-szég yenlik ma-
 gokat. Söt oly dolgot visznec, è Mennyei At-
 tyá-ért végben; hogy (q) *mindők is gyűlölik azt,*
kiket az ő édes Attyok gyűlöl. Valóban nagy-hit
 ám ez, keresztyén lélek!

II.

2. *Nagy Hit* vagyon ott-is, hol mind Iste
 s-mind *Felebarátinknak* ha-nem *tökeletes*-is, mind
 az által, *derekas szereteti*, találtatik. Szemlél-
 hetze amazt, è *Moses*-ben: Hogy sem mint
 tégedet Isten! az *Egyptumiak*, à *Sidok* el-veszté-
 sek-ért (r) *káromlyanak, töröly ki inkább engemet*
à te Könyvedbül à mellyet irtál. Ez utolsót pö-
 nig, è buzgo lelkű *Szent-Pál*-ban: (s) *Atokká*
kívannek én lenni, (ha Istennek úgy tetzenék)
 az én *Sidó Attyám* fia-ért. Mit gondolsz *Ember*
ezek felöl? A vagy job.bé magát *Embernek*
 pokolra

(r) Ki-jö-
 vet. 32. v.
 12. 32.

(s) Ró. 9.3

ISTEN ELÖTT VALÓ JARASA. 35

pokolra vetni, -s-Isten örökké való átkában csni;
 hogy nem valami szikrány-i csorba, Isten dicő-
 ségében találtaffék, vagy, vallaflunk-on való
 Keresztyén *Attyánk* fia-i meg vetteffenek? Bezzeg:
 (s) *job egy Embernek meghalni!* Itt sem találhatz
 egyebet *Nagy hitnél!*

(s) Ia n. 115
 v. 50.

3. Nem marad azonban el, ez-is: Hol a
vallás ki-sirgetésének idején, *vegig álhatatos hit*
 találtatik, *nagy hit* vagyon ott. Urunk adta
 billyeg ez: Hogy a (t) *kü sziklára eset*, s-gyöke-
 ret magának nem-verhetőmag, csak ideig való,
 s-Embert, à *Kisirtetnek* idején, Istenül el-sza-
 kaszto. Csak ideig való *Hit* ám effele! Nem ol-
 lyan a *Nagy-Hit*. Hanem ez; meg-vét mindé
 é világ-i Urafiág-or, maga (u) *igaz Vallás*-aért;
 s-még-ha *Királyságra* *hinak*-u áfák, az olaj, *fige*
fakkal, -s-szóló tűvel üteti; csak így felel: Isten ol-
 talmazzon attúl, hogy el-hadyam lelki kő-verse-
 gemet, edességemet, -s-még az Isteneket-is meg-vida-
 mitó mustomat, -s-Királyságra mennek! Bizony
 nem cselekekszem. Ezt-is beszéli: Hogy *vallá-*
somat meg változtassam, (x) *nem leszek a kincsért,*
Pharao Király leánya; meg-elégedvén én, a Chri-
stusért való gyalázat szenvedéssel, -s-az Isten nepé-

III.

(t) Luk. 8:
 v. 13.

(u) Birak
 9. 9. 10. 11
 12. 13.

(x) Sid. 11
 24. 25. 26.

C 2

velegy-

vel eg yút szenvedendő nyomorúság viselésel; hogy sem mint vallásom-at meg változtatván, ellyek ábűnek, ideig-való hasznával. Nem mindennél találtatik ám, az ilyen Nagy Hit fel! Mivel tudya ezt: Bár sokan kövessenek-is, valamelly helytelen-vallást; de: (y) Nem jó a sokaság-ot a gonoszban követni. Ha pedig ő, szé-
 (y) Ki-jöv. 22. v. 2. lélne-is effélet: hogy még a' Nagy Rendeek köz-
 (z) 1. Jan. 9. v. 19. zúl-is, sokszor el-állanak az igaz Vallás mellől; akkor, csak így szól: (z) Miközülünk mentek ugyan ki, de, nem mi közülünk valók voltak volna, meg maradtak volna mi velünk. De, meg mutatták, hogy nem mindenk mi közülünk valók.

IV.

4. Az Isten adta nagy Hit, nem indul meg az Ember-i okoskodáson-is, ha Isten-i ígireteket kaphat a Szent Könyv-ben. Ugy hogy; ám bár ezt parancsollya-is Isten: (a) Vegyed a te egyetlen egy Fiadat az Isákot, -s-áldozd meg. De, ő még is így gondolkodik: Meg cselekekszem, mivel Isten parancsolta. Mivel, jól tudom azt, ha az én Isákom meg-hal-is; (b) de meg-sámlálhatatlan szapora porhoz hasonlóva teheti Isten az én magomat, szent igireti szerint. Bezzeg ilyen fors-
 ban a

(y) Ki-jöv. 22. v. 2.

(z) 1. Jan. 9. v. 19.

(a) Ter. 22. v. 2.

(b) Ter. 22. v. 16.

ban, a' Nagy hitű Ember, csak ezt mondgya:

(c) Ha semmit sem terem, se mező, se szőlő-is, de még-is vigadok, (-s- nagyon hiszek) az én meg szabadító Istenemben. (c) Habak. 3. 17. 18.

5. A' lelki dologban, kü-szikla természetűnek-is hidgyed, a' Nagy hitű Embert. Mikor é világ, (d) csak nem fenékel fordul fel; akkor ő így bátoritya magát: El-jű még az az idő, mellyben; meg-segíti Isten az ő Városát, ha csak hájnal fele-is. Így szól az előtte való veszedelemben Ionathán-nál: (e) Jere mennyünk a környül metetlen Philistensók táborára! (jó inasom) mert, velünk lesz Isten. Mivel nem nehéz neki, sok, avagy keves által meg szabadítani. Vallyon-s-vóltal-é, é szörnyű száraz gallya valaha, lelkedet Istennek tartó Ember? it kívántatik ám, a' Nehaj Nagy hitű David! Hogy: (f) meg erősítse magát az Ur Istenben, az útét meg-kövezni igyekező szolgainak szándékok idején. (d) Solt. 46. 3. 4. 5. 6. (e) 1 Sam. 14. v. 6. (f) 1 Sam. 30. 4. 5. 6.

6. Mikor, szívet fonyasztó szorulásokban vagy-on-is a' Nagy hitű Ember, mind csak tűr; valameddig Isten meg-nem mutattya neki, a' szabadulásra való rendes eszközöket. Egyik-en, David-on telek é be, ki, hogy meg-meneked-

C 3

heslek

W.

(d) Solt. 46. 3. 4. 5. 6.

(e) 1 Sam. 14. v. 6.

(f) 1 Sam. 30. 4. 5. 6.

VI.

heffék Saul-túl, meg ölheti vala ugyan; de, még-is is így szólla: (g) *Oltalmazzon Isten engem attúl, hogy én az én kezemet, az Urnak fel-kenetet Királyára vesse!* (h) *Az Ur, meg-veri űtet, vagy az ő orája el jár, -s-meg hal; avagy hadba megyen, -s-ot vesz.* Ellenben cselekedék Saul; ki vévén észében, hogy el hadta Isten őtet; és (i) *sem álom látás, se Urim, sem Prophéták által, (mivel, (k) így szokot vala Isten abban az időben az Emberekkel beszélni) meg nem felel Isten néki; az őrdöngős Affzony-hoz folyamodék, -s-el-veszté, rontá magát, nem lévén csak mi Hiti-is.*

VII.

7. Sőt, ezt-is cselekeszi, à *Nagy Hiti Ember*: Hogy ha ő, *külső eszközök* nem lat-is, meg-szabadulására; de, csak *Isten igireti-bezár* mázkodik. Így szól még akkor-is: (l) *Ha had támad ellenem is, még-is Istenben bízom.* Ezt mond-gya *Eliseus-sal*: (m) *ne fély (Szólga!) mert több* *ben vadnak mi velünk, (Isten szent Angyali, tüzes szekérnek, -s-lovagoknak képekben) hogy sem a mi Pogány ellenségink-el.* Ezt forgattya elméjébe *Asa-val*: (n) *Nem nehéz Uram néked, meg-segelleni azokat, kiknek erejek nincsen.* Nyilván *Nagy-Hit* kívántatik ám, effele szorongatások-ban,

(g) 1 Sam. 24. v. 7.

(h) 1 Sam. 26. v. 10.

(i) 1 Sam. 28. 6. 7.

(k) Száml. 12. 6.

(l) Sol. 17. 6. 3.

(m) 2. Kir. 6. 16. 17.

(n) 2 Kron. 14. 11.

ban, mélyekben, ez Isten szentei voltak!

8. De, vagyő még többis chez. Mert à *Nagy-Hiti* Ember, még mikor *halálarul*, vagy az utolsó rettenetes *ítélet*ről gondolkodik-is, *rettegés* nélkül elmélkedik azokról. Tudvan azt, hogy hogy már, (o) *nincsen abban fulák*; hanem azt, szintén úgy meg-foghattya, mint (p) *à kígyóva vált, -s-mereg nélkül való, Mofes veszzejét.* Sőt fiet arra, mint Kalmár à Sokadalomra; erős reménfeggel fel tévén azt, hogy néki abban, (q) *nyeresége leszen.* Az *ítélet*et felől-is így szol: *Maid (r) fel emelem fejemet, -s-meg nézem, az ítéletre székít le-tőt Jesusom-at, mert el-közelgetet már, az en váltáságomnak napja!* Istennek *nagy* *kegyelme* adgya ám, effele *nagy hitet* az őveinek! *Mely nagy hit*; az Istennek, Emberhez való *nagy szerelmének*, sok izben való meg-kostolása usán, szokot ennyire nevelkedni: Ez Isten *faia*, sok (s) *északi keményszél fuvása* által, (Isteni próbák által) szokot ily mélyen à földben, gyökeret verni. (t) *A Christus titkainak* kel előben meg értetni; s-az után adatik à *Nagy-Hit-nek* tellyes *gazdagság-a.* Sok (u) *bekésséges tűrés,* s-*írások vigasztalása* által, *kel* à *nagy reménfégnek*

VIII

(o) 1 Cor. 15. 55.

(p) Kij. 4. 4.

(q) Phil. 3. 21.

(r) Luk. 21. v. 28.

(s) Ezech. 4. 16.

(t) Col. 2. v. 2.

(u) Rom. 15. 4.

még-

(x) Colos.
1. v. 23.(y) Ró. 4.
v. 10.(z) Esh. 4.
v. 16.(a) 2. Cor.
1. v. 10.Kicsiny Hit
nek ki jel-
entése.(b) Jan. 11.
v. 3.

(c) 1. v. 24.

(d) Sid. 11.
37. 19.

meglenni. Nem kel annak (x) eltávozni, az E.
vangelium reménsegetül, ki mely fundamentum-
akar vetni, az erős hitnek. Sokszor (y) dicsőse-
get kel Istennek annak adni, ki az ű hitiben, erős akar
lenni. Még a' parancsoltatott (z) büjtölést-is elöl
kel annak venni, ki nagy hite által, à mennyei ki-
rályhoz akar menni. Meg-szünés nélkül kel, Isten
régijó akarattját emlegetni, s-abbul osztán így
beszelleni: (a) Meg-szabadított Isten engemet, ha-
lálhoz hasonló nagy veszedelemből; azért el-híszem
hogy ez után-is meg-szabadított. Bezzeg immár így,
a' mely Ember, gyakorollya magát a' lelki ke-
gyelmekben, tudom, hogy Nagy hitet nyer Isten
túl! de mivel ez, nem mindennek adatik; látsuk,
az ennél kisebb Hitett-is. Mellynek illy tapasztalá-
sa vagyon:

I. Mikor a' dolog felette nehéz, nehezen hi-
szen akkora' gyenge Hit. Nem könnyű vala ám ez
(b) Menten fel-támad à te Attyad fia, Lázár. Az-
ért, tovább veti azt à fel-támadást Maria, s-mód:
(c) Tudom hogy fel-támad az utolsó fel-támadás na-
ján. Nagyob vala az Abraham Hité ennél mert
ő, mind (d) meg-ölte Fiát szándékával, s-mind
fel-támasztotta az halálból.

Meg

2. Meg-ütkezik abban-nis à Gyenge-hitű, ha-
csak külső érzékenségehez bízik. Nézd Thamást:
(e) Ha à szegeknek helyeit, nem látom Christus ke-
zem, s-ujjaimmal meg nem tapogatom; nem hiszem.
Nem úgy Hűn ám Nathanael; hanem, mikor
így szólana Christus neki: (f) Mikor à Fige-fa
alat volnál, távol-is, látlak vala tegedet; men-
ten el hívé ezt, s-így szólla: Te vagy az Istennek
amã Fia, s-Izraelnek Királya!

3. Akkor sem igen hibet Ember, a' mikor
az hijendő dolog homályos. Ollyan vala az Apo-
stolok elöl à (g) Christus fel-támadása, melynek, U-
runktul való meg-jövendőléset, nem értek.
Hané mikor osztán Urunk fel-támadot volna; ez
ű Felsege szavait: (h) Roncsátokel à Templomot,
és harmadnapra fel-éppitem azt; fel-támadása után
értek meg, hogy nem à Salamon, hanem hogy
à Christus, testének Templomárul szolloc volna; s-
úgy hittének annak utánna nagyob-hittel.

4. Ki csak abban-is (i) meg-ütkezik, mikor az
ű Felebarátja húst eszik, vagy bort iszik; erőtelen
hite vagyon annac. Holott: (k) Nem ál ételben,
s-italban az Isten országa, hanem egy mással való
békességben.

D

5. A'

II.

(e) Jan. 20.
v. 25.(f) Jan. 1.
49. 50.

III.

(g) Luk. 24.
v. 34.(h) Jan. 2.
19. 20. 21.
22.

IV.

(i) Rom. 14. 21.

(k) 1. 17.

V.

5. A' gyenge tudomány-is, gyenge hitet nemz. Mert affele Ember, nem tudgya az Isten igiretit; s-csak olyan, mint a' kisdéd Samu-
 (l) i Sam. 1. 7. 7. el ki (l) gyermekkorában, nem szokot vala még az Ur szavához, s-nem tudgya vala, az ű beszédet.

VI.

6. Nyilván, az otthon való, könnyörgéshez nem szokás is gyenge hitre mutat. Mert effele könny-
 (m) Luk. 17. 7. 5. örgéssel kel nagy-hitet nyerni: (m) Uram! nevellyed
 (n) Terét. 24. v. 63. a mi Hitünket! Illyen (n) magános helyet választot vala ám az Isák a könnyörgésre, mikor félre vőta vala magát a mezőn, hogy nagyobb lelki melegséggel imádkozhassék. O ki ritka ez! s-ezért szük a Nagy-hit is.

VII.

7. Igen keveset szokot affele Ember élni, a' Lelki Tanítók szolgálatyokkal, a' Templom-on kívül, kinek gyenge hiti vagyon. Nem kívánnya ű azt, hogy meg-erősítessek az ű Hiti. Nem (o) űl-
 (o) Csel. 3. 31. 32. teti Philepet mellé a' szekérben, mint a' Szerescsen komornik, s-nem tudakozzik így tőle: Valljon s-
 34. é szókát: Mint a' juh, úgy viteték a' méh-szarszék-
 re, csak meg-némula a' nyirő előtt, s-nem nyitá meg száját; magárul mondgya a' a' Prophéta, vagy más-
 (p) 7. 37. rul? mert ha úgy cselekednék csak nagy hamar
 ilyen erős-hit-i lenne: (p) Tellyes szívűl mondom
 ezt: Hiszem a' Jesus Christust, Isten Fiának lenni.

Tanul.

Tanullyon it minden, ki előtt, csak a' Templum
 ban kedves (a' sem mindenkor) a' lelki-Tanító!

8. A' melly Ember, mindenkor, csak vétke-
 it forgattya; az Isten irgalmát azonban, ingyen sem említi; gyenge-hitű Embernek tuggyad azt lenni. Mert, valamiképpen: (q) A' ki a' maga or-
 (q) Péld. 30. 7 33. rát keményen fujja ki, vért hoz abból ki; szintén így: ha csak vétkeink ocsmánság-i forognak előttünk s-fellyeb annál nem nézünk, csak egy kétségben való esés fog követni bennünket. En azért a' Tanács affele gyenge-hitű Embernek, (r) magát
 (r) Cselek 16. 7. 18. meg ne öllye, s-el ne veszesse.

9. Gyenge-hitű Emberhez illik, a' vétek alkal-
 matosságának is el nem távoztatása, hanem, a' gonosz társaságnak szeretése. Am meg eséc szent Péternek affele; Ki (s) tűzhöz űlvén a' Cajaphás
 (s) Mark. 14. 67. szolgával, holeskűvéssel, hol magát átkozással, tagadá-meg, Urunkat. Meg fagya ám az Hit akkor szájában!

10. Igen gyenge-hitet mutat ez-is, mikor
 Ember, nem szabhattya magára, bűne bocsánat-
 tyára tartozó, Isten igiretit, hanem csak nyög, s-
 úgy várja sohajrva az Isten kegyelmet. Csak így
 szol: (t) Eredgy el Uram en tőlem, mert bűnös Em-
 (t) Luk 9. 7. 8. ber va.

(u) Luk. 15.
9. 18.
Igaz Hit-e
a Gyenge-
Hit? L.

ber-vagy yok. Nem mondigya pedig ezt: (u) Majd
fel-kelek, s-ei-megyek azen Atyámhoz.

2. Keres. Effele Gyenge-Hitt, vallyon s.
Igaz Hit-e?

(x) Matt.
22. 20. 21.

Felelet: Az. 1. Egy mák-szem-ni igaz pész-
ma, nálánál, nagyobb, jó illatúvá tehet; így,
egy kicsiny-hit, csak legyen igaz, mind lelket
testet jó-szagúvá teheti embernek. Ez illyen (x)
fűstölgő gyertya-belt-is, nem szokta ám Isten el-
oltani; hanem ugyan azzal-is bizhatnak a népek.

II.

2. Az Elő-fak ágacskái, szintén úgy vesz-
nek nedvességet a gyökértől, mint a nagy-gal-
lyak; így kik be vadnak a Christusban Hitt által
oltarva, lelki életet vesznek útule, mind a Nagy,
s-mind a Gyenge-Hitűek. Mert még a (y) Vad-
olaj-ág-at-is (választott pogányokat) be-oltott,
Christus a magában, hogy az ő gyökere sirjának
részei legyenek.

(y) Rom.
8. 17.

III.
(z) Solt. 84.
21.

3. Ki a Templom-on belől, (z) Kapun álló-is
ugyan a Templumban vagon; így, ha csak a Me-
nyország ajtaján, belől mehetz-is, gyenge-hitted ál-
tal; ugyan ott lesz affelől.

IV.
(1) Solt.
103. 13. 14.

4. Ollyan az Isten, mint az (a) édes Atya;
ki, még az ő gyenge gyermekének-is szokot ked-
vezni.

vezni. Hát a gyenge hitet, nem tekintené-e meg?

5. (b) Azert kedves Ember, a mi-e vagyon;
nem azért a mi je nincsen. Ha azért nem lehet erős
Hit-re szert tenned; ű a gyengét sem veti meg.

V.
(b) 2 Cor.
8. v. 12.

6. Ollyan természetű a mi Pásztor Jéhus
Christus-unc, ki az ő (c) gyenge Bárány-it öleiben
hordozza, s-meg az ellőket-is gyengédeden viseli öle-
ben. Hová lehet vallyon nagyobb vigasztalása en-
nél, s szegény Gyenge-hitű keresztyénnek? An-
nál-is inkább: (d) Hogy ki Christushoz meg yén, ki
nem űzi előle. Ha csak sántikálva-is, de ugyan
oda meg yén azért a gyenge hitű Ember-is s-irgal-
mat nyer tőle!

VI.
(c) Esa. 40.
v. 11.

(d) Ian. 6.
v. 37.

7. Mikor az Apostol így szól: (e) Az Hit
győzi meg a Világ-ot; nem térsen it választást, a'
Nagy s-kicsiny Hit közöt, hanem, szintén úgy
érti a kicsinyt, mint a nagy-ot. Nagy erő, s-jó
vagyon hát a kicsiny-Hitben nis, hogy a Világgal
birkozóban eshetic, s-le-veri! E' pedig nem
maga erejétől vagon a gyenge-hitnek, (mint az
nagy-nak is) hanem attul, kit az hit meg-fog, az
Jéhus-Christustul. Mivel: (f) Elsőben fogja az
Hivó-Embert meg Christus; az után a Hit, űtet.
Mint a kis gyermek, ki csak el-esnek, ha a Dajka,

VII.
(e) 1. Jan.
5. v. 4.

(f) Phil. 3.
v. 12.

vagy édes *Annya*, nem fogná kezét. Nem is merne addig utra indulni, valamедdig édes *Annya* meg nem igirné neki, hogy utazásában, minde nüt kezénél fogva hordozza. Így gondolkodgyál az *Hitrúl!*

VIII.

8. Nagyob a' mit most mondoc. Mert, mivel némely *gyenge-hite*, nem lehet mindenkör bizonyos, Istenec ű hozzá való szerelmérül; azért, csak *szomjuhozza* azt, s-nem érez nagyob *kegyelmet* benne. De Isten, még annak-is, olly *kegyelemben* való végig *meg-maradást* igirt, melyet, *el-fogyás nélkül*, fen tart örökké. Halhatttza:

(g) Jan. 7.
37. 38.

(g) A *ki szomjuhozik*, s-*hiszen*, élő vize leszen annak. A *szomjuhozó* itt, az Isten *kegyelmet* nem erző, de mind az által azt *szomjuhozó Gyenge-Hiti* szegény Ember; kit-is, úgy *meg-áld* Isten, hogy annak adot *kegyelme*, mind örökké *meg-tarcson*, mint az élő forrás, hogy *ki nem szárad*. Miért valylon? Azért: mert (h) Isten az ű *ajándékot*, *soha meg nem bánnya*. Eled-tzé jó lélek, mikor ezeket hallod?

(h) Ró. 11
v. 29.

IX.

9. Eszedben vegyed ezt-is, ki még a *Gyenge Hit Classisában* vagy; hogy a te Istened, nem engedti azt meg, az ű *lelki iskolájában*, hogy téged, fellyeb

fellyeb fellyeb ne *promoveallyon*. Ihol menten, (i) a *kicsiny hitbül*, nagy *hitben* megly! Itt osztán nem úgy szemléled am Istened *hozzád való szeretet*, mint amá, lassan lassan, *Christustól* (k) *semeiben* *meg-gyog yittatot vak*, 'i csak úgy láttya vala *elsőben* az *Embereket*, mint *valamifakat*, az után mikor *ujjokban* *meg-illettet* volna, *mindeneket világossan*, s *meszse lát* vala. Te-is, ha a *gyenge hit-ben* valamit vakoskodtál, s-*Isten igiretit*, nem *mindenekben* szemlélhetted; ihol jú, ama *Nagy-hitet* adó, Isten *kegyelme* ideje, melyben, *világossan* s-*nagy meszse* *meg-isméred*, Istened néked nyújtott *kegyelmes igiretit*! Vallyon osztán ilyenkor, nem *futnál-e*, *Hited nevelő Christusodhoz*? Mint *megént* egy *vak*; kit midőn *Christushoz* a *kik hivatnak* vala, így *biztattyák* vala: (l) *Legy jó Hitben*, mert *teged hivat a Christus*. A *vak* ezen *meg-örülven*, *el-veti felső ruháját*, s-*hiti által*, *seme világ-ai veszi*. Illyen *lelki-örömd* lehet am néked-is akkor! úgy hogy, te *reád-is bizony* ez illic: (m) *nem látod ugyan testi se* meiddel a *Christust*, mind az által, hogy ű benne *bizol*, *dicsőseges*, s-*meg-mondhatatlan örömmel ö* vülse. Adgya-is Isten!

(i) Rom. 8
v. 17.(k) Mark. 8
v. 23. 24.
26.(l) Márk.
10. 49. 50.
51. 52.(m) 1. Pet.
1. v. 8.

10. Mi

R

(n) Sid. 11
v. 37.(o) 1. Tim.
3. v. 16.Ellenvetés
Szüksége-
s-e Nagyob-
bire szert
tenni, a ki-
vántat?(p) Matth.
8. v. 26.(q) Mattin.
14. 35.

10. Mi nem azért adatic à Nagy-Hitt az Embereknek, hogy csak ezzel bíróc, idvezül-
lyenek, s-à kicsiny-bitűek pedig, mid el kárdozza-
nak. Más véget tött Isten fel, à Nagy-Hit-adás-
ban. Ugy-mint: 1. Ha valakit arra hív, hogy
az igaz vallásért szenvedgyen, (n) s-kette vágat-
tassék; nagy-bitet ádannac. 2. Ha valakit arra
hív, hogy (o) másoknak példa legyen a' tündöklő
jocsekedetekben; nagy bitet ádannac. Ollyankor
nagyob erőt ad ám Isten, à lábaknac, (kik az egész
testet hordozzák) s-csontoknak, hogy nem, a te-
puszta, csont-nélkül való testednek. Nem azért,
hogy à labaks-csontok, a test el fogyása után-nis
csak el-száradgyanak; hanem, hogy az egész tes-
tet támogassák. Gondolkodyaligy, à Nag-Hit
ajándékozásának, vége felől is!

Ellenvetés: Nyilván hát, ha ez úgy vagyom,
hogy à kicsiny-Hit-is igaz Hit; nem kívántatik
nagyob hitre szert tenni!

Felelet. Igen-is szükséges, nagyob-Hitet sze-
rezni: (1) Mert noha Isten, meg nem veti à
kicsiny-Hitet ugyan; de, feddés nélkül nem-is
hadgya, hanem, így dorgállyá meg: (p) Mit
feltek? o kicsiny-Hitű-ek! Ismét. (q) O kicsiny-Hit-
ű! miért

ű! miért esel kétségben? Méltán-is; mert, nem
dicfiretes dolog, gyenge-nek lenni az Hit-ben;
holot ennyi idvelséges eszközök, szolgálat Isten
ki. A'vagy illyenkor, nem panaszkodhati-
ké igy Urunc: (r) Sok drága dolgokat mutattā néked;
s- azok között, mellyikért kövesz engem meg? Sok
szép igireteket töttem néked, o gyenge-Hitű! mi-
ért hogy meg-is, erőtelennek ké akarsz azokat
tenni?

(r) Jan.
32. 10.

2. Noha à Gyenge Hit-is, éppen az Egben
emel fel; mind az által, felette nagy bajjal, s-
gondval. Nem különben, mint ha, két féle
Emberek, akarnának fel menni, egy nagy ma-
gas Hegyre. Egyik volna, vastag egészleg-ű,
másik el-sorvadot, s beteges. Az első, kevés fá-
radlással, hamar el-éri az Hegy-tetejét; de a be-
teges, ottan ottan le-ül, sokat sohajt, s-csak nyög-
ve ballag. A'vagy: Ha két-féle Hajók indul-
nak el a' tengeren; mellyec között eggyic jó ké-
szűlettel vagyom, de a' másikon, sochafadékoc,
vadnac. Az első, énekelve, s-kedvére mende-
gel; de ez, fel az haboktól, s-ottan ottan hán-
nya, a' bé ment vizet Hajojából. Így gondol-
kozzálám, è kétfele Hit felől-is. Mert it à Gye-
ge-Hit,

E

ENOCH-NAK MINDEN-NAP-I

ge-Hit, gyakorta vigasztalás nélkül vagy on; nem tudgya, mikor érkezik réa, a' gonosz tudomány nak szele; el-hányatik a' kiseretekben; fél az Haláltól; reszeket az haragos Istentől; nem biberi azt el, hogy az ű Hit-i, igaz; ha űldözés, vagy igaz Vallásaért, Martyr-ság követi, ő melly szörnyen irtóztatul! jo idején kellene ámer-ről gondolkodnunk! s. ezt, igen előttünk visel-nünk: (s) *Imé meg mondottam nektek. Lám mi-kor utra indulunc, ha tiszta-is az idő, de mégis, tartván az esőtől, köpenyeg-et viszunk magunk kal. Tarcs te-is mindenkor, a' reád következhe-tendő gonosztól. Mert, (t) nem tudod, mit hozzon e reád az hólnapi nap. Ollyankor pedig: (Non est Sapiens dicere: Non putaram) nem igen okos Em-ber az, ki így szól: Bezzeg e' gonosz dologtul, in-gyen sem tartok vala. Ezeket, mind az erős-Hit szerzés orvosolhattya ám meg!*

(s) Matth.
24. v. 25.

(t) Péld. 27.
v. 1.

III.
(u) Luk.
8. v. 32.

3. (u) Könyörög ugyan Christusunk, a' mi Gyenge hitünk ért, hogy az, elne foggyon. Mind az által, vajki nagy dolgot vihet it, Isten enge-delméből végben a' Sáian! Nem oltihattya ugyan tellyességgel el, a' Gyenge igaz-Hitet-is; mind az által, ugy el-borittya azt ezerni -ezer kisereti-vel, hogy

ISTEN ELŐT VALÓ JARASA.

37 vel, hogy az, ne mutassa ki világát, s-ne vehes-sen a' szegény lélek, gyakor vigasztalást. Igaz ugyan az: (x) *Nem kiserit Isten fellyeb, csak amint el-szenvedhettyük; de azt a' terhet, nem az ű tüleadot Gyenge-Hit-ert rakja reánk; hanem, ezt nézi a' sanyargatásban: hogy te, nem élsz azok-kal az eszközökkel, mellyek néked, nagyobb Hitet szerezhetnének. Micsodák vallyon, azok az es-zközök?*

(x) 1. Cor.
10. v. 14.

1. (y) Az Isten igéje egy-gyik; mellyet ugy-is kellene kívánnunk mint a' kis gyermek a' tejet, mi-vel, ez által nevelkedhetnének Hitünkben.

I.
ANagy his
szerzésnek
Ezkoze-i.
(y) 1. Pet.

2. Ugyan annak a' Szent Igének olvasása a' másík; melly szent könyvnek, szívesen való (z) olvasása által, ismerze Nagy Hitet magának, a-maz imént emlitet Szerecsen-Komornyik.

II.
(z) Csel. 8.
v. 32.

3. Az Ur-Vacsoraja Sacramentum-a, sem marad innen ki; mert, az azzal való jól-éleffel, erősited azt meg, hogy Isten (a) néked bűneidet meg-bocsátotta. Mennel mi-is lehet, nagyobb hitet erősít szent eszköz?

(a) Mat. 26
v. 28.

4. Nem utolsó ide számlálni, a' buzgó kö-nnyörgést-is. Mert affele (b) reménkedések által, a-datik Sz Lélek; A' (c) Szent Lélek pedig, a' Nagy-Hitnek szerzője.

IV.
(b) Luk. 11
v. 13.
(c) 2. Cor.
4. v. 14.

E 2

5. Ide

1. Cor. 12.

v. 3.

1. Pet. 1.

v. 21. 22.

(d) Solt.

77. 8. 12.

5. Ide való, az Isten igiretinek, ilyenképen való meg-fogási-is: (d) *Meg emlekezzem, eleitől fogván való csudálatos dolgaidról; hogy y nem mind örökké vetz el, hanem, jó akaróm-is lesz.*

(e) 1. Cor. 10.

v. 11.

(f) 1. Tim. 1.

v. 16.

6. Hasznos it, az azokkal való lelki társalkodás-is; kik az Isten Hívei közzül, vagy nagy betegség-ből, tömlőczből s. többire fel halálból, meg-fzabadultanak. Mivel; a' miképpen hogy, a' gonofságot Isté ellé cselekedet Embereknec(e) meg-büntetések, a' mi intetésünkre irattak meg; így az Istentől (f) irgalmaságai nyert Embereknec példájok, az őket követésre, s- hasonló Nagy Hítre, indítanak bennünket.

(g) 2. Tim.

4. v. 7.

7. Meg ne szűnyél csak, a' jó cselekedet-ben is; meg fogod tapasztalni *Hited nevelkedését.* Mert; valamint a' kü-fal, jól meg melegedvén a' Naptúl, a' Nap felé veri vizfsza azt a' meleget és így, mint egy ugyan őregbita a' Nap meleg-ét; így az *Hit-* jó cselekedetekre való igyekezést szerez; mely jó cselekedetek, nevelik osztán az *Hit-tet.* Ugy leszen osztán, hogy ha (g) *Hitedet meg tartod, futásodat-is el végezed.* De it, ilyen *Ellenvetés*

Ellenvetés:

Hogy hogy lehet meg, az *Hitért* való *Könyörgés*? avagy, *könyöröghet-e* Ember-
Hit

ber *Hit* nélkül? Hiszem, a' ki (h) *Hit nélkül* (h) Jak. 23. 6. 7. *könyörög, nem veszi Istentől el, a' mit kér; mert: (i) lehetetlen dolog, hogy valaki, kedves legyen Isten előtt, Hit-nélkül.* Mi módon lehet hát, *Hitért, Hit-nélkül való könyörgést* tenni?

Felelet. 1. Még az *Hit-nélkül* való *kiáltás* is szerez néha *testi jót.* (k) *Az Holló Fiak, Istenre kiáltanak, s-etett szerez Isten nekik.* A' zugolódó Izrael, Fúrjet kéré, s-et mondá Isten: (l) *Annit adok hogy orrotokon-is kijű a' szaga, miglen azt megadályozok.* Az elsőben, semmi *Hit* nincs; ez utolsókban is, csak *sántikál.*

(k) Job. 39. v. 3.

(l) Száml. 11. 20.

2. Ha *Hited* nincsen-is a' *könyörgés* előtt; ugyan méltán kíványa Isten az ő hozzá azért való *esedéseft*; mert adot vala *Adam*-ban elég jóra való igyekezetet, de el tékozlottad; ad meg azért az *adosságot!*

3. Mikor mi, az *Hitért könyörgünk*, nem minket tekint meg Isten akkor; hanem az ű *Sz. Lelkét*, ki, az *Hitért* való (m) *ki mondhatatlan* (m) Rom. 8. v. 26. *fohászkodások-at* szerzi.

4. Sokszor vagy on az, hogy a' *könyörgéssel*, egygyűtadarik az *Hit*, mint ama' (n) *bárfony áros* (n) Csel. 16. 13. 34. *Azonynak-is egygyűt imádkozván az Apostolokkal bűn az Istennek.*

5. Nem minden *könyörgés*, *hittel* meg *elegyitetet* *könyörgés*; hanem, az *Hit* vételre való *készület*; mely a *könyörgésben*, meg *lágýitya* az *Ember* lelkét, mint a *viaszszat*; hogy a *bűn* *bocsátás* felől való *Isten* *pecsétét*, bé fogadhafla; meg kapálya az *szívnek* földet, hogy a *jo* *mag*, bele vettethessék.

6. Ha ki, az *Hit-vétel* előtt *könyörögni* akar; nem mindenkor ér ez magában az, meg *örökös* *Hitet*; hanem, csak valami, (o) *kisded* *muftár* *magot*, mely azután *nevelkedik* *fel*; s *ugylefzen* *nagy* *favá*. Így látok meg, mind a' *Nagy* s-mind a' *kicsiny* *Hitnek* *igaz* *vóltát*; melyre, a' mi *Tanúságunk* *nak*, *első* *szikelly* e *taníta*. Ezt *vegyük* *már* *elől*:

Nem minden *Hit* jó *Hit*.

II. *Idvezítő* *Hit*. Ezt azért *emlitem*, mert *vagy* *on* *oly* *Hit*, mely, nem *idvezít*. Ugy *mint*

1. Mikor *Christust* nem *jól* *veszszük*, a' *kihöz*, *Hitünk* *által* *akarunk* *menni*. A' *miképpen* *cselekedek* *amaz* *gazdag* *Iffiu*, ki, *Christus* *Tanítványa* *akarvan* *lenni*; ezt *írja* *eleiben*

(p) Mat. 19 v. 21.

Urunk: (p) *Menyel* *ad* *el* *minden* *marhádat*, s *ugy* *kövess* *engemet*. Ezen, meg *szomorodik* az *Iffiu*, s-*dolgára* *megyen*. Azert, ki a' *Christust*

hoz

hoz *akar* *igázán* *menni*; ha *Isten* *ugy* *kiványa*, *kész* *legyen* *Christus* *áért*, *minden* *el* *hadni*. Egy *írás* *mag* *yarazós*, *szintén* *igy* *jára*; ki, *hihető*, *hogy* *földi* *jokért* *akarja* *vala* *Urunkat* *követni*; de, *igy* *szola* *Christus* *néki*: (q) *Nincsen* *az* *Ember* *Fia* *nak* *helye*, *hol* *fejét* *le* *hajcsa*. Az az:

(q) Mat. 23. 8. 7. 15.

Jól *meg* *gondol*, *mi* *végre* *júsz* *hozzám*; mert *még* *magam* *nac* *fincsen* *nekem* *emberfégem* *szerént* *világi* *kincsem*, *nem* *hogy* *néked* *adnéc* *affélet*. *Urunc* *szavai* *ezen*: (r) *A* *ki* *tornyot* *akar* *építeni*, *meg* *számlál* *ya* *először* *a* *költséget*, *ha* *leszen* *e* *pénze*, *annakel* *végezésére*. Így *cselekedgyék* *az* *is* *bár* *ki* *Christushoz* *akar* *menni*. *Jól* *elzében* *vegye*, *mit* *kiván* *túlc* *a* *Christus*: (s)

(r) Luk. 14. 7. 28.

(s) Gal. 2. 24.

Hogy *meg* *feszítse* *testét*, *minden* *indulativál*, s-*kívánságra* *val* *egyben*. *Hogy* *néki* *a'* (t) *Christus* *ért*, *sok* *háborúságok-on* *kel* *által* *menni*. *Vaj* *ki* *so* *kan* *mondák* *ezt* *elsőben* *Christus* *na*: (u) *Aldor* *a* *ki* *jött* *az* *Ur* *nak* *nevében*! De *az* *után*, *csak* *nagy* *hamar* *igy* *szollánac*: (x) *Feszics* *meg*, *feszics* *meg* *ítet*!

(t) 1. Tim. 3. 7. 12.

(u) Mat. 23. 7. 9.

(x) Mat. 27. 22.

2. E *sem* *idvességes* *Hit*, *mikor* *félelem* *ből*, s-*nem* *szeretéből*, *veszi* *Ember* *a'* *Christust*. *Mivel* *ez*, *csak* *ideig* *való*; s-*ollyan*, *mint*

Pharabó

(y) Ki-jöv.
9. v. 28.

(z) v. 34.

(a) Math.
25. v. 11.

(b) Ef. 58.
v. 5.

Pharaho; ki, a' Menyörgéstül való félelemnek miatta, fel-fogadá, hogy (y) el-bocsátta a Sidokat, de meg-szünvén a szörnyű csattogások, megént (z) meg-keményíti szívet. Illyen vala, amà bolond Szűzeknek-is, illyen bé-kéredzések: (a) Vram nyisd-meg nekünk! mely, nem vala szeretetből hanem, a' ki-re-kedéstül való félelemből. Effelekről, panaszkodik így Isten: (b) Nap estig le hajtyák fejeket. Azaz: mikor rajtok vagyon a fanyargatás, ideig álatatóságot mutatnak. Csak ollyak ám effelek mint a' melly Fősvény Ember, nehéz betegségben esik, s-ollyankor, nem kemélli pénzt a' Doctortól. A' vagy, a' tengeren kereskedő Kal-már; tarván az el-merülestől, s-életét meg-akarván tartani, nem szánja drága marháit, a' tengerben hánni. Nem hasznos effele Hitt!

3. Hogy némelleyek csak a' külső jökért akarnak a' Christusban hinni, és nem magáért, a' Christust venni, cz az Hitt sem javallandó Mert effeleknek mihelt meg-telik markok, meg-ént el-hadgyák a' Christust. Nem jó, csak gazdagságért meg-házafodni, mert azt a' véghez fok Emberek el-érvén kevés gondot viselnek az után

Házas-

Házas-társokra. Effele Emberek, csak azért válaztyác magoknak a' Christust, hogy (c) megtöltsé hasokat. De nincsen arra gondgyok; hogy az Isten képét helyre igyekezzék állatni szivekben, s-Istennek, szent élettel kedveskedgyenec. Nem nézik a' Christus méltóságát, sem szép szemelyét; hanem, csak nyerekednének úvélle, s-gyönyörűségeket üznéc ha lehetne. Bezzeg né így nézi a' lelki Menyasszony, édes vőlegényére; hanem, így dicsíri személlye-ért (d) Oh én Christusom! bezzeg szépek a' te szemeid! mint a' tejbe meg-mosattatott Galamboknak szemei. Es Uram! a' te drága jó illatú kenetédért, szeretnek téged a' Szűzek. Azaz: Nem úgy szeretnek téged, mint ki csak külső javát nézi, Házasság-beli Társának, hané mint lelki Szűzek; mivel azok Szentec, s-te hoz-zád buzgó szeretettel gerjedeznec.

4. Nem kelazt-is jo Hitt nec tartani, melyel az Emberek, Christushoz akarnac menni, minek előtte magokat meg-nem alázták, s-szivekben meg-nem törődtenek. E'-penig az oka; merr, ki Christust úgy akarja venni; nem tartya útét mind végig meg. Elsőben kelazért, (e) környül-meltetni a' szívnek, s-azután kel szeretni az Istent. A'

F

ki azért

(c) Jan 6.
v. 26.

(d) Enek,
5. v. 12.

(e) Törv.
30. v. 6.

ki azért addig, a Christusban akar *hinni*; minek
előtte az ő szivét, az Isten törvénye meg nem
(f) Mat. 18. *örte*; s-ugy (f) *tömlőczben* nem vetette, magát;
7. 34. hogy mind *batkárul batkára meg-fizeszen*; olyan-
kor, nem mehet végben a Christusban való *hi-*
(g) Jan. 1. *tel*. Mivel, szokása ez az Istennek; hogy (g) *el-bo-*
7. 13. *csássa* elsőben *Keresztelő Janost*, az *eljövendő Chri-*
stusnak, *ut-kiszítésére*; az *ut készítés* penig, vaj-
ki fok munkával jár! Nem-is szokot Isten-is ad-
(h) 1. Kir. *dig (h) el jűni*, *vékony*, s. *vigasztalást* mondó.
31. 7. 12. *lassu szoban*; *mig az ember szívenec*, *kevély be-*
gyeitt, *fel nem forgattya*. Ez arant *Joáb-ot* kel kö-
vetni a *szegényy leleknek*; a ki, *nem fogta addig*
(i) 1. Kir. *meg az (i) oltárt* valameddig, *Salamon Királly*
2. 7. 28. *haragját*, *eszében* nem vőtte. Így *kelitt-is* cse-
lekedni: *Valameddig a poklot*, *előtted ki nyilt co-*
rokkal állani *nem látod*; *mind addig*, *se folyamod-*
gyál gratia kéreért Christushoz. Ez ám *summa-*
ja ennec csak: *Valameddig Ember rettenetes kár-*
hozatosnak *nem tarttya* *vétket* *nem lehet* *addig*,
Christussát leg-hű-veb jonak tartani; és *valamed-*
dig Ember a Christust, *leg-hű-veb jonak* *nem tarttya*,
mind addig, *nag yob jot itil* *még Christus felet*; *melly*
dolog ha ugy vagyon; *mikormég Christus felet*, *leg-h*
nag yob

nag yob jot itel csak el-botsáttya a Christust; s-a nél-
kül léfzen.

5. Ne bizd magadat bárít, a *csudákat cse-*
lekedhető Hure-is; mert *eggyik* ez, *oda* *vagyon*
már az, s-*még szűnt*. *Másik*; *hogy ha (k) csudái* (k) Math.
cselekedet Judás, s-*ördögöket űzt-is*; de, *ugyan* 10. 1. 4.
(l) *kárhozatnak Fia volt* s-*ördög*. Ugy *hogy csak* (l) Jan. 6.
ki mondva légyen ez ma (m) Ha az hegyeket bel- 70. és 17. 12.
lyekről el-vihetném-is; de, *ha szeretetem nincsen*, (m) 1 Cor.
semmi. Ez *Hittel-is* *nem bizhatnál* azért; *ha ma* 13. 7. 2.
ilyen Hit-ed volna-is.

6. Vagyon még egy, *csac ideig tartó Hit*;
de, *chez sem támazkodhatol*. Mert ez *csac oly*
gradusok-at *visel* *magával*, *mint az Egyptum-bul*
ki-jöt Sidók utazása *vala*, *Canathan-fele*. Kik
közzül, *némellyec*, *még ki sem jöttec* *va-*
la s-*már meg-halának*. Némellyec *továb me-*
nénec. Valánac *ollyac-is*; *kic*, *csac közel éré-*
nec Canahanhoz, s-*még-is meg emésztenec*.
Micsoda eszét felejtet Ember, *effelé Hit-ben*;
ki, *az idvefségnek után* *egy kevéssé el-indult*;
az után jobban mozdult; s-*mikor immár csak*
közel volna a Meny-ország-hoz: *oleum &*
operam perdidit; *minden izzadozása*, *csac hi-*

jában való? Csac ollyan efféle; mint, ki a' Kal-
már-túl, drága marhát akar venni, s-nem léven,
se a' vévőnec, az meg-vévére, elégedendő köl-
tsége, sem az Aros-Embernek, az olcsón adáshoz va-
ló kedve; csak üresen megyen ki, a' Bólt-búl. Itt
azért, igen meg-rázogasd jó lélec magadat! s im-
már lássához, micsoda *ingredientiák* ből álljon
az *Idvezítő Hit*.

E' dolgok-
búlál az *id*
vezítő Hit
s-ez *ingre-*
redientiák vad-
nak benne.

(n) Luk. 9.
v. 62.

(o) Math.
21. v. 30.
(p) Luk. 15
23. 16.

1. Jó *Fundamentum*-ot kel it vetni az *Hit*-
nec. Mert: (n) *Valaki az ű kezét az eke szarvára veti*
és azokat nézi amell'ek utánnavadnak, nē alkalmas
az Isten országára. A' ki azért it, jól akar építeni,
meg kel annak bűnénec keferőségét érezni mely-
ben ű fekszik, mert más képpen, alkalmatlan
az *Hit*re. Eszében kel annak venni, melly nehéz
az ördög igája, ki a' Christus (o) *édes igája* alá
akar menni. Ha (p) *moslékot nem kóstol vala az*
tékozló Fiu, nem kívánnya vala az ű édes Attya Há-
zát. Vaj-ki kevés ál azok között meg, kik csac
az *Evangeliumi* igiretekben nevelkedtec, a' tör-
vényec ijeztését penig, nem kóstolták! Mi-
kor így szól Isten: (q) *Tarc s meg erősen.* Azt akarja

azzal,

azzal, vadnac némellyec, kik *meg-tartják*, de
nem *erőssen*, hanem, csak ideig. Első *funda-*
amentum azért it, a' *bűnnek érzése*, s-a' törvény-
túl való *rettegés*; ugy következic osztán ebből a'
Hit:

2. Jól meg- kel *világosítani az értelemnek*-
is; hogy a' mely Isten igijében való *igiretek*-hez
támaszkodic a' *Hit*, ércse jól meg-azokat elő-
szór; mivel, afféle lélek szolhat osztán így: (r) *Kihez mennék Uram! (rajtad kívül) holot, örök*
életnek beszéde vagyon nálad?

(r) Jan. 6.
v. 68.

3. Ezek után osztán, *hathatoképpen* kel
Christushoz csatlani az akaratot, ugy hogy, Chri-
stushoz, mennyünk, s-ütet, a' mi (s) *lelkünkben*
való élésre kérjük. Es hogy (t) *mi hozzánk vacso-*
ralni bejöjjön; azon esedezzünk.

(s) Gál 2.
v. 20.
(t) Titk. 3.
v. 20.

4. Itt immár, *munkálkodni* kel az *Hit*-nec,
mind az *indulatok* ban, s-mind penig, az *egész*
lélekben. Ugy hogy, ha már az akarat Christus-
hoz hajlot, kövesse azt, a' Christus szereteti, fé-
lme, a' Christus meg-bántatásaért, igaz *Pœni-*
tentia tartás, s Christus-hoz való engedelmeség.
Ugy hogy efféle lélek, kész osztán szenvedni,
a' Christus vallása-ért. Nem illyek ám, a' nem

F. 2-

jól-Hi-

(u) Jan. 12.
v. 42.

jól-Hívók! mert azok, még csak annyit sem a-
karnak szenvedni Christusért, hogy (u) a Gyü-
lekezetből kivettefennek; honnan az ű hitek, nem
jó hit. Hol e' négy dolgot találatnác az Hit-
ben; Idvezítő, s-hatható Hit vagy on ot; s-csak
afféle Hit-is tetzic Istennek. Mivel afféle Hit,
a' mely nem munkás, csak árnyéka az Hitnek, de
nem valóságos Hitt. Külömböznec ám ezek!
mint a' meg-holt, s-élő Ember. Azokat-is (x)
idveziti Isten, a kik űtet szeretik. Holot pedig
munkás hit nincsen, nem lehet ot szeretet. Azon-
ban: Ha a' munkátlán Hite, kedvellené Isten,
nyilván szeretné az ördögöket is; mert, (y) azok-
nak-is vagy on Hitek, noha, nem a' jora, hanem,
az Istentől való reszketésre tartozó. De lássuk,
itt e' kérdést:

Kérdés: Miképpen szokot élni a' Szent Lé-
lec, hogy efféle Hitt mi bennűnc hatható lé-
gyen?

(z) Matth.
5. 7. 3.

Felelet. 1. Rémitő erőt rejt el a' törvényben,
mely az Embert, le verje lábairul. s- (z) lélekben
lelki-szegénnyé tegye. Bezzeg it már, az Isten lel-
kének keze forog! Ugy hogy, bár mi lelki-Ta-
nitók, (a) lakabbal, s-lánossal, a' törvény átka ki-
ki-mon-

(a) Mark. 3.
17.

ki-mondásával, Boanerges-ek, s-menydörgésnek
fiai legyünk-is; de, ha Isten, maga meg nem
renditi a' szivet, csac hijában munkálkodunk.
Ezért-is lőn (b) föld indulás, ama' Tömlőt-tartó-
nak meg térésebe; jelentvén ezt Isten a' zsal: hogy a'
szivnek, Istēi erő által kel meg t' retni, a' törvény által.

(b) Csel.
16. 7. 26.

Felelet. 2. Meg mutattya osztán nekűnc, a-
zokat a' jókat, a' Szent Lélec, mellyeket kel, Hi-
tűnknek általa keresűnk a' Christusban. Mert,
meg-lehet, ezer-szer-is által olvasni az Szent I-
rást; de, ha az Istennek Lelke, meg-nem illeti
szivedet, annak lelki édességgel, vallyon s-mit
használ? Azt tselekedni pedig ő felsége, hogy a'
szent könyvben, ne csac igazságát, hanem, joságot
is lássuk Istenűnc szent igiretinek. Így szól vala
Urunc egykor: (c) A' ki engem szeret, el-megyek
s meg-mutatom magam annak. Mikor it a' Chri-
stus maga meg-mutatását igiri; nagyobb ám ez an-
nál, mint ha, a' Sz. Irást haszon nélkül olvasná
Ember, vagy Predikáció-kat halgatna. Mert ű már
ugy, a' szivűnket vonnya magához.

(c) Jā. 14.
7. 21.

Felelet. 3. Ezt-is meg cselekeszi: A' magunk
lelkével hiteti el, hogy az Isten igireti, reánk tartoz-
nak. Bezzeg osztán ollyankor, így szólhatunk
a' Tanit-

(d) Jan. 16
v. 29.

64

ENOCHNAK MINDENNAPI

(e) Mark.
1. v. 20.

a' Tanítványok-val: (d) *Most bezzeg, világossan szollasz már és semmi példa beszédet nem mondasz.* Azaz: parancsoltad voltugyan, hogy el-hidgyem az igireteket; de, im magad hitetted elvelem! Gondolod-e Ember, hogy mikor így szóllot Christus Tanítványinak: (e) *Köves engemet; az ű ret követésre indított erő, csac a küllő szóban lőtt legyen?* Nem úgy volt; hanem, egyben kötötet volt, a' *belső szóval.* Így szokot Isten cselekedni, azzal az Emberrel; kinéc, foganatossá akarja, tulle adot *Hittet tenni.* De, lássuk már, ez *harmadik* dölgot;

Istentől va-
gyon aján-
dekozva az
Hit.

III. Mondám azt-is: Hogy az igazs-Idve-
zitő-Hit Istentől ajándékoztatik.

(z Eph. 2.
v. 8.

(2) Jan. 6.
v. 44.

1. Ezt az *Attya Isten* azoknac *ajándékozta,* csak csupa *kegyelméből,* a' kik arra méltatlanok. Mivel az, (z) *nem mi túllunk vagyon, hanem Isten ajándéka.* Azonban: (a) *A' Christushoz is, senki nem mehet, hanem, ha az Attya vonánga.* Azert: nincsen természet szerént a' mi szivünkben olyan föld, mellyben ilyen áldot *mag teremne.*

(b) Sid. 12.
v. 2.

2. Azert az *Attya Isten* ezt a' *Iesus Christus-*ban munkálkodgya. Mivel hogy, a' (b) *Christus az Hinek Urá, és el-végezője.* ű ál közbén, hogy ű általa

ISTEN-NEL VALÓ JARASA.

65

ű általa mint *Fű* által, szolgáltaffon *lelki elevensé-*ge az Attya, a' Christus tagjainak.

3. A' *Szent lélek* pedig, kivált-képpen való (c) *munkálkodója az Hit-nek.* De né úgy, mint ha az *Hinek* vévését, a' mi akaratunkra hadná; hanem, c' végre nyújtja itt ki, az ű hatalmas kezét, hogy bennünk azt végben vigye. Ha, csak a' sz. Lélek *commendálásá-ból* vehetnénk *Hitet;* tehát, mind *Hite* vöttek volna amaz (d) *Affzonyi átlatok,* kiknec a' *folyo-víz* mellett *práikái* vala Sz. Pál; de, csak *Lydia-ban* mutatá Isten meg, ez aránt-való *kegyelmét.* Szintén oly (e) *Isteni Ha-*talom kívántatik bennünk, az *Hit-szerzésben,* a' minémű volt a' *Christus fel-támasztásában.* Nem tehettük azt mi magunk. Ha ki *Annya* méhé-től fogva, vagy *vák,* vagy *fel-kezü;* azt a' fo-gyatozást, senki helyére, nem állathattya; hanem csak az, a ki az Ember testét a' földből for-málta. Ekképen, senki nem adhat lelki *kezet,* s-*szeme,* hanem, csak az Isten.

(c) Rom 8.
v. 13.

(d) Csele.
16. 13. 14.

(e) Eph.
1. 19. 20.

4. Micsoda indította pedig, Istent arra, hogy minékünc *Hitet* adgyon; ha kérded: Az ű *kegyelmes szabad akaratya.* Mellyel, eleitül fog-szerette azokat, kikben, *Hitet* akar munkál-

G

kódni

(f) 1. a. 9.
37.

(g) Csel.
13. 48.

ENOCH-NAK, MINDEN-NAP-I

kódni. Ha, (f) örökre, Christusnak szánta azokat az Attya, hogy adgya; nyilván Hit által, a' Christushoz is mennek. Es: (g) azok hisznek, kik az örök életre elvadnak választva. Ezt, lehetetlen dolog, hogy hatható-keppen végbe ne vigye. Isten, ha hatható-keppen eleitül fogva akar. ca.

5. Miképpen szerzi pedig Isten az Hitet emberben; ha ki akarja meg tanulni; így vegye észében: Elsőben-is, megvilágosítja annak értelmét, mert annélkül; hogy hogy hibeti valaki azt el, a' mit nem ért? Ez a' megvilágosítás pedig olyan; hogy valamint, az okos Léleknek értelme, fellyül haladgya az oktalá állatokét; így ez Isten kegyelmének megvilágosítása fellyül haladgya, a testi keresztyének értelmét. Ollyá-is; hogy annak ember, nem álhasz elenne. Itt az Emberi elmének, nincsen természet szerént való hatalma, hogy ezt a' megvilágosítást megvethesse; hanem csak engedelmeskedni kel. Miképpen a' vaknak nincsen látásra való hatalma; hanem ha megadgya Isten annak a szemnek világát, annac utána bezzeg, szükségessé-keppen lát; így vagy on, az Ember értelmével-is, az Isten cselekedete; nem

hatal

ISTENNEL VALÓ JÁRASA.

69

hatalmaskodik akkor az értelem, hanem enged. Mikor Isten ezt végben viszi; beléönti az után Emberben, az Hitnek kegyelmét, s meggyökerezteteti azt. Ugy hogy: valamiképpen a' megölt Ember, nem kelhet fel ez életre; hanem, ha lelket ad Isten néki; szinten, így vagy on itt.

(h) Megnyitja Isten a' szívet, s-nem engedetlenkedik annak az Ember. (i) Ki veszi Isten, a' külső szívét belőlünk, s-belső szívét ad nekünk. (k) Megnyilatkoztatja akkor a' szemeket. Egy szóval: (l) Megnyitja a' szívet, s-akkor ad Hitet.

(h) Efa 56.
7. 5.
(i) Ezech.
11. 5. 19.
(k) Luc.
24. 45.
(l) Csel. 16.
7. 14.

6. Itt osztán, az Ember is cselekedezik; mert hiszen; noha Isten készíti el Embert, s-ű hajtya a' szívet az hitelre. Isten munkája a' megvilágosítás, Emberé a' látás. Isten-é, az akaratnak, hajtása; Ember-é, hogy akarjon. Itt immár az Hit az Ember szívének mozgása; noha a' Hit adás, Isten-é. Mint ki a' kereket forgattya, más külső mozgató, indította meg, de az után, maga-is forog, csak nem így gondolkodgyál erről is.

7. Mind az által, rend szerént az Hitet, az Isten igéje szerzi. Mert, az az eszköz, mely által hiszünk. Szintén úgy nem hibetünk a' nélkül, mint hogy a' dologot, világozság, s-szin nélkül, nem

G 2

lathat.

(m) Rom.
10. 7. 17.

láthattuk zengés, s-fül nélkül, hogy nem hallhatunk. Az Isten könyvébe vadnac, az Isten te hozzád való jó-akarattyának igirei. Mellyeknek (m) meg-hallása, az Isten igejéből vagyon.

Itt a könyörgések, s-Sacramentum-ok, nem az adando, hanem a már adatott-Hitnek nevelői s-meg erősítő-i. Mind ezeket, csak így tudgyad: Noha az Isten igeje eszközkeppen munkálkodik az Hit-szerzésben; de azért annak tellyes ereje, a Szem Lélektől vagyon. Meg neved azért az Igit! mert valamiképpen Isten, az okos lelket, nem a kövekben, vagy fákban önti, hanem, az Emberi testben; így az Hitet-is, nem adgya, a szent Igit meg-vető Embernek, hanem, ki azt szorgalmatoosan halgattya. Ezek így lévén a negyedik tizedkely-e már a Tanuság-nak előttünk:

IV.

Hit által
jár Istennel
az igaz hi-
s Ember.

I.
Hitel tel
vennia' bűn
bocsánatos.

(n) El. 53.
v. 7.
(o) Jer. 33.
v. 8.
(p) El. 4.
v. 25.

Minden-nap, Hit-által jár Isten előtt, az igaz s-Idvezítő Hitű Ember.

Első uta nekia az ű Bűnei meg bocsátásának végére mehetősége. Mivel ezeket igirte Isten: 1. (n) A' mi bűneink büntetése-ért, kárhozatosat Christus. 2. (o) Meg tisztítom őket, minden ű álnokságokból, mellyel vetkeztenek én ellenem. 3. (p) En vagyok én vagyok, ki ei törölöm a te álnokságidat én magamért, és a te bűneidről meg ne emlékezzem. 4. (q)

4. (q) El-cöllöttem a' te álnokságidat, mint a' felleget, és mint a' felyhőt, a' te bűncidet, s. (r) meg-gyogytom az én eülem való el-szakadásokat s- ingyen való nagy kedvemben veszem őket. 6. (s) Isten! el-veszed a' mi álnokságunkat. 7. (t) Kegyelmes lészek az ő álnokságoknak, és az ű bűnokről, meg ne emlékezzem többé. 8. (u) Ha ezt mondgyátok: Ne tulajdonicsad Isten! az ártatlan vért a te népednek! Nem tulajdonittatik nekik. 9. (x) Meg-bocsátója az Vr a' Bűnöknek. 10. (y) Ez az Isten Báránya, ki el-veszi a' világnak bűnét. 11. (z) A' Bűnnek bocsánattya-nak, predikáltatni kel. 12. (a) A' Christus által hirdettetik nektek, a' Bűnnek bocsánattya. 13. (b) Bűnne' lőt a' Christus, hogy mi lennénk Isten igazsága ű benne. 14. (c) En, meg-könnyebbitem, a' ti terheteket. E' drága, s-czekhez hasonló igireteket, ilyen igaz Hit-által birjuk: 1. (d) Bűnnek bocsánattya' veszi, a' Christus neve által minden, a' ki hiszen ű benne. 2. (e) Valaki hiszen, meg igazul Christusba. 3. (f) Az igaz Ember, Hitből-el. 4. Ne igazul meg Ember, az törvénynek cselekedetiből, hanem, a' Jesus Christusban-való Hit által. 5. (g) Meg igazulunk penig ingyen, a' Jesus Christus véteiben való Hitnek általa. Ezeket az igireteket, úgy

(q) El. 44.
7. 21.
(r) Hose
14. 7. 5.

(s) Mich.
7. 7. 18.
(t) Sid. 8.
7. 12.

(u) Törv.
21. 7. 8.

(x) Száml.
14. 7. 18.
(y) Jan. 1.
7. 29.

(z) Luk. 24
v. 47.

(a) Cselek.
13 v. 38.

(b) 2 Cor.
5. v. 21.

(c) Math.
11. v. 28

(d) Csel.
10. v. 43.

(e) Csel.
13. v. 39.

(f) Ró. 1.
v. 17.

(g) Ró. 3.
v. 24. 25.

(h) Math.
13. v. 44.

szokta el-venni az *Hit*, mint a' koldús az Alak-
misnát, mellyet neki kegyelemből adnak. Vagy
mint az halálra sententiaztatot *Bűnös*, nem sza-
badúlhat meg külömben; hanem a' Fejedelem
gratiája által; így Isten-is, csak kegyelem-ből bo-
csát meg nekünk, mellyet, midőn az *Hit* eszébe-
veszen; (h) minden világi gyöngyörűségeket el-
hagy, s-meg-veszi, e' gyöngyökkel meg-*ra*kot mezt.
E' *bűn* bocsátásod felől való *Hittel*, minden nap kel-
ám élned, Keresztyén Ember! Mert, valami-
képpen a' gyümölcs, mentül érettebb, annál
édessebb; így, a' *Bűn-bocsátás* felől való minden-
nap-i elmélkedés-is, drágább mint sem, ha csak
néha néha cselekednéd. Jobb Embernek, egészse-
gét meg-tartani, hogy sem a' betegségből meg-
gyógyulni. A' tüzet meg-óltalmazni, hogy se-
ujjokban meg gyújtani. Így drágább dolog a'
Bűn meg-bocsátó Jესus Christussal való barátsá-
got, minden-nap meg-tartani; hogy sem, azt el-
hadni alunni.

II.
Díszet kel-
vénni meg-
szentelést.(i) Jer. 31.
v. 22.

II. *Második* uta, az igaz *Hitű* Embernek, az ő
megszenteltetése felől való, áldot igiretek. Az hol az
Hit így elmélkedik: (i) A' mit Isten meg-igért,
azt az *Hit* el-fogja. De meg igitte: (i) *hogy az*
szívbe

szívben írja Isten be, az ő törvényét. (k) A' *szívben*
adja az ő felelmet, hogy el ne távozzék ő tőle az Em-
ber. (l) Azt mivel Isten, hogy az ő itélet meg ő-
rizze Ember. Nyilván el fogom hát ezeket, *Hi-*
temnek kezével! (2) A' mit Christus kereset,
szabad azt *hin*ni; hogy Isten meg adgya. De
Christus, kereszte ezt: Hogy (m) megmosogasson
minket a' mi bűneinkből, az ő vére által. Hogy (n)
legyünk szentek, a' szeretet által. Hogy (o) *hij*jon
minket, a' jóságos cselekedetre. Szabad hát ezeket
*hin*ni, hogy Isten meg adgya. (3) Ísmét: A' mit
Isten parancsolt hogy kérjük; szabad azt *hin*ni,
hogy mi el veszszük. De parácsolta ezt kérnünk:
hogy (p) *jár*junk, minden jó cselekedetekben.
Hogy (q) meg-szenteljen Isten mindenestül minket.
Szabad hát ezeket-is *hin*nünk, hogy mi el-vesz-
szük. Ugy vagy ez! Mert, mit használna
nekünk; ha Isten meg-bocsátaná bűneinket; azon-
ban, még-is azokban élünk? Csak annyit: mint
ki nagy méltóságra emeltetnéc, s. elég világi-
japai volnának; azonban penig, mind haláláig
tartó, hosszú betegségben sinlenék. A' vagy ef-
féle Ember, gyönyörködhetnék-e sok kincsé-
ben? Nem. Igen kel azért a' jó *Hitnek* it magát
gyakor-

(k) Jer. 31.
v. 40.(l) Ezech.
36. v. 27.(m) Titk.
1. v. 5.
(n) Eph. 1.
v. 4.(p) Col. 3.
v. 10.
(q) 1. Thess.
5. v. 22.

gyakorlani; mint a szorgalmatos méheknek, kik, jó reggel ki mennek a munkára. Lám tudományunkat, szorgalmatosság által nevellyük; itt-is úgy kel. Mellyet, ha el-követünk: (r) *mentül-inkáb öregbítjük azt, a mit vőttünk, annál inkább nevelkedik nálunk.* Bizza azért it az igaz hit, Mennyei Doctora gondviselése alá magát, ha beteg; s-engedgye meg, hogy írjon *purgatókat* s *diocetákat* nékic, Teremtő Istene; s-nem veszt vele! Csak nézzen az *Hitre* it, s-ne kételkedgyék, Isten kegyelme felől. Mert azért kételkedni; hogy az Isten kegyelme gyenge bennünk; nem egyéb, hanem azért nem akarni enni, mert Ember, az éfég miat el-lankadot; holot, ellenben kellene cselekedni.

III.

Hittel kel
venni az örök életet.

(s) Ian. 3.

16.

(t) Sid. 9.

15.

(u) 1. Ian.

2. 25.

(x) Jan 20.

31.

(y) Jan 6.

40.

Ez az Harmadik it: Hogy az örök élet felől való Isten igiret is, Hittel vegyűk. Megmondator: (s) *Valaki Christusban hiszen, el nem vesz, hanem örökélete lesz.* Kiadatot: (t) *Az örökké való örökségnek, igiret veszik az Hivék, az közben járó Christus által.* Tudgyuczt-is: (u) *Ez ama igiret, tudni-illik, az örökélet.* Ez-is előttünk van: (x) *Hivén örökéletet vegyetek, a Jesus neve által.* Drága szok ezek-is: (y) *Ez annak a karatty*

karatty, a ki engem el-bocsátot; hogy minden, valaki hiszen ú benne, örök élete legyen. Ezekből az Hit, így erősíti magát: Valamint hogy, születésül fogva néz a Gyermekre az örökség; így, Hit által bocsát Isten bé az örök életben engemet is a mely enyim, mihelt hinni kezdettem. Ezt is mivel: Valamiképpen az emberek, ha valami jószágot vesznek, *contractus* levéllel szokták azt meg-erősíteni, az ellenne mondók ellen; így akarja az Hit-is, minden-nap magát erősíteni, az örökélet-i jus-ban, az Istennek, *igiretekkel* tellyes *leveléből.* Ugy kívánnya osztán azt, mint (z) *bújdósó az ő Hazáját.* Könyörög Hit-ből ezért. Mely olyan, mint a tűzre öntöt olaj, mellynec lángja, felmegyen. Így az örökélet felől való igiretek, reá öntetvén az *Hitre* könyörges lángja által mutatya ki magát.

(z) Sid. 11.
v. 8. 9. 10.

IV. Neg yedik uta az Hiv-Embernek: A kegyelemben, végig meg-maradás felől való igiretek. Mert, mikor ezeket olvassa, az igaz Hitű Ember: 1. (a) *Mind végig szereti Christus az veit.* 2. (b) *Az Isten ajándéki olyanok, hogy soha Isten azokat, meg nem bánnya.* 3. (c) *Az én lelkem mely te benned vagyon, soha örökké el nem távozik*

IV.

Hittel kel
venni, a kegyelemben

való meg-maradás.

(a) Ian. 13.

7. 1.

(b) Rom.

11. v. 29.

(c) Esa 59.

v. 21.

H

te tū-

(d) Efa. 54. §. 10. (d) *Soha az én szívetségem, meg nem tántorodik.* 5. (e) *Az igaz soha meg nem indul; hanem, örök emlékezetben lesz.* Efféle szép igiretek nem adnak ám a' jó-hitű Embernek, a' *vetkezés-re való bátorságot* olyankor; főt azt cselekedzik; hogy ha útát már Isten, illy (f) *igen szerette*, hogy soha *kegyelméből Istennek ki nem esik; ű is szeresse Istenét.* Es így okossan jár. Mint ki egész fegit fetti, szorgalmatoosan meg-tartya a' *diarát.* Ha meg űti lábata' küben, s-el-csifzomodik; ez után, okosabban jár. Es: miképpen hogy a' természet, inkább kívánnya a' meg-gyógyulást mikor betegségben vagyon; így az igaz hitű Ember, inkább kívánnya a' *széntséget*, ha gyarlófág-ból *bűnben esik.*

V. *Eőrdök utaz az Hivő Embernek; az őrdög ki-firtetinek, meggyőzése felől való igireteknek, el-hitele.* Mert, megigirte ezt, neki az Isten: 1. (g) *Hogy hamar meg rontya a' Sátán lábait alát.* 2. *Hogy (h) azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az őrdög cselekedetét el roncsa.* 3. *Hogy az (i) Aszoni állat magva Christus által ű is meg rontya e régi kígyónak fejét.* 4. *Hogy, ha (k) erősek leszünk az Hitben, ellene állhatunk ennek.* 5. *Hogy ha (l) ellene állunk, el-fut tőlünk.* Nem olyan ám

Hittel kel-
venni, az
őrdög ki-
firteti meg-
győzése fe-
lől való igi-
reket.
(g) Rom.
8. v. 10.
(h) 1. Ján.
3. v. 8.
(i) Terem.
3. v. 15.
(k) 1. Péter.
5. v. 9.
(l) Jak. 4.
v. 7.

a jó-hitű Ember, mint amà félelmes Vész: ki, akkor téfzi le fegyverét, à mikor Ellenségével szemben kel menni. Elöl-veszi inkább ű azokat, és igen ki-tanulván à Sátánnak minden igyekezetit; csak azzal is meg-győzi. Mint à melly Had-i Tanácsnak szándékát ki-tanullya Ember, nem igen tart osztán tőle. (m) *Csak halgat az I-gaz Hitű Ember* akkor, mikor à *Sátán*, amà *káromkodó Rabságával* egygyűt, Istentelenkedik, ű azonban, (n) *ki-terjeszti Isten előtt, siralmas leveleit* Ezéchiás-sal. Bezzeg osztán, mikor így meg né-ijed, az igaz-Hitű keresztyén tőle; az *Eőrdög-is* távul kerül. Ha pedig meg-félemlik; mint à két ellenségnek egygyik-e, ha meg-ijed, bátrab szívvel veszen à másik; à *Sátán is*, vér szemet veszen à bántortalan keresztyén ellen. Azt kel azért it cselekedni, a' mit vég-hez viszen, à valakitől meg-ijesztetet Gyermekek; ki az olyankor-i sorf-ban, menten futt Annyá-hoz, így te, *Hited* által Istenhez. Bátor, meg szállja-is ám olyankor, lelkeidnek *várát* az Eőrdög, de minden seregével, csak el-futt; mivel el-fogy, minden *peszme-téje*, s-tábori *profont-tya*. E' penig, el-szaladálának jele; mert valami képpen virratta előtt, à sű-

(m) Efa.
36. v. 21.

(n) Efa.
37. v. 14.

(o) Math.
4. v. 10. 11.

rü sejtésnek, jele a virratta; így (o) leg-nagyobb kísérteti, azt mutattya, hogy téged el akar hadni. Mi meg-történik ez is neha; hogy alig érezzed, effele szörnyű kísértetekben *Hitedet*; de ugyan meg-tartatik azért az; mert nekülömbé vagy akkor, mint az igen Beteg; ki azt tudgya, hogy már semmi lélek benne; maga a környülötte álló *Doctör*, elég életet tapasztal még benne. Ugyan-is Isten nem egy aránt munkálkodik Fiaiban, az ű kegyelmével. Kikben az *Hit* csak úgy vagy on néha, mint a' fanak, a' gyökérben szállót, gyümölcsöző ereje télben; s-az hamu alatt való tűz világa melyek, né mutattyák néha magokat.

VI.
E' Világ-i
nyomorúság
szén-
vedésink-
ben, *Hit* által
kel elni.
(p) Sid.
12. v. 9. 10.

(q) Efa.
27. v. 8.

(r) Solt.
30. v. 5.

VI. Már az *Hatodik* út, ez *E' világi nyomorúság szenvedésinkben Hit által kel elni*. Mellyet az igaz *Hit*, fel-vész, effele orvosságo-kat keres azok ellen, az Isten igijében: (p) 1. Bölcsé a mi mennyei lelki Attyánk a dorgálásban, a testi Attyáknál; miért nem szenvedném hát ezt el? 2. (q) Mertek szerént itili Isten a lakób csemetéit, még akkor-is; mikor, kemény száraztó; s nyomorgató szel fűreájók. Miért nem kellene hát ez Isten kezét el. viselnem? 3. (r) Csak egy szem pillánsni, azen Istenem látogatása rajtam. Miért nem kellene hát

ne hát azt, meg-csokolnom? 4. (s) Szeretetiből cselekedti Isten velem, az ő látogatását. Miért kellene hát azt meg-utálnom? 5. (t) Meg-akar Isten engemet, mint az aranyat próbálni. Miért kellene hát nekem-is a vetkemert tisztító kobból magamat ki-tudnom? 6. (u) Kegyelmet akarja Isten meg-erősíteni, én bennem. Miért mutatnám hát én azt, zugolodásommal meg, hogy nem vagyok Isten kegyelmében? 7. (x) Idvességemre szolgáltatattya Isten nekem, a' sok szenvedéseket. Miért kellene hát nekem a Boldogságra való utat bévágnom? Nem cselekeszem bizony! mert Isten, nem olly tántorgó, (y) reszketeges *Hittel* áldot-meg! Bezzeg már it az *Hit*, a' sok szenvedések vizein, fen uszó olaj! s-csak úgy tartya, az Isten kemény *Flasromát* mint az affele sebes Ember; ki míg sebet viselt, fájt neki a' *fla-strő*; de hogy oltán meg-gyogyult, s-már *seb-nélkül* nagyon; ingyen meg-sem érzi. Ekképpen; valamely Embernek Isten, *Hit* által meg-gyógyította lelkét; nem esik annak nehezen a *Flasrom* mivel hogy már az, meg-gyogyult lelekre tétet. Es, ha keserű-is az ital; de nem el-vesztésére szolgáló méreg; hanem, csak mennyei *Doctör*-átul

(s) Sid. 12.
v. 5. 6.

(t) Solt.
66. v. 10.

(u) Jak. 1.
v. 1. 2.

(x) 1. Cor.
11. v. 32.

(y) Sid. 12.
v. 12.

bé-adott purgaló orvosság. Bezzeg ilyenkor: *ante victoriam triumphat fides!* nem vót még győzödelmet, s. már annak örül az *Hit*. Szintén úgy, mint valamelly Beteg; ki magában, érezvén az orvosság-ot már munkálkodni örömmel való szenvedése nagyon, a meg-gyógyulás felől. A *kicsiny* szenvedésekre pedig, nem-is hajt az *Hit*. Csak *tűszurás*nak tartja azokat; mellyeket, nem mindenkor szoktak gyógyítani vinni a' Borbélyhoz. A' kemény *késértetekre* pedig, csak így szól: A' kemény *Tel* után *bűsleges Nyár-szokot* következni. Lád-dé hogy az *Igaz-Hitű* Ember, nem olyan mint a' gyermek; ki itéletiben fogatkozot lévén; meg-szokot, afféle képtől ijedni a' mely útet né bánthatná. Azt tudnok, hogy az *Eszaki szel*, tövestül fel-forgattya a' fat; maga, sokszor gyökeret vert-é téfzi. Nem kel efféle dologban *lankadot hitet* viselni! Hanem ugykel cselekedni; mint a' kire réa ég a' Ház; s-akkor, sokkal nagyobb láda emeléseket szokot cselekedni; mint sem a' csendes időben; melyben fokban azt nem cselekedhetők volna; ha a' *tűz* miatt való félelem a' Gazdának, *erőt* nem adot volna.

Ellenvetés

Ellenvetés: Lám *Christus*-is meg-lankadot, efféle

féle szorulásában, s-igy szollott: (z) *En Istenem* (z) *Mért* miért hagyál el-engemet?

Felelet. Nincsen ám ollyankor az *Hitnek* belső ereje; hanem csak a' mellette álló kegyelem *vagy*on vele. Nem-is fog yakkor el az *Hit*, hanem csak *el-horittatika* szenvedésektől. Ez vala *Christusban*; ki noha *Attyának* el-hagyatását érzi; de ugyan így szolla: *En Istenem! En Istenem!* Itt az *Hit*, így szól: *En Istenem!* a' természet, ezt befzelli: *Mért hagyál el-Engemet?* Az *Istenség* támogattya vala itt a' *Hitet*, mint szintén a' meg-sebefséttet Embert, hogy más vizsgál; de, nem ölében, (mivel nagyon még járása való ereje) hanem, csak kezénél fogva.

Az Embernek, *hetedik* uta ez; hogy támaszkodgyéc idő szerént való szerencsés állapotta felől való igiretihez Ugy mint:

1. Az *hosszu* napok adás felől, chez az *igiterhez* (a) *Járjatok az én tüllem parancsoltatot uton* sok ideig elhettek e' földön.

2. A' *Betegség* bűl való meg-gyógyulás felől, chez (b) *Meg-gyógyittya Isten minden te betegséged et.*

3. Az *erő*-adásról, chez: (c) *erőt ad Isten, az* (c) *Sóla* népének.

V II.
Hinni kelő
e' földi boldog
állapot
felől való
igiretek.

(2) Törv.
8. v. 33.

(b) Sólé.
103 v. 3.

4. A' 29. 11.

(d) Solt.
112. v. 3.

4. A' Gazdagság-rúl, chez (d) Gazdagság, s. bűség leszen annak házában, a' kifeli az Urat.

(e) Levit.
16. v. 6.

5. A' békeség felől; chez: (e) Békeséget adok azon a földön; annyira, hogy mikor el-alusztok, ne, legyen, kifel retencsen.

(f) Solt.
37. 6.

6. Az ártatlan úg ynek, ki tetzése felől; chez: (f) Ki jelenti Isten, a' te igazságodat, mint az deli.

(g) Solt.
112. 6.

7. A' jó hír-rúl, chez: (g) Eörök emlékezetben leszen az igaz.

(h) Matt.
6. v. 26.

Mikorezeket olvasza a' jó hitű Ember nem szorgalmatoskodik feletteb; mert tudgya azt, hogy (h) Attya néki az Isten, ki az ű szűkségéről gondot visel. Csak el-jár ű a' kegyesség tisztiben mint a' Scholában járo Gyermekek tanulásában; az

(i) 1. Pet.
3. v. 7.

(i) el-táplálásra való gondot pedig, édes Attyára hagyja. Ha ezek közzül, valamellyik nélkül szűkös; így discural magában: Ur Isten! hiszem, hogy a' minden jognak fejet, az Ur Jesus Christus-t, (k) én érettem is adtad; tudom, hogy azt is megadod hár, a' mi kiséb; s. meg-tellicsidheted ha dicőlégedre való. Ha pedig néha, valamellyik-ét Isten, e' külső áldásoknak el-fogja; magában szál, hogy annak oka, nem egyeb, hanem, az ű vétke; s-igy szól: (l) Minék

(l) Solt.
119. v. 67

előtte

előtte meg-alázzatnám, én tévelygek vala; de ezután, meg-örizem a' te beszédedet. Vagy: Ha Isten meg-bűvéri nála ezeket; mindenkort tart; hogy talám, valamellyik ezek közzül, lelke ártalmára vagyon neki; mint a' Gyermekeknek, a' fok méz, étel; s-az erős vitéznek, a' békeséges idő.

A' nyolczadikúton, az az igaz hitű Ember jár; ki, az Istentől neki parancsoltatott dolgot tehetsege szerént véghez viszi. Mivel ha azok mindenestől tökéletesek nem lehetnek-is mind az által, lehetnek Isté előtt kedvesek. Mert: (m) azért kedves Ember: a' mi-e vagyō, nem azért, a' mi-e nincse. Es: (n) Mindē Nézetségbē kedves Istének, a' ki űtet feli. Sőt: még csak (o) a' törődelmes szív is kedves Isté előtt. Ha vétkek leszen-is; de ha (p) nem uralkodik az; tökéletes az Ember, mert Isten azt tellyesítés gyanánt tartja. Efféle Isten parancsolatának cselekedetét, tudgya az igaz Hit, hogy (q) Christus igája; azért az (r) alá magát, örömmel adgya. Ha nem tudgya-is hová megyen; de még-is Isten hagyományát meg-fogadgya.

E' Kilentzedikútt, vagyon már előtte, az igaz hitű Enoch-nak: Hogy az ű keresztyén tisztit akar melly hivatalban legyen-is, Hübül cselekedgye.

I

VIII.
Kélf az Hit, tellyesíteni, az Isten parancsolatját.(m) 1. Cor
8. 7. 12.(n) Csel.
10. v. 35.
(o) Solt.
51. 6. 19.
(p) Solt.
19. v. 14.(q) Matth.
11. 28. 29.
(r) Sid. 11.
5. 7. 8. 9 és
10. ben.

IX.

Keresztyén
Hivatalúkat, Hübül cselekedni.

Ha

(s) Ter. 2. Ha Isten, (s) kert művelésre hívja, hitből cseleked.
 v. 15.
 (t) Ter. 3. kezdi. Ha, (t) országának veritékével munkálkodni
 v. 14.
 (u) Eph. hadgya. Ha (u) keze munkájával való életre on-
 4. v. 28.
 szollja; mind ezekben, az Hit-hez támaszkodik.
 (x) Solt. Tudván azt: Hogy (x) Isten nélkül, hiában épít.
 127. v. 1.
 (y) Agg. tetik az Ház s-à fok (y) szándás, s. vötes-ből, csak
 1. v. 6.
 kevés lesz. mint a reggel éneklő kakas; így hi-
 ja it az Embert az Hit, hivatalos munkájára: Kely-
 fel munkadra, mellyre tőged Isten, s-à menten ten-
 (k) Sid. 11. lő Nap, hívják. Illyenkor, a jó hitű Ember, (k)
 v. 9. 10.
 fejszéjét veszi Noe-val, s-à fok Emberek láttára,
 (l) 1. Sam. Bárka csinálni meg yen. (l) Minden utában, esze-
 18. v. 14.
 sen viseli magát Dáviddal, s-ugy lesz en vele az
 Ur. Ha a természet, irtoztatna attul hogy min-
 den munkája, csak haszontalan lesz en. Itt az Hit
 meg cselekedtetit tisztít ű vele, s- (m) dolgának
 (m) Péld. ki-menetelet Istenre hadgya. Tudván azt, hogy,
 16. v. 3.
 (n) Matth. (n) jól tudgya Isten a szükségét, s- alkalmas idő-
 6. v. 22.
 (o) Phil. ben, meg-teljesíti a kerest. Mind (o) bűvölköd-
 4. v. 11. 12.
 ni s- mind szűkölködni, meg-tanította űtet az Hit
 s-igy viszi végben hivatallyát.

X.
 Hit kel az
 Igehez, s-
 2. Sacra-
 mentum-
 hoz.

A tizedik út is Hittel végezi el, az Ige-hal-
 gatást, s- Sacramentummal való elest. Ezeben
 jutattya az Hivő Embernek; hogy az Isten igé-
 je (p)

je, (p) bor es olaj mellyben ű pénz nélkül is vehet (q) (p) Efr.
 Zapor eső, melly a szívnek izáraz földet, termé- 55. v. 1.
 kenyé teszi (r) Tej, melly a szegény lelket neveli. (q) 7. 10.
 Az Ur. Vacsorájának Sacramētumával való jól é- és 11.
 les penig (s) bűnök bocsát. Mellyben, ha Hi- (r) 1. Péter.
 tednem lesz en csak olyan vagy mint affele Em- 2. v. 2.
 ber; mint ki gazdag lakadalom-ban vagyon, (s) 1. attih.
 de, nincs néki keze, s- egészséges gyomra, hogy 26. 26. 28.
 ott egyek, igyék, s- jól lakjek.

Mint az igéreteket Hittel veszi az Hit; így a XI.
 fényeket is ugyan azon Hittel nézi; s- úgy Hit kell az
 jár, ez utolsó úton az Hivő-Ember. El hiszi azt fenyegetéseket
 hogy ha ű (t) el-hajol igazságátul meg-kei nek vég- meg-fogá-
 keppen halni. Ezebe jut neki ez; hogy (u) fele- sához.
 lemmel tisztelettel kel Istennek kedveskedni; mert (t) Ezech.
 az Isten meg-emesztő tűz. Mikor azért láttya; 18. v. 24.
 hogy az ű Mennyei Attya, meg-pirongattya go- (u) Sid.
 nosz szolgát; (az hitetleneket) fel ű-is, noha 12. v. 28. 29.
 Fiu. Ha nézi hogy (x) Ananiás, le dűlt lábárul, (x) Csel.
 s-meg-holt, ű benne-is Fiu i felelem támad. A mi- 5. v. 5.
 kor penig, meg-szabadittya Isten űtet a vesze-
 delemből ű melly, nagy Isten dicsiretíre fakad
 ki! Ugyan a (y) tenger parton al, mellyből ű meg- (y) Ki jöv.
 szabadult, s- úgy magasztallya Szent Istenét. (z) 15. v. 1. 2.
 12. (z) Sót.
 126. v. 1. 2.

Bé telik szája nevetéssel, mikor a Sion-foglyai meg-szabadulásokról, emlekeznek. Így jára ám a ma második Enoch (Keresztyén ember) *Hitt* által, Istennel!

Miképen
lehet ked-
ves Isten e-
lőre Ember,
Hitt által.

Lásuk már az *utolsó* dolgot; hogy ha le-
het-e Ember igaz *Hitt*-*á* által kedves, Isten előtt?
De hogy nem! még pedig így:

1. Ez az első kegyelme it Istennek; hogy ki-
nec ű Felség-e *Hittet* ad annac meg-jelenti, hogy
néki igaz *Hittet* adot, s- már az nála, meg-va-
gyon. Ez jelekből:

(2) Titk.
2. v. 17.

(1) Az hol az igaz *Hitt* vagyó; (a) el-rejtetet
mannát, s-fejér-követ keres bár ot, az erre ira-
tot új nevet edgyüt! Vajki titkos édesség-e ez,
a leleknek, mint a Manna vala az Izrael fia-
inac! Csak te tudod ezt, s-nem más; mert, csak
a magad szívé táplállya titkos-képpen. A' fejér-
kő pedig, a te drága meg-igazításod, melyre, ha
Isten új nevet ír; a te Fiuvá-*való* fogadásodat Ki-
rajszollya; valóban áldot lelek leszen. De, ha
ez, meg csalna-is; vegyed é másik jelt!

(b) Csel.
23. v. 9.
(c) Mark.
3. v. 15.

(2.) Ha igaz *Hittet* vagyon; meg-tisztítja szíve-
det az; mert: (b) *Hitt* által tisztíttatnak meg-*á* szí-
vek. Egyben vagyon kötve é kettő: (c) *Terje-
tek-meg*

tek-meg-hidgyetek az Evangeliumnak! Holazert
Hittet való kérkedés vagyon, de igaz meg-terés
nincsen; nem kel ott, *Hittet* keresni. Mint a lé-
lek á testben, hogy munkálkodó; így vagyon,
a szívünkben, *Hitt* által vőtt Christus; kinec ot
lete, nem lehet hogy ezt ne tegye: (d) *Elén* bé-
nem a Christus. Ha pedig csemete lévén, ű belé
mint gyökérben *Hitt* által oltatotnak mondod ma-
gadát; azonbá, csak meg-fonnyadtz, s-száradtz;
ne véllyed bár hogy *Hittet* által, Christusodban
oltattát! Így szól vala régen Philep, a Kemornyik-
nak: (e) Ha tellyes szív-ből hisz, meg lehet. Az az:
Ha *Hittet* által, mélyé gyökeret veréz, a Christus-
ban. Ha azért a bort, a meg-melegítés-ből itiled
jónak. Ha a' fát, nyári levele nélkül; alitod
rosznak. Ha az aranyat, vagy ezüstöt, az pró-
ba kűre való vonásból, tapasztalod hibásnak,
vagy hibátlanac; vond *Hittet*-is próba alá;
igaz-e, nem-e?

(d) Galat.
3. v. 26.

(e) Csel.
3. v. 37.

(3.) Meg-ajándékozot Isten, igaz-*Hittet*; ha
könyörgésedben való Sz. Lélek vagyon nálad; a
ki, ezt mondattya veled: hogy (f) Isten Fia
vagy Effele könyörgés, nem a tudomány-é, s-
szíj-é csak; hanem, a szívben munkálkodó Szene

(f) Gal. 6.
v. 6.

Lélek-e. Mellyet, bár nagy-*Predikátor*, s-más éles itéletű Ember, formalyon-is ki; de Isten nem tartja azt, könyörgésnec. Mivel, két-felle a könyörgés:

(g) Rom.
8. 26. 27.

Egyik a (g) *Sz. Lélek*-é; másik, a mi testünkben, Istentől adatott, sokat nyöghő *lélek* é. Az első indit, s-mozgat minket, az ő akarattya szerént való könyörgésre. Mely *Sz. Lélek* ereje, hogy ha nincsen a mi *könyörgés* nk szavában, nem *acceptál*ya Isten akkor, mi foda legyen annak értelme; és így, nem halgattya meg. Jól meg küldömböztetted azért a Hiteitlenec kiáltásául a te könyörgésedet! mert azok reménkedések felől, ez adatot ki: (b) *Jajgattak a buzá-ert, bor-ert; de nem kiáltottanak szívek szerént hozzám, az ágyas házokban.* Veszéd-e eszedben, hogy csak jajgatás az ű nem-imádságok? Csak olyan, mint a lopó-é; ki, oh, mit né jajgat a' Biróclót, az akasztó-fátul való meg-menekedéser! De te it, úgy meny Istenhez, mint édes *Attyád*hoz bizván az ő kegyelmes *gráciájá*-ban. Mert, nem nézi Isten a könyörgésnec számát, vagy magános erejét; hanem, azt tekinti meg; hogy ha az, az ű *Sz. Lelkének* munkájátul jött-e?

(4) Ha

(4.) Ha igaz *Hited* vagy onazonban; nyilván, igaz *bekeséged* is vagy on; é drága mondás szerént: (i) *Hitnek általa meg igazulván, bekességünk vagy on Istennel.* Ha valaki, sok ezer forint adósságáért, tömlő zre vetterik a Birótúl; azonban, a summának le tételére, valaki kötelezi magát; úgy teczik, hogy akkor az adós leteszi bánatyát, s-jó reménység-ben vagy on; mivel, a' rea meg-*haragudt* Birónak-is, csendesebb immár indulattya hozzá. A' Christusban meg *bekellet* Bűnös nec, szintén így vagy on ám, Isten előtt dölga! De meg tudgyad; hogy az igaz *bekesség*, kemény *Hartz* után szokot meg lenni. Altal kell azért ennek tudásán menned: Hogy (k) *Isten, s-te közötte, felette nagy ellenkezés vólt;* de az után, (l) *bekesség következett.* Más képpen: ha ezt meg nem tanulod, hanem, mindenkor csak *bekesség*ben vóltál; és hogy a véteknek szörnyüségé után, Isten te veled meg-*bekéltet*, azt eszedben nem veszed; nem egyebb a' te *bekeséged*, hanem, veszedelmed nem tudása; melly te benned, nem szerezhet igaz *bekeséget*. De, kit Isten ezzel meg-áldott, vagy on annak *idővezető hitü*; mint (m) *Annának*-is; ki meg-tudván,

(i) Rom.
5. 7. 4.

(b) Hof.
7. 7. 14.

(k) Efa.
59. v. 2.
(l) Rom.
5. v. 8.

(m) Sam.
1. v. 18.

tudván, hogy Isten neki meg-halgatta könyörgését; csak haza ment, ételhez kezdett, s-nem volt az után szomorú ábrázattal. Effele, hitből származott bekeség, mondat ám ilyen vigasztaló szokat: (n) Ne félljete! leg yetek vesztegségben, s-nézzétek-meg az Urnak szabadítását; mert, a-melly Egyptombelieket ma láttatok, sóha többé azokat nem láttátok. Ha Absolon előtt szalad-is Dávid; s-még Achitophelnek, gonosz tanácsa fen-forog-is; ugyan csak ezt mondgya akkor-is, effele, Istennel frigyvet-vetett igaz-hitű: (o) Békességgel le-fekszem, s-el-aluszom.

(n) Ki-jöv.
24. v. 13.

(o) Sól.
3. v. 6.

(p) Phil.
4. v. 6. 7.

NB.

(5) Nagy jele az igaz-hitnek ez-is: hogy ha, a magános igireteket, mindennap magára szabja. Mert ugyan is: miképpen bízta az el, a nagy dolgot, ki a kisebbnek, hitelt nem akar adni. Halhatza ezt: (p) Semmiről ne leg yetek szorgalmatosok; hanem, jelencétek-meg imádkoztokat Istennek; s-ugy leszen osztán, az Isten bekesége, a ti szívetek erősítője. Ez ám ennec értelmé: Ha a resz szerént, s-é világi életre tartozó dolgokban, meg nem akartok Istenben nyugodni; jele, hogy nincsen ti bennetek, az Istennek, ama ki mondhatatlan bekesége. Ez effele magános dolgokat-is,

Hitel

Hitel kell ám meg-fogni; s-ugy a mennyecikre menni! Mivel, Urunk szavai ezek: (q) Ha földi dolgokat mondtam, s-nem hiszitek; mi módon hiszitek, ha mennyeciket mondándok? Az az: Ha a földi dolgokról szóló Christushoz, nem bízhatok; hogy hogy bízhatok hát, a nagyobb igireteknek, mellyec, az én szenyvedésem, s-fel-támadásom felől vadrac? Így argumentála ám ama' Nagy-Hitű Abrahám-is; kinéc, mikor ezt mondaná szolgája: (r) Mi leszen vallyon, ha a leány, el nem akar én velem járni? Arra, csak ilyen formájú feleletet tün: Avagy véled-é, hogy az az Isten, a ki nekem, áldott magot igért, nem segél meg, effele magános dologban is? ne kételkedgyél abban jó szolgám!

(q) 13.
3. v. 12.

NB.

(r) Ter.
24. v. 7.

NB.

(6) Végig meg-is marad az igaz hit. Mivel, erőssen ragaszkodó Christushoz. Mint ama' Cananea: (s) Ha Eb vagyok-is, de adgy meg-is egy keves morsalékot! Nagy végig meg-állás ám ez, az igaz hitben! Holott, tudta azt már: (t) Hogy Jesus, az a könyörgésére, semmi sem felelt. Ezt-is: Hogy (u) Christus, a Sidó nemzetből el-
tevedett juhokért jött. De, la' még-is, mint ragaszkodék a Christushoz! Azonban: nem ijed ám

(s) Matth.
15. v. 27.

(t) v. 23.

(u) v. 24.

K

itt meg

(x) Törv.
32. v. 24.
(y) Luk.
24. v. 28.

(z) Dan.
9. v. 23.

(a) Terem.
18. v. 10.

itt meg az *Hit*, az Isten kegyelmének rula le-rázásátul; Tudván azt; hogy Isten, semmi kegyelmét nem adgya úgy, hogy azt, valami próba, ne kövesse. Ha a *bekeséges-tűrést*; mellé teszi a *kereztet*. Ha a *Christust szeretéssel* meg-ajándékozz; el-veszi jószágodat, s-becsületedet; hogy meg-próbállya; hogy ha a te *szereteted*, kész-e a meg-hidegülésre? Es így, ha *Hitet* ad-is neked; de, vajki fokot (x) *küzködik veled!* Ugy, hogy, sokszor (y) *tetteffe, hogy tűled el-menyen.* Meg-halgattya azonban *könyörgésedet*, mint a (z) *Danielet*; de annac *bé-tellyesedéset halasztja.* Bezzeg ha ilyenkor, *végig meg-marad Hited*, jó egészségben vagyon lelked. Hozzá-adom ezt is: Ha az Isten *kegyelme várása*, el nem fárasztja az *Hitet*; jól vagyon akkor-is dolgoz. Mert: *Várakozik* ű, az Isten kegyelmeért, mint (a) *Abrahám*, a születendő *Isák* után; s-nem hagyittya el *fegyverét*, mint a felelmes Vitéz, ki el-fáradván, csak halni bocsáttya magát. El-hívén azt; ha Isten meg-igirte, hogy vele akar beszélni; de addig egy kevelsé, Mennyei Házában fordul Isten; ki-várja azért jó-akaró Istenét onnan az *igaz Hit*; s-mind addig, az ajtó előtt áll, míg Sz. Istene,

Istene, a jó válasz-adásra ki nem jár. *Jó Hit* ám efféle!

(7) Azonban: *Négy* hű-szolgác követik az *igaz hitet*.

1. Az egyic, annac *szeretése*, a kiből hiszsz. Mert, azt (b) *szeretni*, a kit *nem látunk*, nagy (b) 1. Pet. 1. v. 8. *igaz hitnek* jele. Ugyan-is, ha az *Hit*, *igaz*; úgy nézi Istent, mint édes Attyát, s-Barátyát. Christust pedig, mint lelkének vőlegényét. Ki, hogy vele, lelki házaságot szerzett; ű is *szereti* osztán űtet; és így; az egyic tűz, a másikat meggyujtja. Ez a *szeretet* pedig, olyan *lelki vág yó-dás*; melly által, mindenkor kíván a lélek, *Christusával* lenni. *Szereti* ű-is azt, a mit az ő *Christusa szeret*; gyűlöli ellenben azt, a mit *Christusa gyűlöl*. (c) *Rachelhez való szeretetiért*, *beteszendeig szolgálta Jákób*; te-is, ha *szereted* Istene-det, nagy dolgokat el-követz érette. Ha *szereted* Istenedet; *szereted* azokat a *Szentekeket*-is, kiket Isten *szeret*. Vajki nagy *szeretet* ez! Mivel; százszor könnyebb *szeretni* a Szent Embereket, mint sem Istent; mert (d) az *Embereket látod*, Istent pedig *nem szemlélhéd*. Ha azért, mind így *szereted* Istent; azt se tagadd el, ha valamit

(c) Terem.
29. v. 30.

(d) 1. Ján.
4. v. 20.

kíván Isten, maga számára, javaidból töltsd.

2. Ide való a reménység is. Melly úgy cselekszik, mint a Tutor keze alatt való Gyermeck; ki, noha más gondviselesek alatt vagyon; de mindenkor remél, hogy még, kezéhez veszi ű, a reá maradott örökséget. Mi is várjuk ama Menyországot. Mivel; ez áldott reménység tartja fenn, a' kifizetec özőnén, a' mi fejünket, hogy el ne merüllyűnc.

3. Nem rekesztetie innen ki, a' lelki öröm is; melly, az igaz hitet szokta követni. Ugyan is; mikor ama' (e) Kalmár, meg-salálta volna a gyöngyöt; tapsolva mene haza. Bezzeg úgy vagyon! Mert ki ne örülne akkor, mikor a' jó Hitt Ember, az ezernyi ezer, vétkecs keserűségiből, bűn-bocsátás-felől-való vigasztalásra, s-lelki nagy öröme érkezic? Kit Isten, e meg-becsülhetetlen örömmel meg-áldott; a' (f) meg-veszszöztes között is, vigad az. Nem ilyen ám, az Hypocriták öröme! Kik, (g) meg kóssollják ugyan az Isten igéjét. Nem úgy, mint ha a' lelki kegyelmekben részt vennének; azonban azokban, mélyen nem ihatnának. Hanem: Valami örömet veszneek űk-is az Isten beszédeből. Az az: Sok

(e) Matth.
23. v. 44.

(f) Csel.
9. v. 41.

(g) Sid.
8. v. 9.

NB.

szájok-

szájok-ize-szerént eső dolgoc vadnac az irásban, a' Menyországról, Istennel, emberekhez való szerelméről s-több egyéb szép igiretekről; mellyeket űk halván, nagy örömmel tartanac; de, nem igaz öröm ez.

4. A' melly dolog, az Hittet, utól követi; az nem egyéb; hanem, az igaz alázatosság. Mivel; be-híván az Hitt, Christusat, lelkénec házában; nem kevelységgel kell annac, lelki hajlékját, meg-fizemetezni; hanem, illy földre borulva kell, hozzámenendő Isten előtt, szóllani: (h) Szégyentem cselekedetimet, a' porban, és hamuban. Imet: (i) Saj nekem Istenem! (ha hozzá akar szólni) mert, tisztátalan ajakú vagyok. Valaki azért, az igaz Hittnek, ez hét drága gyümölcseivel; s-ki-nyilatkoztatott lelki jeleivel, vagyon meg-fűzve; áldott, s-Istennel kedves leleknek tartis azt!

(h) Tob.
42. v. 6.

(i) Ez.
6. v. 9.

II. Ezt is bátor úgy tartis: Kit a' (k) Sátán, úgy ki-kért, az igaz hitnek meg-rostálására, mint a gabonát; de, nem engedi Christus, hogy az a Hitt, el-fogyjon; mivel, könyörgött azért. Lássuc azért, ez ezer Mesternek, az Hitt környül való, illyen rostálását!

(k) Luk.
22. v. 32.

K 3

(1) Sá

Sátán.
Micsodás
kegyelmet
S. Isten,
mikor a'
Sátán, Hi-
tűnget ro-
stálja.

Igaz Hitt.

(1) *Sátán*: Hogy mered magaddal azt el-
hitetni; Te, minden fertelmes bűnöknek, meg-
veszett Hűtlékja; hogy néked *Hited* legyen?
Nem veszed-e eszedben; Istennek, az afféle vét-
kes Ember ellen, mint te vagy; szörnyű harag-
ját, s-kemény boszfé-állítását?

Igaz Hitt: Az én bizodalmonnak fundamen-
toma, nem a' magam érdeme, s-méltósága; ha-
nem, Istennek, a' Jéhus Christusban tört, szaba-
dos igireti, mindazokhoz a' szörnyű bűnösök.
höz; kik magokat, undokabbaknak ismerik
lenni, az után való bűdös sárnál. Ez-is öreg-
biti, Istenem Szent dicsőségét; hogy illy alá-
való, s-méltatlan Embernek tőtte az *igireteket*,
minémű én vagyok. Vallyon s-mikor az Ha-
lálra sententiáztatott Ember, láttya a' Királynak
pecsétet levelet, meg-szabadulása felől; nem
bizik-e? Ugy vagyok ám az én dolgom!

Sátán.

(2) *Sátán*: Hát miért vagy olly féltelmes;
hogy *el-választód* felől, alig légy bizonyos? Bi-
zony, nem efféle *reszkezőnek* tétettek ki az *igi-
retek*!

Igaz Hitt.

(1) Ián. 3.
v. 15.

Igaz Hitt: Bezzeg ez, Isten szent beszéde el-
len vagyok! ki, nekem-is így szóllott: (1) Va-
laki

laki hiszen Christusban, örök-élete leszen. Ismét:

(m) Ragaszkodgyál *Hit* által, az örök-élethez.
Nem kell énnekem néznem, Istenem, öröcké-
való *el-választásának könyvét*; hanem az ő ki-
adott, s-szép *igiretekkel* meg-rakott, szent *igijét*.

(3) *Sátán*: De, még-is ezt mondom:
Nincsen *Hited*; mivel öröcké *kétkedel*.

Igaz Hitt: Nem következik a' *kétkedésből*; *Igaz Hitt*.
hogy *semmi Hitem* ne legyen; hanem ez: Va-
gyon *Hitem*, de gyenge. Melly, ha magas grá-
dicsra nem lépett-is; de: *igaz*. Vallyon s-a'
melly küldős, *reszketeges* kézzel veszi-el, a' Ki-
rálytól nyújtott *Alamifnát*; kellé azért, az afféle
Nagy-Méltóságnak jó-akarattjában *kétkedni*?
Semmiképpen nem. Nem az *Hitnek erejében*
kell bizni; hanem, Istenben; a' kit az *Hit*, meg-
fog. Mert: valamiképpen, hogy a' gyógyulás-
nak *ereje*, nem a' *Sidók szemében* vala; hanem,
a' (n) *fel-emeltetett ércz-kig yóban*. A' táplálásra
való erő-is, nem a' küldősnek, *Elemosynát* el fo-
gott *kezében*; hanem, magában, az *Alamifnában*.
Igy szintén; nem az én *Hitemben* vagyok itt az
erő; hanem, áldott Jéhus Christusomban, s-az ő
meg-másolhatatlan *igiretiben*. Es, ha *sandal*
szemek-

(m) 1 Tim.
6. v. 12.

Sátán.

(n) Száml.
21. v. 9.

szemekkel nézek-is, a' fel-emelt ércz-kigyóra; de, ugyan gyóg yúlást veszek azért! Mivel: Ha valamelly jó Barátom, igiretet teszen nekem arról, hogy valamikor akarom, szabadon, s-minden felelem-nélküi, mehetec Házához; s-le-ülhetec kész Asztalához; vallyon s-itt nekem kellene tartanom, az olyan meg-hitt jó-akaromhoz való meneteltül? Semmit sem. Sőt inkább, annac jó-akarattyához kellene támaszkodnom; ha szintén arra, méltatlan vólnék-is! Eleget nekem az igiretek; mellyeket, ha gyengén fogok is el, de ugyan el fogok.

Sátán.

(4) Sátán: Vajki sokszor nem érzed te a te Hitedet! olly csalóka indulat is vagyon te benned, a' mellyet te Hited tartasz; hogy néha, látzic ugyan, hogy vagyon Hited; de, hamar meg-változik az; s-az után, csak rettegesben, s-kétségben esel.

Igaz Hit.

Igaz Hit: Nem az Hited álhatatosságában ála az én idvességem; hanem, Istenem nec, meg-másolhatatlan igiretiben. Osztan: Nem mindenkor fog y akkor el az Hit; mikor annac érte se el-fog y. Sőt ezt-is mondom: Hogy az Hitednek, nehai ollyan el-fog yásának érzése jele ám annac,

annac, hogy vagyon még Hitem! Mint a' ki, nehéz betegséggben vagyon, s-csak alig léhegni piheg; de ugyan, gyenge lélegzet-vétele megmutattya, hogy nem holt még meg, az az Ember. Afféle állapotomban, ugy cselekezem én; mint a' kis Gyermecek; ki, lábra akarván indulni, rendre fogdogallya a' székeket, s-ugy kifirti meg-járását. Mi nem mindig árt gyógyul-meg a' Beteg! kinek-is; desával omlik-elegésége, s-cseppen-ként megyen viszfá. Nem menten lesz az óltovány nagy fáva. A' buza-vetés-is; vajki sok égi-háborúkat szenved, minek-előtte meg-érik! Így kell gondolkodni az Hitrül-is. Melly, mikor, illy nagy lankadságban esik; maguncejtyűc abban; mivel: vagy tunyán járunc el-tisztunkben; vagy, sokáig élunc, valamelly bűnben; melly miatt, gyanúságban hozza a' gyenge lelki-ismeret, elebbeni életünket. Isten is azt cselekezi: ne hidgyük-el magunkat; hogy kárhozas állapotunkból fel-veven; nem emel menten, mennyei boldogságra bennünket.

(5) Sátán: Természete ez az igaz Hitednek; hogy ki azt, Istentül el-fogja; az, magát, jól meg-próbáltya. Te pedig, nem cselekedtel ugy,

Sátán.

L

mikor

90 ENOCHNAK MINDEN NARI
mikor Istentől az *Hittet* vőted. Mit dicsekedel
hát azzal?

Igaz Hitt. *Igaz Hitt.* Ha mit találtam itt véteni; fo-
gyatkozásmat meg-ismervén; kész leszec ez
után is azt, *meg-jobbitani*. De, nem jó ám; egy-
rothatt gerendaért, az egész épületet el-rontani.
Lám à Christus *Tanítványa*; *világi tisztességért*
követik vala ideig Urunkat; de azután, meg-
ismervén *tévelygéseket*; szorosabbban *ragaszkodá-*
nak, édes Idvezítő, ökhöz. Nagy *Isteni bölcseség*
ez; hogy *előben*, nem rakja Embernek szeme-
leiben; derék *fogyatkozást*; mert *erőtleneségek*
miatt, el csüggednének, bűnök *terhe* alatt. Mint
à Gyermekre, hogy csak annyi *terhet* raknac szü-
léi, à menyit el-bírhát. Így szokott Isten mi ve-
lünk is bántani.

Sátán. (6) *Sátán.* A' melly Embernek Isten, *Hit-*
tet ad; az ollyant, az *Hitnek el nyeresére*: lelke-
ismereti meg-rettetésének utánna, *vissza az Hittet*.
Te pedig, nem érzettél, afféle *meg-rettetés*.
Hogy mered hát még-is, *Hittedet* hánni?

Igaz Hitt. *Igaz Hitt.* Talám nekem, nem használt
vólna, afféle *meg-ijedés*; s-azért nem cselekedte
Istenem. Nem ad à *Doctort*, az ű orvólságában,
annyit

annyit à Gyermeknek, menyit az öregnek. Isten-
si, mi hozzánk szabja magát. Avagy: Ki bántá
vallyon azt; ha az ű sebes lába, *fajdalom-nélkül*
meg-gyógyúlna? Ezt is: Ha Isten valakit, *ret-*
tegesek-nélkül idvezit; ki irigyelheti?

(7) *Sátán.* Soha *nem érzetted*-meg te, az *Sátán.*
Hitnek, benned való erejét; és, ha az előtt, vala-
mi gyengen *érezted* is magadban; de most, u-
gyan *semmire sem érzed*.

Igaz Hitt. *Igaz Hitt.* Meg-vallom; hogy ez az egy-
gyic *kísértet*, mellyben Isten, azokat enged elni;
kik, *maga-hitségek*, s-*háládatlanságok* miatt, nem
táplállyac ottan ottan, Istentől, à nekik adott
kegyelmet. Mind-az-által, nem kell ezért, *két-*
ségben esni; hanem, à *fogyatkozást*; nagy ma-
gunc *meg-alázásával*, s-*könyörgésünkkel*, kell meg-
jobbitani. Mint mikor, testünk valami részé-
nek nincsen egészsége; akkor, nem teszszük-le,
életünk felől való reménységünket mindgyárt;
hanem inkább, *Doctort* keresünk. Mert, ha sza-
bad azoknac (o) *Istenhez meg-térni*, kik *űtet*, *Bál-* (o) Jer. 32
ványozásokkal meg-bántották; azoknac sem tilal-
mas: kik, csak *erőtlenességben* estének. y. 1.

(8) *Sátán.* Ugy vagyon; de: *Teljeség-* *Sátán.*

gel meg-szűnt benned, az a jóindulat; melly azelőtt nálad volt.

Igaz Hitt. *Igaz Hitt.*: Nincsen az, természeti ellen az *Hitnek*; hogy valami részében, s-ideig, meg ne szűnnyék, néha náloc, az Isten *kegyelme*. Mert, *(p) Vatt.* noha meg-igértetett; *36. §. 18.* *(p)* hogy a pokolnak kapui nem vehetnek hatalmat úgy ő rajtok, hogy a *kegyelemnek gyökere*, meg ne maradjon náloc; de affelől, nincsen igiret; hogy mindenkor megtartáséc, cselekedet-szerént-való munkája, az *Hitnek*. Vagy az *Hivek Hitinek*, tele; mint az *Hó alatt lappangó*, s-el temettetett szőlő-tűnek tőiben. Mint a Tenger-vize néhol, hogy el-megyen, s-meg-vízszá tér; így vagyon, az *Idvezítő Hitnek is, érzése*. Mert, ha mindenkor, egy-arányú volna; magunkénac, itilnőc azt a *kegyelmet*; melly, Istennek munkája. De, ha meg-vonnya is néha Isten, a nálunc való, valamelly *kegyelmet*; ugyan mást ad, annac helyében. Meg-tartoztattya, az ű irgalmafsága felől-való lelki örömet; hogy inkább fenlyéc nálunc, az alázatosság gyakorlása.

Sátán. *(9) Sátán.*: Szály csak magadban! s-magadat, ugyan jól meg-examináld is; de, ugyan nem erezheted-meg *hitedet*. *Igaz*

Igaz Hitt.: Meg-lehet az én bennem; hogy *Igaz Hitt.* az Isten *kegyelme*, ne mutassa-ki magát; s-az ű munkálkodását, meg-érzés-keppen, ne vigye végben. Mint a kicsiny Gyermec, hogy el Anyja méhében; de ű azt, nem veszi észében, hogy ű ott áll. Vagy, csak olyan, mint az hirtelen fűben ütött Ember; kibén, az értelem, okosság, s-érzékenység, meg-szűnnec. Maga: Mint a szörnyű kemény szelektől háborgattatott fa, noha tel vagyon, de áll. Vagy: az hamuval beborított tűz, ugyan eleven szén; noha annac, se világa, se melege. Így vagyon az *Hitnek is* dolga. Ide való azonban ez-is: Még a Szentekben is néha, úgy *(q)* lappang a vétec, hogy *(q) Solt.* űk azt, *19. §. 12.* *eszekben ne vegyék*. Így, a Szent Lélec *kegyelme is*, nem mindenkor tapasztalható beűcc.

(10) Sátán. *Sátán.*: Nagyoc a te *vetkeid*, s-rútac; mellyeket Isten, se meg nem bocsáthat, s-nem is akarja azokat meg-engedni.

Igaz Hitt. *Igaz Hitt.*: Effele *kisírtet*, azért vagyon rajtam; mert talám régen, én is így gondolkodtam: hogy a bűn-bocsátást el nyerni, csak igen könnyű dolog. De, hiszem, hogy affelől-való igiretet; sem helyhez, sem időhöz, nem kötött Isten.

Meg aládom azért, az el-múlt vétkeim, bocsá-
nattyá-felől való kérésért magamat; s meg-
gondolom Christusom vérénec, véghetetlen er-
demét; az Istenec, à bűn-bocsánat-felől, sok szép
igiret; s mind azokat à bűnösöket; kik nec Isten,
vétkeket meg-engedven, ingyen kegyelmében
vött, igen előttem tartom.

Sátán.

(11) Sátán: Hogy mered, mind ezeket
állatni? hiszem meg-tapasztalható-képpen ve-
heted eszedben; az Istennek, te ellened való ha-
ragját. Hiszed-e hát még-is, hogy Isten szeret?

Igaz Hitt.

Igaz Hitt: Az igaz Hitt, nem az érzésen, vagy
látáson fundáltatik; hanem, az Isten igéjén. Sőt,
mikor à látás meg-szűnik-is; akkor vízi, tisztít,
leg-inkább végben, az igaz hitt. (r) Meg mu-
tatván azt, a melly nem látzik. Mikor Isten, úgy
mutattya magát néki, mint egy Ellenség; ű ak-
kor, úgy megyen Istenhez, mint édes Anyához.
A' rettegésben, békeséget; s-à csapásban, drága vi-
gasztalást szedeget, minden másat dicőáló érzé-
kenség-kivül. Mivel, így gondolkodic: Ur I-
sten! bizony nem jároc most, az érzékenység után,
mert az, meg-csalattathatic, à lelki dolgokban; de,
à te beszédedben le-tött igiretek, soha meg nem

csal-

anyác, à te benned bizókat! Ugy tetzic, többet
hiszem a Doctornak, mikor Beteg-ágyban va-
gyunc, hogy sem magunknac; támaszkodgyál
inkább te-is, az Isten beszédehez, mint sem az
érzékenységhez. Mert, meg-lehet; hogy Isten,
Atyai indulatot mutatson hozzád, ha szintén
az, nem látzik is. Mivel: ha à Nap, nem tetzik-
is meg éjszélkor; de, nem következik onnan;
hogy semmi Nap nincsen. E' földi haragos
Atya-is; ha bizonyos ideig, vétkeért nem bo-
csáttya, Fiát eleiben; avagy, gondolkodhatik-
é, illyen képpen Gyermek: hogy soha űtet, é-
des Atya nem szerette, s-ez után sem kedvelli?
Nem kell ezt mondani. A' Mennyei Atya, fiait
felől penig, ezt vegyed eszedben; hogy űk, sok-
szor azt tudgyác; hogy az Isten haragja, merő
(s) Oroszlán szaggatás rajtoc; de még-is; ki-
rekeszti é ezeket Isten szent kegyelméből? Nem
lehet az, senkitől is.

(12) Sátán: Jut-e eszedben; mennyi ideje
annac, hogy az igaz Hittnek, eszközzel élj? de
még-is, semmi lelki vigasztalást nem vehet. Mit
tesz hát az Hittel?

Igaz Hitt: Mert, talám valami vétéc, va-
gyon

(1) EA.
38. v. 13.
Solt. 23. v.

20. v.

15.

Sátán.

Igaz Hitt.

gyon még kebelemben; mellyet, ô ki néhez nekem-is el-bocsátanom! Avagy, azért cselekedte, jó Istenem ezt velem; hogy hozzá-való indulatomat, fel-gerjeszfe; s-az ű gazdag kegyelmének, felette nagyra-való becsülését, velem tette. Mert eléggé (1) *verte szívem ajtaját*, minek-előtte, *bé-bocsátottam* volna űtet hozzá; nem kell hát csudálni, ha engemet-is várakoztat, miglen derekas *kegyelme* velem, meg-köszöltattya.

Sátán.

(13) *Sátán*: Haszontalan, minden magad igazítása! mert, meg-lehet az; hogy, *szíved nagy vetkekben eshetel*; s-hol tapasztalod ollyankor meg, az *Hitet* nálad?

Igaz Hitt.

Igaz Hitt: Tudom, hogy ez a *kisírtet*-is arra való; hogy meg-tudgyam, melly gyarló vagyoc, ha magamnak hagyatom. Mind-az-által; olly *igireteket* adott Isten ki; mellyec, az én, Istentől, *teljesseggel-való el-szakadásomat*, nem hogy állatnác; sőt inkább, így erőstetic: (u) *A ki el-kezdette bennetek a jó dolgot; ugyan az, el-vegezi, mind a Jéhus Christusnak, itéletre-való el-jövetelinec napjáig.* Ismét: (x) *Ha el-esendik is az igaz ember; de, meg nem rontatik; mert,*

(u) Phil.
1. 7. 6.(x) Sol.
37. 7. 24.

az ű

az *Ű tartya űtet kezével.* Ugy tanultam-meg: Hogy, mentül nagyobb a mi *erőtlenességünk*; annál izorgalmatosabb Isten, a reánk való vigyázásban. Sőt; olly köz ez, az *erős hitűekkel*, mint szintén az *erőtlenekkel*; mert ha Isten, (y) *el-ránta erőssítő kezeit*, amazoc alúl; *el-esik az erős*; de, ha támogattat az *erőtlen*; ugyan meg-marad ű.

(y) Sol.
104. v. 28.
29. 30.

(14) *Sátán*: Ugy látom én, hogy te, a *bekeségnek idején, felette hideg, s-hamar csiszamodó vagy*; bátor melletted legyen-is az Isten *kegyelme*. Mellyből, ezt gondolhatom: Hogy soha te *Hitedben meg nem állasz*, ha valami erős *persecutiód*, vagy *kisírtet*ed leszén.

Sátán.

Igaz Hitt: Az Isten *kegyelme*, s-az én igaz *Hitemben-való végig meg-maradás*; szintén ugy az Istentől függ; mint azoknac dolgoc, kik az *igaz Hit eszköze-nélkül élne*c. Ha Isten, mindenkünkét meg *nem áldg*ya; mind két-féléc, csak nyomorultak leszűnc. Magam erejében, nem bízhatom; hanem, csak az Hatalmas *Isteneben*. Tudom azonban ezt: hogy (z) *mentül inkább háborgattatnak az Isten Hívei*; annál erősebben áll

(z) Sol.
16. v. 8.

M

(15)

Sátán.

(15) *Sátán*: Hiában! mert, még sem tehetz eleget nekem! Avagy, a te sok ezer szenvedésid; s Isten külső ajándékának-is, környülötted való nem lételek; nem lehetnek-e, elég erősség vételedre-való argumentumid; hogy tégedet, nem szeret az Isten?

Igaz Hitt.

(a) Job.
19. v. 28.

Igaz Hitt: Bezzeg, é vala, a *Sátán* tűzesnyila; mellyet *Jóbra*, *Felesége*, s-*Baráti* szájoc által lü vala! mellyet a *Jámbor*, mind *hittel* győze-meg; s-csak így szólla: Hallyátok-e? (a) az *Hitnek* gyökere, *vagyon én bennem*. Ennec meg-orvoslásáért azért; a mi *Istenünk* erkölcsét kell ki-tanulnunc. Ki: 1. *Alhatatos* szokott lenni természetiben, s-igiretiben. 2. *Csüdálatos gondviselésében*; s-az ű *Hirveivel* való társalkodásban. 3. *Ackor szereti* inkább ű azokat; mikor leg-keményebben bánic vélec. 4. *Mikor a mi külső állapotunkat, meg-változtattya*; akkor ű mi hozzánk, *meg-változhatatlan*. 5. *Az ű, minket érdeklő veszfzeje; lelkünkr orvosága*; s-nem arra való, hogy *Istenünk* szerelmé felől *kétkedgyünk*; hanem, hogy *bűncinkért* magunkat *meg-alázzuk*.

Sátán.

(16) *Sátán*: Nyilván, meg-verett fia, s-leánya

leánya vagy te Istennek; miképpen lehetne hát még-is *Hited*?

Igaz Hitt: Csak egy vétekből tudhatni azt *Igaz Hitt*. meg derekasan; hogy tellyességgel, ki-rekészté Isten, Embert, *Menyországbul*; ugy-mint; ha (b) *Szent Lélek* ellen vet; melly-is, meg bocsát-^{(b) Matth. 12. v. 31. 32.} hatatlan bűn. Tudom azt-is; hogy é *kisírtés*, szintén olyan; mint ki, *felelmes* álmot lát, s-abbúl fel-serkenése után, *szíve dobogva* vagyon. De, avagy ezért nem kell-e, Isten *igiretihez* támaszkodni? Hogy a *Betegnec*, nincsen *szájajint* az étec; avagy kell-e ezt abbúl ki-hozni; hogy soha már ű, meg nem gyógyúl? Holott néha; olly igen el-hatalmazic a betegség; hogy kevelsé tehesséc a tagoc, az ű tiszteket; s-semmi ne legyen egyébb már hátra; hanem a leleknek, testétül való el-szakadása; de azonban, a természetnek *titkos ereje*, s-az életnek *szikrácskája*, megmaradván; el-űzic a betegséget, s-erősebb egészséget szoktatadni, mint vólt az előtt. Így szokott lenni a dolog, é *rettegető kisírtetben*-is! Vajki sokszor, meg-vagyon a *külső érzékenség*; mikor mi, azzal való élést, *nem crezzük*! Néha az erős *hit*; aratáskor virágzic; tavaszkor éric; s-télben

ben zödellic. De a gyenge; a buza nevelkedése, s-aratása ideje után jár. Miért kell hát rettegni a télről? Melly kisírtet tele-idejekor; hogy Istent, szorgalmatosabban keressük; úgy szokott a Felsegetülüncre felre állani; mint az édes Anya, hogy el-szokta Gyermekeitől, magát kevélsé vonni; hogy úteraz, inkább sohajcsa. Illyenkor, a nagy szelben, még édes Barátunc kiáltását sem halljuk. De, észomorú ügyben; magunkat, a Mennyei Doctorra kell, itt is bízunk; mivel, meg-betegedtünk, s-szájunk íze, meg veszett; kívánnunk azért, ennek meg-orvoslását. Ugy tetzic; itt-is, kedvében lün Istennek, az igaz Hitű Ember! Es, ha már túle kérdened: (c) Valljon a te Isteneád, a kinek szolgálsz; meg-tartott-e tégedet az Orosztanoktól? (a Sátánnak, a tizenhat tűzes nyilaitól?) Nyilván így felelhetne: örökre ély Mennyei Király! Az én Istenem, el-bocsátá, frigyénec Angyalát; s-be zárta az Orosztánoknak (ördögöknek) szájokat, s-nem ártotta nekem.

III.

Az igaz Hitű, meg választani, a nem igaztól; nagy kegyelme Istennek.

Nagy kegyelmében vagy Istennek megérti, ha meg-tudod azt különböztetni; Istentől, neked adott ajándék által: mellyic légyen az igaz, s-mel-

mellyic nem, a nem-igaz Hit. Mivel, a következendő dolog, nem javallandó:

(1) Az Ember *presumptioja*, s-maga-hit-sége; mellyel, el-hiteti magát, hogy vagyon Hit. De ez, csak olyan: mint az (d) ehez Ember, ki álmában, jól lakik; azonban fel serken, s-üres hassal vagy. Effelec; nem veszik ezeket észekben: 1. Hogy (e) nem jött Christus az igazakért; hanem, a magoc vétkeztérző bűnösökért. 2. Csak hiában-való dolog, ezt mondani: (d) Mi Abrahám magva vagyunk. Es: (e) Nálunk az Isten Temploma. 3. Haszontalan dolog, a külső szerencsés állapotból-is, igaz hit felől velekedni; mivel: nem tudgya Ember affelebül-meg; hogy ha ű, (f) szeretetre vagy gyűlölségre méltó-e? 4. Nem jó ez-is; ha azért cselekeztí Ember a vétkezt; s-azért halasztja, Istenhez való meg-térését; és így, az Hit nem-szerzést; mivel Isten irgalmas; s-valami im-mel, am-mal, segítségre hihattya Istent, derekas szorulásában. Mert, (g) nem minden, ki ezt mondgya: Uram! Uram! megyen be Menyországban; hanem az; a ki cselekeztí, a Mennyei Atyának akaratyát. Es olyankor: (h) bár segítségül hívja-is Istent,

(d) Esai
29. v. 8.

(e) Matth.
9. v. 13.

(d) Isai
8. v. 18.
(e) Jer. 7.
v. 4. 9.

(f) Psal.
9. v. 8. 9.

(g) Matth.
7. v. 21.

(h) Psal.
1. v. 28.

Istent, Ember; de, nem halgattatik-meg. Ha azon-
ban, Isten irgalmas; miért hát, hogy annyira
mennec pokolra? 5. Artalmas ez-is: ha il-
lyen itéletben vagyon valaki; hogy meg-terhet,
amikor akar. Nem úgy Ember, nem! Mert;
vajki nehez, az (i) *ördög tőle meg szabadulni,*
az Isten akarattya cselekedésére! (k) *Erdős fegy-*
veres az ördög; s-à melly várat egyszer el-fog-
lalt; vajki nehezen megyen abból ki!

(f) 2. Tim.
2. v. 6.
(k) Luk.
11. v. 21.

Az igaz
Hit, s Em-
bernek,
maga hit-
sége között
való kü-
lömbség.

(l) Luk.
18. v. 11.

(m) Jón.
4. v. 10.

Igy tégy azért külömbséget, az igaz Hit, s-
à magad hitsege között: 1. Az Isten igéjéhez tá-
maszkodic az igaz Hit; de, Embernek maga hit-
sege; kevelysége álmából származic. 2. Az I-
sten igéje tudásából származic az igaz Hit; à ma-
gad hitsege pedig, olyan: hogy mentül tudatla-
nabb vagy, az Isten törvényében; *Evangeliumá-*
ban; Istened szent természetű; s-magad nyava-
lyásága ismerésében; annál nagyobb erőt vé-
szel rajtad. 3. Maga meg-alázásával jár, az
igaz Hitű Ember; à maga-hitte pedig; saját (l)
igazságához való támaszkodással. 4. Nehezen
nevelkedic az igaz Hit; s-az Isten igéjében való,
fok lelki eszközök által; a' maga-hitsege pedig, olly
hirtelen nő, mint a' (m) *Jónás tők-szála.* 5. Sok
kételem

kételemek habjai között hanyattatic az igaz Hit;
a' maga-hitsege pedig, nem tud afféléhez; sőt,
csudákozic rajta; hogy némelly Emberec, nem
hibetnek. 6. Az (n) igaz Hit, *szíveket tisztít;*
de, a' maga-hitsege, szintén ollyan; mint a' *Magi-*
stratusnak supplicáló lopó; ki, csak azért könyö-
rög, hogy el-bocsáttassék; de azonban, nem
gondolkodic, élete meg-jobbitásáért. 7. Sok
szép sereg követi az igaz Hitt: Isten, s-Embe-
rek szereteti; azonban: más drága jó cselekedet-
ek. De a' maga-hitsege, nem tündöklic efféléckel.
8. Meg-ismeri az igaz hitt, *erőtelen* vóltát; s-
annac meg-erősítésére, *eszközökkel* él; a' maga-
hitsege pedig; mentül inkább nem gyakorollya
Isten igéjét, annál nagyobb erőt vesz a' bűnös
Emberen. 9. Meg-ál az igaz hitt, az erős *kisir-*
tetekben; de a' maga-hitsege, csak a' *gyengében-is,*
kétségben esic.

(n) Cse
15. v. 9.

(2) Mivel pedig az igaz hitt; szintén úgy
vagyon: a' maga-hitsege, s-hibetelenség között;
mint (o) *Christus Urunk, a két latrok között.* Az-
ért; e két erős kü-szikla között; akarván el-c-
vezni, az igaz hitt Hajója; hol egyikhez, hol
a' másikhoz ütközik. Hol nem hiszi azt; melly
felől

(o) Matth.
27. v. 38.

felől Isten, *igiretet* tölt; hol pedig, azt *hiszi*,
 melly felől, semmi *igiret* nincs. Ez első-is azért;
 (p) *ellenése az Hitnek*; mert (q) *Istent, hazug-*
gá tést; nem adván *hitelt*, Isten *fenyegesesének*,
 s-*igiretinek*. Noha: (r) *csak egy pontocská-is, nem*
mulik el, az Isten beszédében. Avagy, nem ezért
veszének-e el, a' (s) Lóth Veji? Ama' *hihetet-*
len (t) Hop Mester? Es: nem ezért, (u) *nem*
mehete-e be Canahánban Móses-is? Kérlec é kü-
sziklában-is meg ne ütközzél!

(3) Igen jól reá vigyázz, erre-is. Meg-
 tudván ezt: Micsoda *bűnökkel lakhatik egy yütt*,
 s-micsodákkal *nem, az igaz hit?* Mert ezeckel,
bekesége lehet: 1. Az *Eredet szerént-való ve-*
teknek, bennünc *maradott szennyével*. 2. A'
nem szánt-szándékbul esett bűnökkel. 3. Az (x)
erőtelenességbul történt vétkeckel.

E' következendőkkel pedig; rész-szerént
meg-alhat; de rész-szerént, *nem*. Ugy-mint:
 Ha valamelly *igaz hitű Ember*, lelke-isméretit
sértő, nagy bűnökben esic; mellyekért, nem
 vonattatic ugyan (y) *vég-képpen meg, attúl, I-*
sten kegyelme. Mind-az-által; azért való, Isten
 haragja érzésében esic; és az ű *Hitit*, úgy meg-
 sérti;

sérti; hogy az ű *szíve tisztaságának*, sok *grádicsi-*
rúl eséc alá. Ugy hogy; ha sockáig, abban a'
 vétékben él; sem *gyakor lelki örömet*, nem érez
 lelkében; sem *lelki-isméretiben*, nem lehet *bekesé-*
ge; s-nem-is *biztathattya* magát addig, Isten
szép igiretivel.

De, mind keserveffebb ez: hogy némelly
 vétkeckel, nem *bekelhetik*-meg az *igaz hit*. Ugy-
 mint: 1. Ha a vétéknek, *tellyes uralkodása* alatt
 vagy. Mert: mi-módon *hihatod Istent, segít-*
ségül akkor; s-hogy hogy *támaszkodhatol az ű*
igiretibe; a mikor, nem te *parancsolsz a véték-*
nec; hanem, ű, *tenéked?* (z) *Nem akar Isten,* (z) Törv.
annak az Embernek kegyelmes lenni; ki, *szíve go-* 29. v. 19.
nosz gondolattában jár; s-még-is azt *mondg ya:* 20.
hogy bekésége leszen. 2. Nem illett, a *bűnben-*
való végig meg maradás, igaz hitű Embert. Mivel
 (a) a *ki Istentől születetett*; nem *vetkezik* (ab- (a) 1. Ján.
 ban mindenkor meg-maradó bűnnel) Ez il- 3. v. 18.
 lyen dolgokat; ha Isten *rudtrodra adg ya*; avagy
 nem *kedves-e, Istennel-való járásod, Hit által?*

Kételenec lünk, az *Igaz idvezítő Hit* felől-
való tractát; ennyire terjeszteni. Mert, így ho-
 zá; nem csak é *Meltóságos Halotti-pompa*; ha-

nem; az egész *Magyar* keresztyénségnek; sok keserves ügyében; valami *Antidotum* val; s-könnyebítő, lelki orvossággal-való, meg-vigasztalása, kívánása. Lássuc *Haszna*it!

I.

Oktató *Hasz-*
zon.

Első *Haszon* ebből, ez: Valaki vagy! íf. mérd-meg, è drága *Idvezítő Hitnek*, ilyen meg-becsülhetetlen *hasznait*. Ugy-mint:

I.

Hit hasz-
nai

(b) Sid. 6.

v. 18.

(c) Matth.

9. v. 28.

(d) Ján. 3.

v. 16.

(e) Rom.

4. v. 20.

(f) Job.

19. v. 25.

(g) Job.

13. v. 15.

(h) Sid.

11. v. 27.

(i) Sid. 11.

v. 33. 34.

(k) v. 20.

(1) Mindenekben, az (b) *Isten igaz mon-*
dásához, támaszkodic az *Hit*.

(2) Az *Isten*, (c) *mindenható hatalmát*-is,
előtte viseli az *Hit*.

(3) Igen reá vigyáz, az *Isten* (d) *kivált*.
képpen-való szerelmére-is.

(4) A' mit penig (e) *Isten* *igirt neki*-is;
igen előtte forgattya azt.

(5) Mindenec felett; à *Menyországot*
nézi, s (f) *Christusát*, lelki ki-nyílt szemével.

(6) Nem fel à *jó hitt*; à leg- (g) *derekes-*
sabb halálban-is.

(7) Olly *erős férfi* módon viseli magát,
(h) *mint ha látná azt*, à *ki láthatatlan*.

(8) Nem indul-meg az (i) *ellenkező dol-*
gokon.

(9) (k) *Meg-útállja è világot*.

Ki tud-

Ki tudná ennec, minden *hasznait* elől-be-széli? Ollyan ez; mint à veszedelemben helyhezterett Gyermec; ki, Annyához fűt a' meg-maradhatásért. Avagy; mint az igen meg-terhelhetett Szekér; mellynec vonására, sokkal nagyobb erő kívántatic, mint sem mikor üressen vagyon. Igen meg-kívánnya ű, ez *de* dolgot: 1. Hogy Ember *elsőben* meg-pirul-lyon; s-*szívet* bűneiért, meg-törje. Bè rekeszti ez, Embernek, maga nyavalyásága meg-isméré-sét. 2. Hogy, *kételkedes-nelkül el-hidg ye*, az *Isten* *igiretit*. Itt ad ű becsülletet, az *Isten igaz mon-dásának*. 3. A' *Jesus Christus érdemehez* kell neki támaszkodni. E' *bizodalom*, az *Hivó Em-ber*; éppen az *Isten* kezében ajánlya. 4. *Be-csületet* kell tenni *Istennek*, s-az ű *parancsolati-nak*. Itt vagyon már, à *gonoszból*, à *jóra-való ál-tal-menetel*! s-kivántatic; az *elmének* is meg-c-röszödése, à sok ezer *kisírtetek* ellen.

Avagy; szükséges: 1. Hogy *betegek* le-gyűnc; s-meg-érezzüc, hog' *el-kárhoztunk*; mert è kereszter ám velűnc, *Doctort*! 2. Hogy è ször-nyű nyavalyánkban, *Christusunkhoz* mennyűnk; mint à *mehek*, à *méz gyűjtésért*, à *fűvekre*; s-a'

N 2

vas,

vas, a' magneſt követéſre. Mig valaki, elégſéges magánac; nem folyamodik máshoz. Mint a' (1) *tekozló fiú*; kinec, mig etele vala; nem keresé-meg addig, édes *Attya Házát*. Így; ha a' mi *nyavalyáſságunkat* meg-mutató *törvény*, nem volna; vajki, kevésre becsülnöc a' *Christust*! De, a' teszi nagygyá előttünc. Mivel az, meg-mutattya: hogy Isten, s-miden üteremtett állati, minékünc ellenségin; fegyvert fogván ezek-is ellenünc; mint a' jó Vitézec, Kapitányoc mellett. Szerencsés állapotunc, azonban, minket meg-öl; nyavalyáinc, nem gyógyulásunkra, hanem méreg vételünkre vadnac. Az Isten igije penig; melly másoknac, (m) *életnek illattya*, az *életre*; nekünc, *balálnak illattya*. A' *Sacramentumok*-is; mellyec máskeppen, *hitünket* szoktác volna meg-erőſsíteni; inkább (n) *szívünkben* hozzác a' *Sátánt*; s-veſzedelmünket, és az Isten rettenetes haragját, hamartattya. Láddé, hogy kétfelen a' *Christushoz* kell, *kegyelemért* menned! 3. Melly *Christushoz* való *menetelben*; igen előte forgattya ezt, az *igaz hit*; hogy: valami *basznos* dotog találtatic ám e' világgon; de, mind övé az. Sajáti, az Isten Országában

(1) Luk.
15. v. 16.

(m) 1. Cor.
2. v. 16.

(n) 1. Cor.
31. v. 29.

gában lakó (o) *Angyalok*; s. a' *Lelki-Tanítók*-is e' földön; kik, az ű ajándékjokat; csak ű érette vettéc Istentül. Csak úgy tartya ű; az Istentül reá-bocsáttatott *próbákat*; mint az olyan szél-veſzet; melly az *Hajót*, hamar az partra viſzi.

Látod-e! hogy minket, *Lelki-Tanítókat*; effele izeneteckel küld ám Isten, az *utakra*; hogy az *Embereket*, *ige-hirdetésünkkel*, így kénſzerítsüc: (p) *Jertek*; mert meg-ölette a' *Nagy-Gazda, barmait*, s-égi *madarait*; tölteti *Borát*; s-el *készítette tejét*. *Jertek, jertek, a' lakodalomban!*

1. *Ellen-vetés*: Ha én, *igaz hitemnek* általa, a' *Christushoz* meg yek; ki kell nekem, (q) *jobb-szememet vájnom*; s-el kell *jobb(kezemet vájnom)*. Az az: minden *világi gyönyörűségimet*, el kell badnom; mellyec, szinten olly kedvesec nekem; mint *jobb-szemem*, s *kezem*.

Felelet: Ugyan-is; nem cselekednéd-e-meg? *Hírzem*: (r) *jobb*, hogy egy, a' te *ragaid között* elveszen; hogy sem mint, az *egész-teszed*, *pokolra vettesék*. Te dolgoz; ha a' *Menyőfzág* nac, fényes szép dicsőséget, meg-veted, *egy szemedert*, s-*kezédert*! Am tarcs-meg hát, mind a' *kettőt*! de, meg tudgyad: hogy minden *bizonnyal*, *veſzedelem követ!*

(o) 1. Cor.
3. v. 21. 22

(p) Mat.
22. v. 4.

Ellen-ve-
tesek.
(q) Mat.
5. 29. 30.

(r) 7. 9

(1) Galat.
5. v. 24.

2. *Ellen-vetés*: Miképpen lehetne, az Istenért az meg? Hiszem, meg-kellene úgy, (s) magamat feszítenem. Avagy, meg-kellé Embert, nec ölni magát?

Felelet: Nem magadat kell meg feszítened; hanem, a te gonosz bűneidet, s-lelki betegségedet. Hiszem, mikor a nyavalyát el-rontod; meg-éppited az egészséget! mikor meg-öld az ő Embert; meg-elevenited az újjat!

Kérdések.

1. *Kérdés*: Ha; ilyen drága Hasznai van, az Hitnek; miképpen lehet még-is az meg; hogy egy felől az Hit; az Isten kegyelméhez támaszkodni; más felől pedig, fel az Isten haragjától? avagy lehet-e ott igaz Hit; holott a felelem vagyom?

(1) Amos.
3. v. 2.
2. Sam. 12.
v. 14.

Felelet: Meg-lehet. Mert; valamiképpen az igiretek, hegyes őszitőnc, a kegyes életre; így a fenyegetések, erős zabolác, a vétkektől való meg-tartóztatásra. Azonban: (1) Világi bűntetésekkkel; inkább meg-szokta Isten, az őveit látogatni; hogy sem az Hitetleneket. Mellyekben esni, ki ne félne? Es: Micsoda esz-nélkül-váló Gyermec volna az; ki, tudván azt; hogy noha, nem tagadgya útet ki az örökségből, édes Attya; még-is

még-is ellene járván, minden nap; bottal-való veréseket, szerezne magának?

2. *Kérdés*: Miképpen vagyom ez-is: Hogy ennyi sok czelra mutat az igaz Hit; hol az Isten igéjére; annac hatalmára; ísmét, irgalmasságára; hol pedig a Christusra, s az ő érdemére?

Felelet: Szintén így; miképpen a testben-való lélek; hall a fülben; lát a szemben; emészt a gyomorban; de, az ő kiváltképpen-való tiszt, az okoskodás. Ecképpen; bár, a' szent irásban kiadott dolgok környül forgolódgycik-is az Hit; de Christus, s-az ő érdeme környül, nagyobb munkát tészen.

3. *Kérdés*: Szükséges-e mindenkor, az Hitnek meg-szerzésére, az Isten törvényétől-való felelem; úgy hogy, valamelly Embernél ez, nem vólt; ne-is mondáséc: hogy annac, Hiti vagyom?

Felelet: Igaz ugyan ez; hogy az Hitetlenek közzül, kik e szörnyű retteget érzie; vagy kétségben esnek; vagy pedig; muszáltatással, s-temerdeki bor-itallal; szoktác magokról el fordítani. Világi, haszontalan szorgalmatosságokat-is, szoktác végben-vinni, s- (u) Cain után járni; kit l-

(2) Judas
v. 11.

(x) Tereus
4. v. 15.

(y) v. 17.

(z) Jer. 7.
v. 31.

kit Isten, (x) meg-bílyegezvén, s-kezeinec, és la-
bainac, sőt minden teste tagjainac reszketésétől,
szabadulni akarván; (y) Város építéshez kezdte.
Ezernyi ezer Ember vagyon ma ilyen; ki, é
szörnyű törvényes reszketéstől, irtózik; sőt, sok
millio Emberec, egyben-gyűlnec; s-hogy (y)
ne hallják; a tűzes, Moloch Bálvány öleiben szorit-
tatott apró gyermekeknek, síkoltásokat; nagy sipo-
lás, s-dob szó halgatással, üzik-el, felelmeket. Jaj az
ilyeneknek! Több-is vagyon még, efféle, az
Hitetlenek kebeleiben. Mert nekiet; ha valaki,
igy szól: oda vadnak Feleségid, Gyermekid, s-
minden javaid, &c. meg-retten ettől; de ha, illy
szót hall: Nincsen részed, amaz örökké-voló jo-
ban; bezzeg ettől, nem fel. Az az: ha felettébb-
való, sok külső terhet raknac vállára; el-dúl al-
ta; de, ha az Isten törvénye súllyá ingattya; még
meg sem mozdul miatta. Maga: még az okca-
lan-állatok-is, mikor magoknál, erősebbet lát-
nac; meg-ijednek tőlőc; de, nem ez illyen Em-
berec. Mi az oka, vallyon?

Mert némellyec; sem a' törvényt, sem az
Evangeliumot, nem halgattac; némellyec pedig;
mind a' törvényt, s-mind az Evangeliumot. Kik,
csak

csak a' törvényt, az Evangelium nélkül halgattac;
felette igen meg-szoktac ijedni; a' kiknec penig,
csak az Evangelium prédikáltatott; mivel hogy
többire, a' törvényről, semmit sem hallottac;
magoc veszedelmére biznac, a magános Evan-
geliumban.

Nem ugy Keresztyén Ember, nem! Meg-
kell elsőben, a' törvény által, Istennek (z) fűle-
det fűrni; hogy ugy halgathasd az igit, idvesé-
gesien. Mert, miképpen a' viafűszat, meg-szok-
tac elsőben lágyítani, s-ugy a' pecsétet reá-
nyomni; így szokott Isten-is, az Hit-adásban
cselekedni; hogy meg ijedven Saulus, így szól-
lyon: (a) Mit akarsz Uram, hogy cselekedgyem?
Avagy; ama' Tömlőcz tartóval, így tudakozzéc:
(b) Mit kell nekem cselekednem, hogy idvezüllyek?
Vajki nehezen fogják-meg, a' (c) Nőstény vad
Szamárt. Az (d) Unicornist-is, ki kőtheti-meg
gyeplű-nélkül? Illyen meg-szeledülhetetlen ám
Ember-is; valameddig, a' törvény által, meg
nem retten. A' Lelki Tanítók azért; ha akarjác;
hogy Isten, igaz Hitet adgyon Halgatójoknak;
mindeneknec előtte; a' törvényvel kell meg-ijesz-
teni az Embereket; mivel, ez az által-út, az Hitre.

O

E' meg-

NB.

(z) Sola.
40. v. 7.(a) Csel.
9. v. 6.(b) Csel.
16. v. 30.(c) Jer. 2.
v. 24.(d) Job.
39. v. 13.

NB.

E' meg-rettenés; cselekefzi ám ofztán azt; hogy az *Hitet* vejendő Bűnös; törje, s-faggassa magát, *vétkei* miatt; itt *haragszik* magára, hogy Istent, úgy meg-bántotta. Noha a *külső bánattal*, így különböztetik-meg:

A' belső, s-
külső bán-
nat között
való kü-
lönbség.

1. Mert a *külső bánat*; magunc *külső kárán*; vagy jó-akaróinknac halálokön szokott esni; de ez; a mi *cselekedett bűneinknek*, meg-gondolásán.

2. Ha a *külső bánatot*, öröm követi; meg-szűnicaz; de a *belső*, mind halálunkig tart. Ugy hogy; nem *bánod*, ez előtt, hufz esztendővel való betegségedet; de *bánkodol* azon, hogy ennek-előtte, hufz esztendőkvel, Istenedet meg-bántottad.

A' Törvény
meg-íjész-
ése; s-a'
magunk
Bűnein va-
ló törődés;
külömböz-
nek egy-
mástól.

De; még a mostan említett; *törvény-beli meg-rettenéstől*-is; így különböz, e *bűnert* való; magunc *faggatása*:

1. A' *büntetéstől* vagyon, a *törvénybéli felelem*; de, ha semmi *büntetés* nem volna-is; meg-marad ez, az *Hivekben*.

2. A' *törvénybéli retteget*; csak olly kevelésé változtattya-meg a szívet; mint mikor a ke-mény küre, betűt metztzenec; mind-az-által,

a' kü-

a' kü, meg-tartya az ő keménységet; ez a' *retteget* is; el-vefzi az Ember szívenec, valami (e) *dagállját*; de, a *bűnön*-való *tör-dés*; mind az (f) *egész szívet* meg-olvasztja, s-változtattya.

(e) 1. Kir
21. v. 27.
(f) Csel.
2. v. 37.

Még a *Hypocriták* bűnökön, *ideig*-való *bánkodás*októl-is, így különböz: Mert azoké, csak *ideig*-való; s el-fogyattya bennec, e világi mulandó öröm; mint szintén; hogy az harmat, oda leszen a Naptól. Vagy olyan; mint a fá-nac ágacskája, melly meg-hajol, a keménnyen fuvó szélnek; de ha az, meg-lassodic, újjobban fel-emeli magát. Nem ilyen ám, a *Bűnön*-való *bánkodás*; hanem ez, mindenkor tartó.

Más az Hy-
pocriták bá-
nattya; s-
meg más,
az *Hiveké*.

Drága Gyöngy azért, ez efféle *meg-törődés*! Mert:

1. Ugy meg-lágyittya a szívet; hogy fo-házkodást, s-firást, csepegtessen-ki; így beszél-ven Ember, magában: Istennem! ha en, úgy meg-bántottam volna az Embert, mint Felsé-gedet; csak ebne vetett volna. Oh! s-miért cselekedtem hát, te veled ezt!

A' Bűnön-
való meg-
törődésnek
grádicsa.

2. *Bűnei*-felől való, előbbi itélet-is, le-teszi, az olyan Ember; mivel, a melly vétkei; meg-törődése előtt, úgy tartotta, mint kenyerét,

O 2

mézét,

mézét, s-jó barátyát; most azoc ű előtté; csak ganaj, epe, s-méreg; úgy hogy: Igýenestén felálharott az előtt, minden vétkei alatt; de most, csak egy-is, úgy meg nyomta vállait, hogy eldüllyön alatta.

(g) 2. Sam.
24. v. 10.
Solt. 73. v.
82.

3. Szörnyen (g) *baragszik* azonban magára, az affele meg-törődött lelec; hogy elein, Istenét így meg-bántotta.

4. Így-is *disputalódic* magában: (1) En Istenem! hogy *hibessém én azt el; hog y én, é veszedelmes pokolból, ama' bódog Menyországban emeitessem?* Segítségére jű, a meg-törődött lelek. nec, ollyankor az igaz *Hit*; s-igy felel: Miért nem mehetnél te-is úgy, mint másoc? hiszem: ha Isten tégedet, nem akart volna *fel-magasztalni*, nem-is akart volna *meg alázni*? (2) E rést-is, által-törí: *Oh! s-hog yhog y fogadna Isten hozzá; holott engemet, mind nag yok, kicsinyek, s-é rokonságim-is útálnak!* De itt az igaz *Hit*, így veti-meg er-jét: (h) *Te, mindenektől meg-vettett Ember! hiszsz é az Istennek Fiában?* Ha ollyankor, így felel a *Contritio*: *Hiszek Uram! elég neki ez. Mivel tudgya azt; hogy ha ű; Emberec előtt, el-vetésre ki-tört, meg-izakadozott ruha-*

(h) Ján. 9.
35. 36. 38.

ruha-is, de Isten; (1) *nem utálja meg, a meg-rongyosított szívet-is.* (3) Ha; illyen *akadékos* lehetne-is azonban; a szívet meg-tört Emberben: Hogy üt, a *kegyelem vévéstül, szinten úgy visszát-vert, a maga méltatlansága; mint a Király Ajtón-állója, a szegény Koldust; Urához, supplicálásért, s-Alamisna keresért való meneteltül.* De, meg-gondolgya ezt ollyankor: Azért alázta Isten, üt ez által meg; hogy minden *méltósága* meg-gondolásának magasságárul, nyakra, fűre, vessé alá. Mivel: ha *méltó* volna a *kegyelemre*; soha nem adná neki Isten, irgalmafságának *kenyerét*. Istennek-is, nem tetéződnéc úgy fel, irgalmafsága; ha tégedet, *méltóságodért* magasztalna-fel. Te-is azonban; miért kívánnád, Isten irgalmafságára való *méltóságodat*? hiszem, még az (k) *Angyalok sem tiszták ű előtté!* (4) (k) *Jol. 4. v. 18.* De, talám, *nag y bűneit* forgatgya, a *törött lelec?* Meg-lehet ugyan az! de, miglen Isten Orvosa, soha nincsen addig, gyógyúlhatatlan nyavalyája. Neki sinesen nagyobb vétke; mint kik, (l) *a Christust meg fésziték.* (l) *Csel. 9. v. 15. 17.* Ha azért láttya, hogy a *nag y adófság, meg-engedtetett; miért kételkednek, az annál kissébben?* Mivel; azt sem nézi

O 3

Isten,

Isten, mi volt ű az előt; hanem, mi lesz ez után. Isten is penig; mivel, Nagy Fejedelem; nagy ajándék-adás-is illeti ű Szent Felségét. Azért; szegény meg törődött lelec! ha még sem *hatsz* Christusodhoz; kerlec, *ballagj*; ha nem ballaghatz; *csússz*, s-*mássz*; ha ezt sem mivelhedd; *hijjad* csak űtet, s-menten kész te hozzád menni.

4. Kérdés: Miképpen vagy on az; hogy *H* által, *h*isszük magunkat, Isten *kegyelmeben* lenni; még-is, minden-nap *imádkozunk*; hogy engedgye-meg Isten *bűneinket*?

Felelet: (1) Mert: senkit Isten, nem té-
 (m) Zach. 12. v. 10. szen bizonyossá, szent (m) *kegyelme*-felől; hanem azt, a ki *imádkozik*. (2) Minden-nap *vetkezünk*; azért, minden nap is kell, a *kegyelem* *érzésnek* *kérése*. (3) *Könyörögnünk* kell azért; hogy bennünk el *kezdet* *kegyelmet*, *tartsa meg* *Isten*, *mind végig*. Mint *Urunk*-is; Tudá ugyan azt; hogy az ű (n) *Juhai* el nem *vesznek*; de, még-is (o) *könvörge*, meg *maradásokért*. Bizon-
 (p) Solt. 16. v. 10. nyos vala affelől; hogy Isten, (p) *nem hadgya* *űtet az Halálban*; de még-is (q) *imádkozek* azért.
 (g) Ján. 17. v. 5. 5. Kérdés: Szabados-e, keresztyén Ember-
 Sid. 5. v. 7. nec, az *eszközökben* *bizni*? *Fele-*

Felelet: Az Isten *gondviselese* legyen itt, minden *eszközök*-felett, *támaszod*! Melly, ott-is *munkás*; hol, semmit affelét, nem lát Ember. Nézhetze, ama' (r) *Sunemi Afsszonyt*! Ez; *Eliseus Prófeta* intéséből, a *Philistensok* földére *mené*, az *hét esztendő*ig tartó *drágaság* előtt; s-*mikor az oc el-mulván*, haza *tért volna*; szintén *ackor eséc a' Királyra*, *előbbi jószágának visszákérése*ért; mikor, az *Eliseus Geházi* nevű *szolgája*, a *Király* előtt állana; s-ezt-is *beszéllené*: *miképpen támasztotta, ez Afsszony Fiát fel*, *Eliseus*, az *ű Ura*. Kit midőn *Geházi*, így mutatott volna *űjjal*: *Uram Király! ez Afsszonyi-állat az! mindenét meg-adatá a Király*. Szemlelhedd ám itt, az Isten *gondviselesét*! Melly Isten, *ackor mutat gyámolt*, mikor Ember, *ingyen sem várhatná*. *Juthat eszedben az-is*: Mikor (s) *Assuerus, Hama* ingerléséből; *fegyverre szánta volna a' Sidiókat, Mardocheussal együtt*. Illy *alkalmatosságot* *szolgáltata Isten*, meg-*szabadulásoc felől*; hogy a' *Király*, *étlen-étzaka*, *nem alhatek*; hanem, *Országa Kronika* *könyvét*, *olvasztatván* *Inassával*; *irva találák*; hogy a' *Király életét*, *Sido Mardocheus* *óltalmazta-meg*; hogy *két Hop-Mesteris*

NB.

(r) 2. Kit.
8. v. 1. 2.
3. 4. 5. 6.

(s) Erh. 4.
v. 1. 2. 3.
4. 10. 11.

steri, meg ne étetnek, a Királyt. Felette nagy gond-
viselese nagyon itt-is Istennek; melly, megézza-
ka-is, munkálkodik! s nem támaszkodnál-e
ehhez?

Ellen-ve-
tés.

Ellen-vetés: Tudom ugyan mind ezeket;
de, ez is előttem nagyon; hogy Isten, eszközök
által szokott munkálkodni; ma pedig, nem szo-
kott csudákat tenni; hogy hogy kísértsem hát I-
stent, ha az eszközök nem látom?

(1) Efa. 7.
v. 12. 13.

Fetelet: Jut-e eszedben, az így szóló Acház:
(1) Nem kérek jelt Istentől, s-nem kísértém ű Fel-
séget. Az az: Az én meg-szabadulásom felől
való igiretet, nem bízom én, eszközök nélkül I-
stenre; mert úgy Istent kísértetem. Istent bős-
szontás vala ám ez! holott Isten, meg-igirte vala a'
jelt. Azonban: Noha Isten ma, nem cseleke-
szic csudákat; de, cselekepszic, csudálandó dolgo-
kat. Mert, most sem (u) rövidültenek meg az ű
karjai, hogy azokat, affele dolgoknak vegben-
vitelére, ki ne nyújthatná. Ugy-e, hogy nem
egyszer szabadított-meg, sok veszélyidből; kik-
ben, azt tudtad már, hogy oda leszfz? Az esz-
közök felől pedig, így gondolkodgyál: Nem
azoc az eszközök, szolgálnak neked, meg-szaba-
dulá-

(2) Efa.
59. v. 1.

NB.

dulásodra, mellyeket te el-gondoltál; hanem,
mellyeket Isten, el-vegezett. A' (x) Syriai Ná-
mán, azt tudgya vala; hogy ki-menne ű eleiben,
Eliseus Prophéta, s-segítségül híván Istent, ug y illet-
né meg az ű belpoklóságát, hogy meg-gyógyulna.
De, nem a' vala, Isten el-vegezett tanácsa; ha-
nem: (y) ferednék-meg hetszer, a' Jordán vizé-
ben. Azt szoktuc mondani néha: Vajha, ez,
s-ez a' Doctor jelen volna; menten meg-gyó-
gyúlnék! de olyankor, mást szokott Isten vá-
lasztani, a' te meg-orvoslásodra.

(x) 2. Kir.
5. v. 11.

(y) 1. Kir.
17. v. 10.

Eleget szólnanc, az igaz hitnec hasznairól.
Immár; ezt-is, igen eszünkben vegyűc:

Nagyobb egygyic Hit, a' másíknál. Ugyan-
is: meg-láthatz valamit, erzaka-is a' gyertyánál;
de, fel-jűvén a' Nap; inkább meg-szemlélhedd
azt. Csendes lévén a' tenger; megyen ugyan
valamit az Hajó; de, jó erős szél következvén;
sebessebben vitetic. Így nagyon ám az Hit! Sz.
Péternek, vala Hite; mert másképpen, nem bo-
csátotta volna a' tengerben, sillyedező nehéz te-
stét; mind-az-által, csak è mondatéc néki: (z)
O kicsiny Hitű! s-miért esel kétségben? Nem ta-
gadhatnád-ki, Dávidot-is, az igaz hitből; ki,

II.
Nagyobb
egygyic Hit,
a' másíknál.

(z) Matth.
14. v. 31.

P

mind.

(a) 1. Sam. 27. v. 1. látom, hogy (a) egy nap; el-kell vesznem, a Saul kezei miatt! Vajki, nagy reszketéssel mene, (a) Esther Aszszony; Ura; arany-veszsejének, reá nem bocsátása tartalékja miatt, a Királyhoz! meg-cselekedé mind-az-által. Így szemléld az igaz Hitet; néha gyengébb, s néha megént, erősebb korában!

III.

A' leg-nagyobb Hit, sem rökeltetes.

Mind ezekből, ezt is eszedben veheted: Hogy, még az leg-erősebb Hit is; nincs ez életben, mindennemű tökéletességben. Mivel, ottan, kifirtetec alávetted; mint a' (b) Jóbe; (c) Mósesé; (d) Illyése; s- (e) Abrahámé. Kik, nec hitekrül, úgy kell gondolkodni; mint a' fá-nac gyümölcsérül. Nem mondoin; hogy az nagy Hit, nem igaz; hanem, nem mindenkor egyenlő; hol (f) árad, s-hol (g) apád. Oka penig ez; mert, egy Ember sincs e világon, ki, úgy ismerhetné Istent, (h) a' mint vagyon; s-ez az oka; hogy nem bizhatik, olly-erőssen Istenben, a' mint kellene. Többire, majd, ollyan szemek vadnac, mint ama vaknac; ki, csak (i) úgy láttya vala az Embereket, mint a' jakat. Mint a' Gyermek; csak keveset tudunc elsőben, s-annak-

annak-utánna tanuldogalunc. Meg-engedi Isten, a' velunc születet jegyet; hogy meg-ismérjúc, micsoda vagyon bennünc.

Erre-is emlékeztet, è mi szent Tanuságunk: hogy, nem kicsiny dolog legyen, az Idvezítő igaz Hure, szert tenni. Mivel; (k) a' mezőben el-rejtett kincshez jutni; s-azt el-rejteni; és azért, minden marháját, a' jó léleknek el-adni; nem könnyű fáradság! Azonban, ennec meg-talalása, illyen dolgokban-is áll: (1) E' lelki-kincs meg-szerzésének kívánságában. Mint, a' ki meg-mardostatván a' Kigyótúl; negyven, vagy ötven mért-földnire-is, olly Orvost hal; kinec, a' Kigyó-maráss-ellen-való olaja vagyon; avagy, nem kíváné attúl gyógyulást venni; ha még fenn-vagyon-is a' daganat? (2) Ezt a' kívánságot azonban, (l) supplicálással viszi véghez; mivel, nem lehet a' nélkül. (3) Tartván attúl-is; hogy tüle ez, meg ne tagadtasséc; felette, nagy szorgalmatossággal forgatódik; s-szintén úgy őrzí, csak a' kicsiny kez yelmet-is; mint; ki, a' drága metztzet Kristály üveget, kezében tartván; félti az el-csúszást. (4) Felette igen őrüla azonban, annac megtalálásán. Mint (m) Jonathán, a' kicsiny méz-

IV.

Felette nehez, igaz Hure szert tenni. (k) Matth. 13. v. 44.

(1) Luh. 18. v. 13. Es: 15. v. 19.

(m) 1. Sam. 14. v. 29.

köszölésén; mellytől szemei, meg-világosodának.

(n) Mark.
10. v. 50.

(n) El-veti örömeiben felső ruháit, (készel-hadni világi javait) ama' *vakkal*; s-futva megyen a

(o) Luk.
19. v. 6.

Christus után; s-ackor leszen, a (o) Christust, lelke házában, örvendezéssel fogadott Zacheussá.

(5) Ez-is ahoz járul: Mikeppen affele Ember, a ki halálban *szomjuhozik*; nem adna, sem

(p) Bir. 15.
v. 18.

aranyon, sem ezüsten, egy (p) *ital vizet*. Így szintén affele lélec; úgy kívánnya a' Christus Jesus *vérét*; hogy, nagy világi javain sem cse-relné azt el; ha annac, bár csak egy cseppecské-jét meg-nyerhetné-is.

Veszed é eszedben; hogy, *nagy munkával* jút Ember, az *igaz hithez*? Mivel; minden jó do-log, *nehéz dolog*. Valóban ez-is az! Mert, szo-ros út ez, az Egrec. Eppen, magunkévá tesziez a' Christust; s-vajki nagy dolog, a' Christust alá hozni az Egből! Vedd-fel a' *Királyságot*; de, még sem lehetz, *világ-bíró Nagy Sándor*; de az *igaz hittel bíró* Ember, az ám! Bár ne mondgyad azért ezt: *Ha Isten, beteg-ág yban ejt; akkor-is, el-vehetem az Hitet*. Mert Haláiod órája, nem *Hit szerzesnek*; hanem, annac ki-adásának, s-azzal való elesnek ideje.

NB.

Oh!

Oh! s-miért nem becsüllöd hát meg, I-stentől vött *Hitedet*? s-miért nem adcz Istennek *bálakat* azért; hogy te benned, oly *nagy mun-káért* végben; mellyet se szüleid; sőt, egész é világon való *Lelki-Tanítók*; a' mi nagyobb, az egész *Angyalok*, meg nem cselekedhettec vól-na? *Alta!* mentél ám te ackor, szegény bűnös lélec! a' sűrű kü sziklás tengeren; mellyen, sok ezeren, *Hajó-törést* szenvedtec! Mivel: mikor az Isten *törvénye*, te benned munkálkodott; szomszédgyában lakál hiszem, a' *kétségben-való esésnek*; s-el kellene é ezt vesztegetned, melly, ennyi költségedben állott? De, igen eszes légy itt! Mert:

Lehet az *erős Hitből*, *gyenge Hit*; s-meg-c-rítelenülhet az; mellyet, *erősnek* tartottál. Mi-vel; (q) *Jerusalemből, Jerichóban* megy. Az az: abból az helyből, az holott a' *kegyelem eszközei* bővölködnek; más sikertelen földön, telepe-del-meg; holott: mind az ige, *gyümölcstelen*; a' *Sacramentumok*, nem *szolgáltatnak* erejekben ki; s-a jó keresztyén Embereckel való *társaságod*-is, nem lehet. Vajki nehéz ám ez, a' jó léleknec! Mint szintén, a' kedvére tartott Ember; ha eléb-

V.
Az erős
Hit, gyen-
ge lehet.
(q) Luk.
10. v. 30.

NB.

bi állapotyából ki-elef; oh! s-ki nehezen szenved! így szintén; ki minapi vigasztalásátul meg-fosztatic. S-Istenem! melly szive szakadva fohajtya a régi jót, affele Ember!

VI.
Igen szék.
az igaz
Hit.

(r) Matt.
9. v. 10.
(s) 2. Thef.
3. v. 2.

(t) Efa.
53. v. 1.

(u) Luk.
18. v. 8.

VII.
Nagy szék
ségünk va-
gyon az
Hitre.

(x) Sid.
11. v. 6.

(y) Ján.
3. v. 16.

(z) Ján.
15. v. 5.

(a) 1. Ján.
4. v. 19.

(b) Eph. 6. v. 16. (c) 1. Ján. 5. v. 4.

Ládd-e tovább; hogy nem mindenütt találod-fel, az igaz Hitet! Sok Embernek, (r) nem találtatik Izraelben olyan Hiti; mint, az egy Századosnak. Mivel: (s) Nem mindeneké az Hit. Kérd-meg erről, az így panaszolkodó lelki-Tanítókat: (t) Kicsoda hiszen, a mi prédikálásunknak? úgy hiszem, űk sem tudnák, ennél egyebet mondani. De; még az így szóló Christus-is: (u) mikor az Embernek Fia el-jövenék; a vagy, talál-e Hitet-e földön? Vedd-ki csak a Varosokból, s-Udvarokból, a fesslet életű, s-Hypocrita Embereket; s-meg látod mi marad!

Forogjon ez is, igen előttünk: Hogy mi-nékünk, olyan nagyszükségünk vagy az Hittre; melly nélkül; se (x) Istennek nem tevezhetünk; se jövendőben, (y) nem idvezülhetünk. Ha ez nem leszen nálunk; nem (z) elhetünk lelki életet. Nem (a) szerettyük Istent, s-Felebarátinkat. Nem leszen, (b) ördög; s- (c) világ-győző lel-

ki fegy-

ki fegyverünk. Nem (d) mehetünk e nélkül, a Bárány lakodalmában. Sőt ha e nem leszen; (e) el-alszik lámpásunkban-is a gyertya.

Be nyomorult lélec hát az; melly, e drága kegyelem-nélkül vagy! Minden Lelki-Tanítónak, azon kell azért lenni; hogy azokat a dolgokat, rakogassa, Halgatója eleiben; mellyec által, szokott az Hit formáltatni. Mivel; az Hit formáltatása előtt; valakit, a jó-cselekedetekre inteni; nem egyebb; hanem, fundamentom-nélkül építeni akarni. Vagy a (f) meg-szakadozott ruhát, újpóztató foltval be-földani. Hogy lehet pedig, a' santát tutni; s-a vakot látni kérni?

Im látod azért, ez Hit nek; meg-becsülhetetlen drága haszna-it! Ugy hogy:

1. Ha Király, vagy Császár vólnál is.
2. Ha, a' Salomon Bölcseségevel birnál is; úgy hogy; bár (g) a Cedrustúl fogva, mind az I-sópig irnál-is.
3. Ha a' (h) Csillagok-at, meg-számlálhatnád is.
4. Ha az (i) Eget oda fel, meg-mérhetnéd-is.
5. Ha olly csudákat cselekednél-is; hogy (k) az Hegyeket, helyek-ből, ki-rehetnéd-is.

6. Ha

(d) Matt.
22. v. 13.
(e) Matth.
25. v. 8.

NB.

(f) Mat.
9. v. 16.

(g) 1. Kir.
4. v. 33.

(h) Terem.
15. v. 5.

(i) Jer. 31.
v. 37.

(k) 1. Cor.
13. v. 2.

(l) Matth.

7. v. 22.

(m) Matth.

10. v. 4. 7.

(n) Luk.

4. v. 24.

(o) Matth.

9. v. 10.

(p) Luk.

11. 27. 28.

(q) 1. Cor.

13. v. 2.

(r) Ki. jör.

9. v. 27.

(s) 1. Sam.

24. v. 18.

(t) 1. Kir.

21. v. 29.

(u) 2. Kir.

10. v. 16.

NB.

(x) Száml.

23. v. 13.

(y) Mark.

6. v. 20.

(z) Csel.

5. v. 3.

(a) Matth.

19. v. 20.

6. Ha (l) ördögöket üzenel-is.
 7. Sőt, ha drága (m) Predikációkat,
 Christus nevében tennél, s-ugy Profetálnál is.
 8. Ha Christust a' (n) magad Házában,
 tanítani hallottad volna-is.
 9. Ha, ű Felségével, (o) egy Asztalnál,
 ettel-s-ittál volna-is.
 10. Ha a' Jesus karjain születél; sőt ő
 Felségénec, (p) edes Attya, s-Annya voltál
 volna-is.
 11. Ha, (q) minden tudományoknak aján-
 deká; sőt, a' könyörgés-ben való ékessén szóllás ná-
 lad volnanak-is.
 12. Sőt, ha (r) vetkeidet Pharahó-val (s)
 s-Saul-al meg vallod-is.
 13. (t) Achab-bal magadot meg-alázod-is.
 14. Bátor (u) Jehúval, buzogj-is.
 15. (x) Bálam-val az Isten népét, meg-
 áldgyad is.
 16. Sok jokat (y) Herodesszel, meg-csele-
 kedgy-is.
 17. Sok (z) javaidat, Ananiással, s-Sa-
 phirával, az Ecclesiának hadnád is.
 18. Sőt, az (a) Istennnek, minden paran-

csolatit-

csolatit-is, Iffiuságotdúl fogva, meg-tartottad volna-
 is; de, ha mind ezec, Hit nélkül volnánac; nem
 vem vihetnéc végben, idveiségedet. Im hallod,
 melly nagy szükséged vagyon az igaz Hitre!

Ennec a' Tanúságnak, másodic Haszna már;
 a' jó lelket, ilyen dolgokra inti:

Valaki vagy azért ő Ember! ki, egygyet-
 len egy lelked idveiséget szereted: munkálkod-
 gyál szorgalmazatossan, a' meg-szerzendő Hitért. U-
 gyan-is; azért júnec mi hozzánk az (b) Isten
 követi; a' Lelki-Tanítók: hogy minket, az (c)
 Isten Fia lakodalmaiban híjanak. Ha Hitünk által,
 oda nem megyünk; (d) ellenségevétessen Chri-
 stus minket; s-maga előtt, meg-ölet. Mert; no-
 ha, (e) nem öltya ugyan el, a' füstölő gyertya-
 belet; mind-az-által: (f) kemenczében égő, ne-
 ház labai-is vadnak; s-szájából két-elű tör meg yen-
 ki. Es: a' miképpen; hogy az ű (g) rajta építte-
 tett Híveknek, Jzegelet köve; így ellenben; (h)
 azokat, meg-rontó kő-is; valakik útet meg-vetik.
 Az itélet napján-is: csak a' (i) Christus meg-vete-
 se, hozatic elől.

Kérlec azért, s-Istenért-is kérlec: Ne vesd-
 meg az Idvezítő Urat; hanem, meg yed üret Hit-

Q

tel!

II.

Intésnek
 Haszna.

I.

Minde Em-

ber mun-

kálkodgyék

az Hit meg-

szerzésére.

(b) 2. Cor.

5. v. 20.

(c) Matth.

22. v. 3.

(d) Luk.

19. v. 27.

(e) Matth.

12. v. 20.

(f) Titk.

1. v. 15.

(g) 1. Pet.

2. v. 6.

(h) Matth.

21. v. 44.

(i) Matth.

11. 23. 24.

tel! bizonyos légy benne; hogy meg-ajándékoz-
tessedet, az útét követendő hajlandósággal. s-ugy
mégyszázöt után utánna; mint a Vas a Mágnes u-
tán. Ha valamelly Nagy Emberhez felve men-
nél; s-azonban, valaki meg-jelentené; hogy a-
te Nemzetedből házafodott az; avagy, nem
vennél-e itt, vér-szemet, s-bátorságot? Azért
bizunk mi a Christusban; mivel ű Felsége, a' mi
testünkben öltözött. Es: ha nekünk, tisztúnc az;
hogy hozzánc tért (k) felebarátunknak, meg-bo-
csássunk, betovenyszer-való hét szer; az az: egy nap,
négy-száz kilenczvenyszer. Avagy, nem tovább
terjedhet-e; Istennec, minde-nap, hozzánk-va-
ló irgalmasága? Mellyhez képest, csak olyan
a' miencához; mint az Oceanus nagy-tengerhez
képest, egy csep viz.

II.
Nevelked-
ni kell az
Hitben.

Nevelkedgyél hit, minden-nap az Hitben;
ő Istennec élni, magadat el-szánt lélec! Meg-
penig ecképpen:

1. Minden-nap, erősebben, s-hathatósban
ragaszkodgyál, a' Szent irásban le-tótt Isten igi-
retéhez. Mert, ha azt cselekedsz; közeleb még
a' Christushoz; s-nagyobb mértékben veszed
útét.

2. A'

2. A' kicsiny dolgokról, nag'yobb dolgoknak el-
hitelére meny! La! hogy (l) Mosefnek, a' nehez (l) Száml.
dolog el-hitelére, Hiti nem vala; s-meg-űt-e a' kü- 20. v. 8.
sziklat; ám a' Canábanban-való be-menetelnek tisz- 11. 12.
telségében-is, meg-fogyatkozéc; de (m) A- (m) Teré.
brahám, erős Hittel lévén, igiretet-vefzen, s-a' (n) 22. v. 16.
minden Hivők Attyának tétetic. A' ki efféle ne- (n) Rom.
hez dolgokat el-hiszen; Christus-is, ezt mond- 4. v. 16.
gya annac, Nathanaellel: (o) Hiszsz-e? ezeknél (o) Ján. 1.
nag'yobbakat látz! Nag'yobb dolgoknak el hitelére 5. v. 51.
re, kell hát magunkat adnunc! Es; mivelhogy,
mind erősebb, erősebb kiserterec jünec reánc,
hogy sem mint, Hitünk kezdetiben vóltac. Ha
nem nevellyük Hitünket; hogy hogy áthatunc
azok ellen? Azonban: mentül erősebb az Hit;
annál hathatóbb a' könyörges-is. Mivel, az Hit ad
erőt a' könyörgésnek; hogy (p) Istennel küzköd- (p) Terem.
vén, ű rajta, hatalmat vegyen. Szokásoc ez, az 32. v. 28.
Isten kegyelmeinek-is; hogy elsőben, csak (q) (q) Matth.
mustár-maghoz, hasonló kicsinyek legyenec; de 13. v. 32.
az után, nagy fa nőjön belőlök. Az Hitnek, leg-
kisebb részecskéje-is, drágább az egész világnál.
Hát ha nag'yobb Hitté leszen? Kicsoda akarná
hát, a' szegénységet szeretni; holott, Gazdag le-
het?

Q 2

het? mindenkor csak gondal élni; holott, békeségben élhet? öröcké bánkodni; holott, vigadhatna? Egy szóval: olyan az erős *Hít*, minémű a Gazdag Ember; ki, menten szaporítat. hatrya az étket, ha akarja. Fűvebnél, fűvebbort hordathat asztalára; hoszszú úrát, számos lovaival, végben-viheti; és, ha más meg-szorúl; azt-is segélheti. A' nagy *Hitnek* is, sok *Hasznát* vészti, kit Isten azzal meg-áldott.

III.
Nem kell
azt mindé-
kor *Hinni*,
kik azt
módgyák;
hogy *nincs*
Hitek.
(v.) Matt.
21. v. 28.
29. 30.

Nem kell itt azonban; azoknak-is, mindenkor *Hinni*; kik arrul panaszkodnak; hogy *ú nekik, nincsen Hitek*. Mivel, néha, olyan a Kereszttyén lélec ez aránt; mint amaz *Evangeliumi* Embernek, (v.) *szőlőben küldött, két fiainak dolga; kik közzül, meg-igire az egygyik, hogy el-megyen; nem mēne mind-az-által el; a másik azt mondá: hogy ű nem megyen-el; mind-az-által, el-mene még-is* Mi-is; az *Hitnek* erejére-nézve, itillyűnc az *Hít* felől. Ha valaki azt mondgya; hogy *ű neki nincsen Hiti*; azonban, szerez az Isten Szentet; akarja meg-tartani, az Isten törvényit; nem marad bűnciben végig meg; kedvelli a' Szent igit; bezzeg, azt mondhattyc afféle Ember felől; hogy, *vagyon annak Hiti*. Mert; a mikép-

pen;

pen; az hol fűstöt látunc, s. melegeget érzűnc; valami kicsiny *tűzecske*t, tapasztalunc ott. *Te-is, a cselekedetekből* itily az *Hít* felől. Ellenben: Ha ki azt mondgya; hogy neki *Hiti vagyon*; azonban; nincsenec jó-cselekedeti; hogy ha csendes lelki-ismérettel vagyon mindenkor, s. soha bűnei miatt, meg nem háborodott; így itillyűnc affelől; hogy, *nincsen még annak igaz Hiti*.

Ez-is intésünkre vagyon itt: A' melly *Ember*, Istentől egyszer *Hitet* nyert; igen nagy gondot visellyen arra; s-jól meg-örizze! Ezért penig; mert, minden igyekezetivel, azon vagyon a *Sátán*; hogy az igaz *Hitet*, meg-erőtelenítse. Ha *Házunc*, le akar dűlni; meg-támogattyuc. Ha valaki, jószágunkban meg-háborit; mindgyárt leveleinket *producálljuk*. A' ki azt akarja; hogy az óltovány; meg-fogonnyec a sovány földben. Es; ki a' nyers fában, tűzet akar tartani. Az olyan-is; ki, viz ellenében, vonnya fel-felé hajóját; ezeknec némellyikét, gondal járó kert-miveléssel; másikat, gyakor fel-fuvással; ezt penig, nagy munkával, kell cselekedni. Az *Hít élezgetést* sem adgyác könnyen. Ha meg-

Q3

bán-

IV.
Az adott
Hité gond-
dor kell vi-
selne.

bántódic jó egészségűnc; menten az Orvos-Doktorhoz esűnc. Az *Hit* környül-való dolgokban penig; ő melly *gyengék* vagyunc minden-nap! Ugy viselleyűnc azért arra gondot; mint a drága kincsre. A' jó-cselekedetek erősítik ezt meg; mivel, az *Hit* szűlte azokat. Ugy szolgálnac azért, a' jó-cselekedetek, az *Hitnek* itt: mint a' jó szófogadó leányok, édes Annyoknak; kik, kezec-láboc gyanánt vadnac, nekiec. Minden-nap, elől, s-meg elől hordgyuc, az Istennek, sok szép igiretit; s-ugy hihetűnk osztán erősebben azoknac. Mint a' melly Ember, ottan ottan, meg-erősiti, nekűnc adott igiretit; inkább hiszűnk neki; így cselekedgyél te-is, Isten beszédével!

V.

Az a' cselekedes jobb, mellyben több *Hit* találtatik.

(1) Jak. 2. v. 22.

(2) Matth. 23. 26. 27.

Azonban; ezt-is, jól eszedben tartsad: Ne azokat a' cselekedeteket, tartsuk mi jóknak; a' mellyek, leg-fényesebbek; hanem, a' mellyekben, leg-több *Hit*, találtatik. Halhatza, ez *Abraham* felől-való mondást: (s) *Láttjátok-e; hogy az Hit vólt, a' jó-cselekedeteknek, ki-szolgáltatója!* Azaz: A' mikor *Abraham*, ölni vire Fiát; ha az ű *Hiti*, nem igazgattya vala cselekedetit; nem vólt volna Isten előtt kedves az. A' (t) *Canaanának* sem említi *Christus*, jó-cselekedetit, buzgó imád-

gó imádságát; ördög-ellen-való harczát; vagy leányához-való szerelmet; hanem, *Hitiről* szól így: *Oh Aszonyi állatt, nagy a' te Hited!* Látod! hogy Isten, az *Hitből* mérsékli, a' jó-cselekedeteket! Ugyan-is; nem olyan Isten, mint az Ember; ki az adót, az ajándékért szeresse. Nem úgy Isten; mert ű: az adóért kedvelli az ajándékot. Ha mit az adó, *Hitből* ad; azt szereti Isten.

NB.

Megént: Tegyűnc olyan *Hitre* szert; mellynec; ne legyen csonkasága; hanem, legyen munkás. A' Vitéznec, abban vagyon az ű jósa-ga; ha dicsíreteffen csatázic. Mutassa-meg, jó-ság által, az *Hit-is* magát! mert; ha è (u) girá-ját Istennek, el-ássuk; számot adunc jövendőben tula. Mutassuk-ki azért, ez által, Isten-nel-való járásunkat: mintha, tova, az *Eg-felé* vólnanc, a' szeleken túl. S-csak úgy tartsuc osztán, è világi, lelkeket győtrő keferüségeket; mint az igen fen-járó Sas-kefelyű; melly, nem gondol a vere-beknec csirippeléseckel, olly magassan viseli magát. Szóllýunc mi-is így: *Ha az Isten, én I-stenem; mi végső kárt vallok én; leg-dereka'ssabb szerelme'femnek-is halálában?* Es: ha az én igaz *Hitem*nec, jó izeneti vagyon az *Egből*; micsoda gonosz

V I.
Munka ál-
tal kell az
Hitnek ki-
mutatód-
ni.

(u) Matth.
23. v. 30.

gonosz volna hát az, melly engem *è földön meg-
remithetne?* Mivel; valamiképpen, hogy el
nem fárad, az fül az hallással, s-*à szem, à látás-
fal;* még annál-is, el-lankadhatatlanabb, Iste-
nemnec, hozzám-való kegyelmes szerelme.
Ugyan-is: Ha, Isten *frig yén-kívül*-való Ember
vagyoc; miért kell nekem *hinnem?* De, ha a
frig yben vagyoc; miért nem kellene tőkölletes-
sen *biznom?* Holott olyankor; mind maga
Christus, s-mind az *ű javai, enyimec.* Melly
frig yet, nem ronthatnak el, az én *gyarlóságbul*
cselt vétkeim; hanem, ha az Istent, tellyességgel
meg-tagadnám; s-*ű helyette, más Urat választ-*
tanec.

V II.
Az Hit, E-
s Vezere.

Azért; minden Keresztyén Embernec;
élete vezérének kell ismérni az Hitet. Illyen dol-
gokban:

(x) Ki-jöv.
23. v. 17.

1. Meg-lehet néha; hogy Isten minket,
világi életünkben; (x) *ne hordozzon à Philistau-
soknak után;* (mikeppen hogy, az *Egyptombul*
ki-jött népet-is, nem akará, azon vezetni) ha-
nem, *à bekeségnek, s-jó szerencsének úttján;* de az
után, meg-lehet az; hogy ideig; *à Philistau-
sok után, engedgyen minket tértünk.* Az az: *üldözé-
sekre,*

sekre, szorongatásokra, s-gyalázat viselésékre. Il-
lyenkör kell ám *à Vezető Hit!* Hogy mikor *bé-
keségben* vagyunc; ne *hivalkodgyunk;* hanem,
à mi Hitünket, mindenkor *élez gesűk;* hogy az *ű*
erejét el ne hadgya. Ha osztán, *bal-kézre* viszen
Isten, *à keresztec által;* örömmel cselekedgyűc;
s-azokban-is, *hittel* éllýűnc. Így él vala *Esther*
Aszony bekeségben, Ura Udvarában, *Hit által;* s-
mikor el-jöve osztán, *à szerencsétlenség-is;* u-
gyan azon *Hit által,* szólla így: (y) *Bé-még yek* (y) *Esth.*
à Királyhoz, ha el kell vesznem-is! Így *Abrahám,* 4. v. 16.
*édesdeden gyönyörködic vala, oda Haza, egy-
gyetlen egy Fiában; Hit által.* De mikor Isten,
velemeg-áldoztatná; ugyan azon (z) *Hit által,* (z) *Sid.*
örömeit cselekedé. Ezenképpen; kedvesen la- 11. v. 17.
kic vala, (a) *Móses-is Hit által, Pharahó udva-* (a) *7. 24.*
rában; de, meg változván dolga; inkább aka- 25.
rá: hogy az *Isten népével egygyütt nyomorgattatnek;*
mint sem, a bűnnek, ideig-való hasznával elne. Te-
is jó lelec! *szerencsés állapotodban, neveld Hite-*
det; hogy mikor osztán Isten, *kedvetlen dolog-*
gal látogat; lehessen jó *vezéred az Hit!*

2. Ha Isten, meg-vonnya kegyelmét; meg-
lehet az: hogy (b) *te se vallyad à Christust;* a (b) *Ján.*
12. v. 42.

Gyülekezetből-való, ki-vettetéstől tartván. De, ha jó szerencséd idején, az *Hittel* élsz; itt-is, inkább választod, a ki-vettetést; hogy sem mint, *Christusodat ne vallyad!*

3. Meg-lehet ez-is: *Igir tenéked-valaki jó-szágot; csak hadgyad-el igaz Vallásodat.* Bezzeg; a kinec itt, igaz *Hiti* nincsen; csak azt cselekedsz, a mit *Saul*: Ki (c) mikor látta volna, az *Amalechiták* kővér barmait; készebb lűn, az *Isten* parancsolatját meg-vetni; hogy sem a jelen-való hasznót el-bocsátani. Miért? Mert, nem vala igaz *Hiti*. Mint szintén *Bálámnak*-is. Ki; (d) nem akar vala ugyan elsőben el-menni, a *Nep* meg-átkozására; de az után, el-méne; mert (e) a jóvendő-mondásnak jutalmát neki meg-vittek vala. Ez-is a veszendő pénzért, el-árula *Istenét*; s-megszegé parancsolatját. Nem illyen ám, kit az igaz *Hit* vezérel; hanem az; igaz *Vallásáért*; (f) meg jószágának sákmánlását-is, nagy örömmel veszi; tudván, hogy neki: drágább jószága leszen, az *Egben*.

Ellen-ve-
tések.

1. *Ellen-vetés*: Ha abban a gonoszban esem, a mellytől félec; s-az én *Istenben-való bizodalmam*, meg nem tart engemet; mit tegyek az után?

Fele-

Felelet: Néha mi Emberec; kelletnél, hamarabb le-teszszűc, *Istenben-való bizodalunkat*. Azt tudgync; hogy immár, csak veszedelemben, s-minden segítség-nélkül vagyunc; azonban; koránt sem úgy vagyon még. Ki tudgya: talám ha el-merülünk is; de, még-is ki-ufzhatunc; s-belé nem halunc a vízben? A' jó Vitéz, két, s-három sebeket-is veszen; de, még-is ű a nyertes. A' régi Szent (g) *Atyak*; sokáig voltak a kőd alatt; s-meg-keresztelkedtek a tengerben; de, még sem hóltac a miatt meg! Szokása ez *Istennec*; hogy (h) az hegyen vísfelny gondot; s-akkor jűjön-el a segítségre; mikor már, (i) erőnk-től is meg-fosztattunk. Azonban: tedd-fel bátor ezt; hogy meg-leszen az, a mit ű felsz. Es: mondgyad bár ezt *Esther* Aszszonyval: (k) *Ha el-veszek, el-veszek!* Holott; nem azt akarja ű mondani; hogy ha űtet meg-öleti, *Asuerus* Ura; tehát el-kárhozik. Hanem ezt: *Ha életemtől meg fosztatom-is*; ugyan még sem leszen *Hitem*, jutalom-nélkül; hanem, meg marad nekem az örök élet.

2. *Ellen-vetés*: Kicsoda vallyon ollyan Ember; a ki azt, meg-cselekedheti?

Felelet: Magad az eggyic; ha ez okot meg-gon-

R 2

gon-

(c) 1 Sam.
25. v. 9.

(d) Száml.
22. v. 18.

(e) 1. 7.

(f) Sid.
30. v. 34.

(g) 1. Cor.
10. v. 1. 3.

(h) Terem.
22. v. 14.

(i) Törv.
32. v. 36.

(k) Erh.
4. v. 16.

NB.

gondolod: *Hogy valamenyi veszélyekben, az Hit vezérlése által eshetnél; de azok, mind jók te-neked.* Halharza ezt: (l) *Ostoroztatunk; de, nem öletünk-meg. Ollyanok vagyunk, mint meg-ból-tak; maga, imé élünk. Bánkodunk; maga minden-kor örvendezünk. Semmink nincsen; maga min-dennel birunk.* Az az: Minden fialmas dolog-ban; vagyon ollyan; melly minket támogat, hogy el ne merüllyűnc.

3. *Ellen-vetés:* Semmit sem látoc ollyan; melly én velem, el-viseltethetné azt; à melly-től én félec.

Felelet: Vaj, à melly te rajtad eshetnék-is; illyen jó dolgokat találhatz benne:

1. *Soha nincsen olly gonosz, s-kétségben-ejtho-tó dolog; hogy azt Isten, meg ne orvosíthassa.* Tedd-fel bár; hogy: minden becsülleted el-veszett az Emberek előtt. De ezt Isten, helyre állathattya még! Peldád Józseph; kit (m) Isten fel-magasztala. Tedd-fel ezt-is: Hogy szegenységre jutot-tál. Itt sem eshetel kétségben; mert: (n) szár-nyai vadnak à gazdagságnak; s-viszfizá repülhet még hozzád! Igy találá ám, újjab szállást (o) Jóbnál, az el-mulandó Jóság!

2. Olz.

2. *Olztán:* *Soha nincsen olly nehéz dolog; mellyet, az igaz hitű Ember, el nem viselhet.* Nézd-meg Dávidot: Mikor néki egykor, mind Fele-segét, s-Gyermekeit el vitték volna à Pogányoc; és csak hat száz Vitézi maradtanac volna; azok-is penig, meg-akarnák ütet kövezni; ez iratic felőle: (p) *Es meg-erősíté Dávid magát, az ű Urában Iste-nében.* Az egészséges, s-vaftag Ember, vajki nagy terheket viselhet-el! *A' sebre tétetett flastrom;* fájdalmat szerez; de, ha az egészséges tagra teszed; semmit sem árt. Az Ember nec épp válla; fokat el-birhat; de, ha sebes; csak igen keveset. Igy; az igen meg-törődött sziv, nem igen viselheti-el à keresztek; de, ha el-készíti Isten az Hitet, à ke-mény kúfirteteknek hordozására; semmi ám ol-lyankor à tömlőcz; à betegség; s-mástul-való gyű-löltetetés.

3. *Ide-való ez-is:* *Soha nincsen olly alá-va-ló dolog; hogy à jó Hitű Ember, abban boldog ne lé-gyen.* Mert; akar micsoda legyen az: de, (q) *semmi el nem választhat téged, Istened szeretetitül.* Akar ördögök, s-akar Emberek legyenek-is azoc; nem tehetnec tégedet olly alá-valóvá; hogy I-sten ne szeretne.

R 3

4. Ne

(l) 2. Cor.
6. v. 9. 10.(m) Teré.
41. v. 14.(n) Péld.
23. v. 5.(o) Job.
42. v. 12.(p) 1. Sam.
30. v. 6.(q) Rom.
8. v. 35.

4. Ne maradjon-el ez-is: *Soha nincsen olly gonosz dolog; melly teneked, hasznos ne lehessen.* Ki tudgya, ô Isten! mit nem csinálna Felséged ellen, az Embernek család szíve; ha, vagy betegség, másnak gyűlöltetése; vagy szerelmefi-nécc Haláloc, nem vólnának!

4. *Ellen-vetés:* Nem halgattya Isten meg, az én imádságomat.

(r) 1. Tim.
3. v. 19.

Felelet: Mert Isten, (r) csak maga a bölcs Király. Ha gondolnád; hogy csak egy yedül, Isten a bölcs Király; így könyörögnél: Ur Isten, talám én csatlakoztam-meg; mert Felséged, Bölcs Király vólna! Lássid Uram! azt cselekedgyed, a mi leg-jobb; mert, egy yedül vagy Bölcs Király! Azonban: talám még, nem alkalmas vagyok arra; hogy Isten, kegyelmét közöllye veled? Tudod-e, hogy (s) harmadik büjtölések után, halgattatának-meg az Izraeliták? Se Dávidnak; se Jósephnek, nem adaték addig Ország; miglen magokat, meg nem alázzák; mint Isten-is; hogy (t) a kegyelem vétel előtt, alázatosságot kíván. Talám ennélkül vagy még; s-azért nem halgattatál-meg?

(r) Birák.
30. v. 26.

(t) 1. Pet.
3. v. 5.

5. *Ellen-vetés:* Mi haszna annak; hogy én Isten-

Istenben hiszek; holott; a kik Istenben nem bíznak-is; jobban vagyon azoknak dolgoc; mint sem az enyim?

Felelet: Igaz ugyan az, mivel, az (u) Irás mondgya. A' Szentek-is penig, ô menyi, sok keserves próbác között vadnac; még azokban a dolgokban-is, mellyeket Isten nekic, végben-vinniec parancsolt! Urunc hagyá; hogy Tanítványi szállyanac (x) Hajóra a Tengeren; s-még-is, menyi szörnyű szel-veszeket szenvedének, éten éczaka! Péter-is, a (y) Christus parancsolat-tyára szálla-ki az Hajóbúl; s-még-is, el-kezd vala merülni! Szent Pálé penig, (z) Isten küldé; hogy y menne más helyrül, Macedoniában. Mellyet, meg-cselekedéc ugyan; de még-is, kevesebbeket terítete ott meg; hogy sem másutt. Ha penig okát tudakoznád; miért cselekefzi Isten ezt, mind az Hívekkel, s-mind az Hitetlenekkel? Meg tudgyad: (a) Isten, a gonosz szerencsét, a jónak, elleneben helyhezette; hogy y, semmit ű utánna, ne találhass. Az az: eszében vegye, mind az egész világ; hogy az ű útai, s-cselekedeti, végéremehetetlenec. Ugyan-is: Ha a jónak, csak jóradna; a gonoszoknak penig, csak gonosszal fizetne.

(u) Soltz
37. v. 7.
Jer. 12. 1.
Pred. 8. 14.

(x) Matth.
14. 24. 25.
Mark. 4.
v. 35.
(y) 7. 29.
30.

(z) Csel.
16. 9. 10.

(a) Pred.
7. v. 14.

zetne Isten; könnyen végére-mehetnél ez aránt;
az ű útainac; de, a' gonosz szerencsét, a' jónak; el-
lenében helyhezette; az az: azért jár két úton;
hoggy senki eszében ne vegye, vagy ne lássa, az ű
lábainac nyomdokit; sőt, mindenec (b) ál-
mélkodg yanak, az ű ki-mondhatatlan bölcseségén.

Azonban; gondold-meg csak: Ha valaki
Házat építene; de míg azt el-végezné; fok gon-
dal, s-fáradtsággal jutna ahoz. Vallyon s-meg-
itilnéd-e, azt az Embert azért? nem kellene! sőt
inkább; az Háznac, végben-menetelét, kellene
meg-várnod. Így; ne tégy ítéletet Isten felől-is
addig; míg az ű munkáját el nem végezi. Mivel;
ha az végben-megyen; meg-látod: (c) Mine-
mü végét adta Isten, a' Jób nyomoruságának! El-
lenben pedig: (d) fegyverében erefzkedet Saul,
s-ugy veszett-el.

Eszedben vegyed ezt-is: Bár jól légyen is,
az Hitetleneknek dolgoc; mint a' jóknak, hogy
gonoszul legyen. De, az Hitetleneket, meg-sérti
az a' jó; miképpen az Híveket, hogy az ű gono-
szok, elől-mozdittya. Így; szerencsések valá-
nac, Phineás, és Hophni. Miért? mert, (e) meg-
akarja vala, az Isten őket öltni. Ha pedig ellen-
ben;

(b) Rom.
11. v. 33.

(c) Jak. 5.
v. 11.

(d) 1. Sam.
31. v. 4.

(e) 1. Sam.
2. v. 25.

ben; hasznodra vadnac néked, a' te gonoszd; mi-
ért kell magadat, tőrőd s-faggatnod?

Ellen-vetés: Mert ám, igen nehezek azoc;
s-nem viselhetem-el!

Felelet: Azért vagyonszükséged, azokra
agonoszokra; hogy hasznodra legyenec. Szived-
nek-is veszettsége, sok-fele; nem használ azért,
csak egy kemény kereszt.

Tudd-meg még-is ezt: Ha az Hitetlenek-
nek, jól vagyons-dolgoc; az Híveknek pedig,
ellenben; mind-az-által, az Híveknek sok keser-
gések, szolgál nekic, annyi javokra, menyire,
az Hitetleneknek az ű becsületek. Mert: (f) az
igaznak kevés jószága, jobb az Istentelenek gazdag-
kincseknél. Az az: Az Hívek, nagyobb lelki örö-
met vesznek az ű kevesekből; hogy sem az Hitet-
lenek, az ű vagyonokból.

(f) Solt.
37. v. 16.

Ezzel rekesztém-bé: Ha ideig, jól vagyons-
is dolgoc az Hitetleneknek; de, ha el-jú az Had,
rabság, s-egyébb keserűség, mind az Hívekre, s-
mind az Hitetlenekre; bezzeg akkor, ezek nec,
szenvedési, mutattyák-meg, az Híveknek, s-Hi-
teleneknek különbségeket! Mert az Hitelenc
akkor, (g) úgy meg-emésztetnek; mint a' Bárá-
nyokban való kőverség.

(g) 7. 10.

S

Ellen-

Ellen-vetés: Micsoda különbség lehet, afféle nyomoruságos állapotokban, az *Hivek*, s-*Hittelenek* között; holott olyankor, mind csak egyenlő veszélyekben vadnác?

Felelet: Ugy vagy on, mind a fegyverben, rabságban, s-betegségben-is; mind a két-feleknek, jút ugyan. Mivel: mind az *Hivek*, s-mind az *Hittelenek*, (h) két kosárokban, soktac olykor, (b) Jer. 24. a fogságra vitettetni. De; (i) a jó kosárban való figéket; *viszszá* hozza Isten, s meg-epíti őket. (i) 7. 6. 7. Es: úgy meg-teríti magához; hogy ű népei legyenek. A' rossz kosárban való után penig; (k) fegyverre, éhséget, s-öög-halált bocsát. Ofztán: (l) (l) Pél. 2. v. 27. *Hirtelen* leszen, az *Hitteleneknek*, az ű *veszedelmek*; melly *hirtelen*-való *veszedelem*, csak őket nézi, s-nem az *Hiveket*.

Ellen-vetés: Lám néha, az *Hivek*-is; *hirtelen*-való *Halállal* halnak-meg! Nem csak az *Hittelenek*é hát, az olyan *Halál*!

Felelet: Nem úgy. Mert; nem az, a *hirtelen*-való *Halál*, melly *hirtelen* leszen. Hanem; a melly, akkor leszen; mikor még: *el* nem készítette magát, az a személy arra; hogy abban a *veszedelemben* szenvedjen. Ha penig *el*-készítette; az

te; annál jobb, ha hamarabb reá-következik. Ugy szokott az *Halál*, jüni az *Hittelenekre*; mint a (l) *törr*. Melly *Vadásznak*; vagy *Madarásznak* *törebén*; akkor szokott a *Vad*, vagy *Madár*, esni; mikor attúl, ingyen sem tartana. Nem így szokott Isten bánni, az *övéivel*! Mint kiket: Nem *gyökerekben*; hanem, *ágakban* ver. (m) *Isznak* ugyan a *Pohárból*; de nem a *seprejéből*. Ha (n) *el* esnek is; meg nem rontatnak; mert az *Ur* tartya őket kezeivel. Végre penig; mind lelkestül, testestül, (o) meg-dicsóiti.

(l) Luk. 21. v. 35.

(m) Solt. 75. v. 9.

(n) Solt. 37. v. 24.

(o) Solt. 91. v. 15.

Applica-
tio.

V Alóban nagy hasznát vévé ám, az Igaz Id-
vezűlendő Hűnec, ez Istennel járó másodíc
Enoch-is; Tekintetes, s-Méltóságos G R O F,
R H E D E I F E R E N C Z U R A M. Ki, no-
ha itt már többé túlúnc, meg nem találhatik; (mi-
vel, által-vitte már útét Isten, lelkére-nézve)
mind-az-által, ű neki-is, mondatéc ez: (a) *A*
kjén bennem hiszen, ha meg-hal-is, el. Nem her-
vadt hát úgy meg teste, hogy ne élne lelke!

(a) Ján.
11. v. 25.

(b) Préd.
12. v. 3.

1. Ez Igaz Hű által; (b) emlékezet volt meg,
még Iffiúságában, Szent Teremtőjéről. Tudván
azt; hogy ha, Istenevel-való járását, csak meg-
élemeder idejére halasztja; olly esztendőkre jutt
akkor; mellyec felől ezt mondgya: Nem szere-

(c) 7. 4.

(d) 7. 5.

(e) Ibid.

(f) 7. 16.

(g) 7. 7.

(h) 7. 8.

tem ezeket. Mivel: akkor (c) *setétedik meg a*
Nap; (Embernec két látó szemei) akkor (d)
mozdulnak meg, az Háznak őrizői; (reszketnec,
az egész testet őltalmazó kezek) akkor (e) *nem*
birják magokat az erőssék; (tántorognac a lábak)
akkor lesz nec oda, az (f) *étel őrlői*; (ki-hulla-
nac a fogak) akkor (g) *virágzik meg, a mondola-*
fa; (el-érkezik a kedvetlen őszeg) akkor (h)

rövi-

rövidül-meg, az ezüst kötel; (Embernec Hát-
gerincse) akkor (i) *romol-meg, az arany palacz-* (i) Ibid.
kocská; (meg-erőtelenedik a szív) akkor
török végezetre, (k) *a kerék el a kútnál*; mikora' (k) Ibid.
tűdő, nehezen veszen lélegzetet. Ez igen unal-
mas időre, nem hagyá ám csak ez Idvezült U R,
Istennel való járását; hanem, még (l) *Iffiúsá-* (l) Sir. 3.
gában, az Isten igája *viseléséhez szokék!* Nem v. 26.
egyszer hallottam, ama Nagy emlékezetű, Te-
kintetes, Fejedelmi Embertől, Idősbic B E T H-
L E N I S T V A N U R-tól, ezt: *Bár Isten, egy A-*
tya, s-Anya leányát-is ne áldgya-meg igy enesebb
erkölcsevel, mint R E D E I F E R E N C Z-et,
Iffiúságára-nézve, meg-áldotta! Példa volna ám
effele, az *Iffiu Magyar Uraknac!*

2. Ez ű Istennel-való járása penig, nem va-
la csak *külső*; hanem, ugyan (m) *szívet-is adta,* (m) Péld.
mennyei Szent Attyának. Tudván azt: hogy 23. v. 26.
nem az, a jó Hajó, mellyet *kívül* meg-aranyaz-
tac: hanem az, melly a vizet *belől*, be nem bo-
csattya. Azert: mikeppen az (n) *Isten szekré-* (n) Ki-jöv.
nye, melly, mind *kívül belül* ekes vala. Vagy, 25. v. 11.
mint a (o) *Bárka*, mellyet, mind *kívül belül,* (o) Terem.
meg-enyvezének; ű neki-is, *külső belső*, Isteni- 6. v. 14.

szolgálattya, *Hiti* által, így tündöklie vala.

(p) 1. Tim.
4. v. 8.

3. E' mondás-szerént pedig: (p) *Hitemet meg-tartottam*; igaz *Religioját*, ő melly igen, mind végig meg-tartá! Nem vala *Lysimachus*; ki meg-szomjuhozván; egy ital-vizért, el-adá Országát. Csak sohajtott inkább ollyankor; à mikor hallotta: hogy Nagy Uri Rendeke, è világi dicsőségnec, magas *Heg yere*, vitte-fel a' *Sátán*; s-ez igiretivel: (q) *Mind ezeket neked adom*; ha le-borulván, tisztelendesz engemet; el-ejtett, meg-csált; s-igaz Vallásokkal vélec, el-hagyatta. Aldott legyen Isten érette! nem vólt ű illyen. Hanem, *Hitivel* ehez, erőssen támaszkodott: (r) *Lég y hű mind halálíglan, s-neked adom az élet Koronáját!*

(q) Matth.
4. v. 9.

(r) Tirk.
2. v. 10.

(s) Sid.
11. v. 24.
25. 26.

4. Olvastam illyent-is, az igaz *Hit* felől: (s) *Hitnek általa, nem akart Móses, mikor immár öreg vólna, Pharaoh leányának fiának hívattatni. Mivel hogy, ezt választá magának, hogy az Isten népével egy yűtt, nyomoruságokkal illettetnek, hogy nem mint a bűnnek, ideig-való hasznával élne. Ugy mint, ki nag yobb Gazdagságoknak itilné lenni, a' Christusért-való gyalázatot, hogy nem mint, az Egyptombélieknek kincseket, mert néz vala, a' jutalomnak*

lomnak fizetésére. Drága jó *Hitnek* jele ám az; mikor Ember nec, à maga *Méltósága* óltalmazása, hatalmában vagyon; még-is, inkább választá, az alacsonyabb állapotot; hogy abban Istent, szívessebben szolgálhassa. E' (t) *Szent Lelek* *Temploma* vala am az! Ki, inkább választotta, à (u) *maga sorsával való meg-elégedésben, az Isteni szolgálatot*; hogy sem, az *Erdélyi Méltóságos Fejedelemségben*-való lételt; akarván inkább, egy Embert meg-tartani; hogy sem mint ezért, meg-ólni. Bizonyára, elég *Nagy Hitnek* jele vólt ám ez-is!

(t) 1. Cor.
3. v. 16.
(u) 1. Tim.
6. v. 6.

5. Irjác; hogy *Alphonsus*, az *Hiszpaniai Király*; tizen-neg yszer, *olvasza* legyen, által a' *Bibliát*. Elég nagy szeretése vólt ez, az Isten könyvéncé! De, nem tudom; hogy ha, vólt-e *Hit* tel meg-elegyítve! De, ez Isten edénye; à *Bibliának*; fokszori által olvasásában, igen meg-jedregette, à *fenyegetéseket*, az *igireteket*; s-mind azokat a' dolgokat, mellyec szoktác az *Igaz Hittet* szerezni; mellyet Isten ű véle, azért cselekedtetett; hogy űtet, *Igaz Idvezűlendő Hittel*, meg-ajándékozza. Es, ha mit abban homályosan értet; nem szánta (x) *szekereben venni*, s-néha melle'

(x) Ciel.
2. v. 31.

ültet-

ültetni, à Komornyik-ként Philepet; (Lelki-Tanítóit) hogy néki azt, meg-mag yarázza. Ez, mind az Igaz Hit gyümölcse!

(y) Jak. 1.
v. 26.

(z) Erh.
4. v. 2.

(a) 1. Sam.
25. v. 17.

(b) 1. Tim.
6. v. 7.

(c) 1. Sam.
12. v. 3.

6. Mivel pedig: (y) A jó-cselekedetek-nélkül való Hit, meg-holt állat; ô mint mutogatta itt-is, Igaz Idvezítő Hitit! Nem volt az ű Kapuja, bé-zarva; à szegény, koldús, s-meg-kefere-dett szívű Ember előtt. Nem volt ű, (z) Affuerus természetű; kihez; nem vala senkinek szabad bé-menni, gyász ruhában. Beszélhetett ű véle az ügye-fogyott; nem úgy mint Nábállal; ki, (a) olly gonosz Ember vala; hogy neki senki nem szólhat vala. Nem kapott ű, más Ember jószágán; hanem; meg-elégedett à magáéval; tudván azt: hogy (b) semmit nem hoztunk e világra; kétség-nélkül, semmit ki sem vihetünk e világból. Allyon elől bár, leg-kissebbic jobbágya; kit minden ok-nélkül, meg-nyomorított volna! Es, ha most nyelve, szabados lehetne; s-à Samuellel egygyütt, ezt mondhatná Jobbágyi-nac: (c) Tegyetek bizonyosságot én ellenem az Ur előtt; ha én valakinek ôkrét, vagy számárát el-vetsem; és, ha valakin, erőszakot cselekedtem; ha valakit meg-rontottam; vagy valakinek kezéből jutal-

jutalmát vöttem; hogy azért szememet, ű rúla, elfordítottam volna; és viszá-adom tinektek. Mondom; ha így beszélhetne nékiec; igazán, s-helyessen, felelhetnéne így: (d) Nem cselekedtem mi rajtunk erőszakot; sem meg nem rontottal minket; sem pedig, valamit más kezéből, el nem vöttem. Így jár vala ű, minden-nap az Istennel! Sôt néhánykor; ha mikor, valami Emberi gyarlóságból; (mivel ez, meg-esic à Szentektől-is) kedvetlenül szóllott-is, valamelly Szolgájának; menten meg-bánta; s-többire, maga járt utánna. Es, ha el-találta-is; (e) à Saul felső-ruhájának szarvát metzteni; de, mindig járt meg-esett Dáviddal, szíve rajta. Egy szóval à Jóbbal: (f) Nem ötte-meg, étkének falattyát, csak maga; hanem: jutott abból az árvának. Es: (g) Gyermekégetül fogva, mint Attyánál, úgy nevelkedet az árva. (h) Nem csak nezte ű, à ruhátalan veszendő szegényt; hanem, ruhát adott à szűkölködőnek; (i) s az ű juhainak gyapjával melege-det-meg, à mezitelen árva.

7. (k) Hittel kell, a Szent iginek-is azonban, meg-elegyíteni. Mivel; ott szokta Isten,

T

az Hit

(d) 1. 40

(e) 1. Sam.
24. v. 3. 6.

(f) Job.
31. v. 17.

(g) 1. 18.

(h) 1. 19.

(i) 1. 20.

(k) Sid.
4. v. 2.

- (1) Csel. 16. v. 14. az *Hit* faklyáját meg gyújtani; hol a Szent (1). *Igire-való, figyelmes halgatás* vagyon. Itt is tündököltette *Igaz Hittet*, ez az Isten Szente! Mellyet, csak azzal-is meg-mutatott: Hogy:
- (m) Teré. 14. v. 20. (m) *Abrahámmal* egygyütt, az *Ige-Hirdetőknek, mindencbül tizedet adott.* Olly kész-is volt az *Ige* *vevésben* *Corneliussal*; hogy az *Ige* *ki-sáfárlóinac*, ugyan így szóllyon: (n) *En az Isten előtt állók; hogy meg-halgassam mind azokat, mellyeket Isten nekem, ti általotok mondánd!* A *könyörgésben* pedig, olly módot tartott: hogy soha addig Istent, meg nem kereste *imádságával*; valamедdig, az Isten szívének, hozzá-való hajtására; ha csak (o) *sétálva-is*; *serkengető materiákat, ki nem gondolt Isákkai.* Udvarában pedig, ugyan (p) *Sóltár Eneklőket-is*, tartott *Dáviddal.* Es így: Nagy lelki-nyereség volt előtte; ha az (q) *Isteni-tisztelet* felől, meg-kérdezhetette *Udvara-Nepét, a Nagy Abraham-val.*

Igy mutatá meg, ez Idvezült Ur, hogy minden-nap *Enoch-kal, Igaz Hiti által Istennel*

- (r) Gal. 2. v. 20. jár! Lelki (r) *lelegzet-vétel* vala lelkében;

vala

vala azért, *lelki elete.* (s) *Vilagoskodik* vala; (s) Matth. 5. v. 16. vala azért *Napja.* (t) *Melegite*; vala azért *tüze.* (t) Luk. 24. v. 32. Mellyre nézve; *öven-négy esztendő*ig tartó, Világi bujdosási; s-közel, *három esztendőket* töltött, *orvosolhataatlan* nyavalyái után; a gonoszbul, jót; a mérges *Vipera* testébül, orvostságot; a keferü méh-fübül, mézet; a meg-

(u) *sántításbül, áldást*; s-Szent (x) *Pal vak-ságábül, szem gyógyítást,* hozá-ki, a Mennyei Nagy-Orvos. Mert ű-is: (y) *Az Urban hal-la-meg.* Az az: Követé a *meg-halásban, Urát, s Christusát.* Mivel az ű *Christusa*, ezeket cselekedte vala *halála* előtt:

1. Még ellenségének, (z) *Judásnak is,* (z) Ján. 13. v. 5. *meg-mosta lábait.* En el-hiszem, hogy e *Jesus* Tanítványa-is; nem engedte, hogy a (a) (a) Eph. 4. v. 26. *Nap le-mennyen haragján*; mellyhez, nem-is szokott vala.

2. Mindenekben, Szent (b) *Attya akaratyára, bizta* vala *Urunk* magát. En el-hiszem; hogy ez Isten *Simeonnya-is*, acképpen cselekedett.

3. Az ű *kinnyaiban*, csak egy békételen

szót sem szól vala, az ű *Ura*, s-*Christusa*. En el-hiszem; hogy ha azont nem-is; de, csendes halgatással-való dolgot követet, ez ű *Nemes tagja* is. Meg-gondolván azt; hogy ű Ember vólt, s-bűnös vólt; à mellyért, érdemelhetett-is, Isten Attyai látogatását; de az ű *Christusa*, nem vólt bűnös; mellyért affelet érdemelhetett volna.

(c) Luk. 23. v. 46. 4. Szent (c) *Attya kezében ajánlotta*, az ű édes *Ura*, *lelket*. En el-hiszem; hogy, e veszendő világon bűjdosó *Lelek*-is; Isten kegyelmes (d) *markát* kereste-meg; úgy-mint, a' mellynec, (e) *senki kárt nem tehet*. Eképpen végezé-el, mulandó Világi életét! Így osztogató ki, *Igaz Hiti*-nec gyümölcsét! Mellyeket halván; bizony fel-kialthat minden jó lélec, s-ezt mondhattya: (f) *Hal-lyon-meg az én lelkem, ennek az Igaznak halálával, s-legyen az én végem olyan, mint az övé!*

Nékünc; fok *Ecclesiák*-nac, s-*Scholák*-nac; elég nagy kárunc lün, ez Idvezült *Ur*-nac halálában; ha meg-tekintyűc, közzü-

lünk-

lünk-való ki-esését. Még à *Pokolnac ördögi seregi*-is, mind *bánkodnak* ezen; hogy en-nec, jó-*cselekedetek*-kel fénlő *Igaz Hiti*, s-*lelket*; magokévá nem tehattéc. De, soha egyszer, nagyobb *örömök*, nem vólt, az Isten jó *Angyalinak*; mint, hogy ez áldott *lelket*, magoc seregeben állithattác.

Miért tőrnéd, faggatnád, hát te-is magadat; ő fok keserűségeknek ki-tőtt *Tárdgya!* TEKINTETES, BETHLENDRUSIANA ASZSZONYOM! Holott: megtanultad azt, nem most: Hogy à *Nagyobb Hiti* Ember, bár nagyobb próbát várjon. Most NB. tetczik-meg; hogy ha az erős fa, el-szenvedheri é, a' kemény Eszaki-szélnek fuvását? Hánkodó Tengerre szállított Isten; hogy *Kormányossá* légy, azon hanyattatott Hajónac. Es az Isten harczán, *Vitézi módon meg-ally*.

De talám azt mondod: Nem Aszszonyi állator illett az; mert ű, erőselebb a' kemény kerefszteket el-szenvedhető erős Férfi-nál. Ellen-vá-
rás.

T 3

Fele-

Felelet: Mind csak *külső* ez! De a' lelki-ekben, vajki sok *erős* *Férfiac* nem érnek, az (g) *erőtlen* *edények*vel! Sok ezer *Férfiakat*, hátra-hagyott *Urunc*; de, egy *Aszszonynac*, még pedig, *Pogány Nemzet*-bül valónac; *Hi-ti* után, illy dicsíretet nyújtá: (h) *O Aszszonyi-allat!* nagy a' te *Hited!* Bizony mind azért cselekedte *Isten* veled ezt; hogy annál inkább, ű hozzá ragaszkodgyál! Es: Mint az *Annyátul*, el-esni engedett *Gyermec*, é-des *Annyához* szokott futni; Te-is, csak ezt mondgyad, *Szent Istenednec*: (i) *Uram!* *tarcs-meg!* Mint *Nagy Hitű* *Isten* *edényénec*, minden-nap; a' *Nagyságod* elméjében, teddegelic ezt le, a' *Nagyságod*, Jó lelki-isméretű, s- *Tudós* *Lelki-Tanító*: Hogy a' mi *Lelki Jősephünk*, az *Ur Jėsus Christus*; azoknac (k) *Lelki edényekben*, rejti-bé, *vádoló*, de mind-az-által, *arany pohárát*; a' kiker ű szeret. Es: *meg-sanyargattya* azokat *Atyai* veszfzeivel, hogy a' (l) *Pokolbeli*, *Hőher* *kezeiben*, ne *essenek*.

(g) 1. Pet.
3. v. 7.

(h) Matth.
13. v. 28.

(i) Matth.
8. v. 25.

(k) Terč.
44. v. 2.

(l) 1. Cor.
11. v. 32.

Tudom

Tudom ugyan azt; hogy az *erőtlen* *testnec*, nehezen *esnec* *efféle* *mondásoc*: (m) *Add-el* *mindenedet*, s-*ugy követ* *engemet*. *Ismét*: (n) *Valaki en érettem*, nem *gyűlöli*, *Atyát*, *Annyát*, *magzatit*, *sőt a' maga lelke* is; nem *lehet en Tanítványom*. Mind-az-által; nem a' *testnec* *sugallását*; hanem, az (o) *előttünk menő Jehovát*, *kell követnünk*; s-még *faját* (p) *életünknek*-is, *nem kell drágának lenni*; ha *Isten* *ugy kívánnya*. *Efféle* *dolgokban*; igen *elménkben* *forgassuc* azért ezeket:

Ellen-vetés.
(m) Matt.
19. v. 21.
(n) Luk.
14. v. 26.

(o) Ki-jöv.
13. v. 21.
(p) Csel.
20. v. 24.

1. A' mit én velem az *Isten* cselekedett, (q) *most én azt*, nem *tudom*; de ez után, *meg-tudom*.

(q) Ján.
13. v. 7.

2. A' mi én rajtam esett; azt én velem, nem *Ember* (r) *cselekedte*, hanem *Isten*; *meg-némulok* hát az ű *kezei* alatt!

(r) Solt.
39. v. 1.

3. *Nagy Hegyre* *kell*, *világi szennyvedésinkben*, *fel hágnunk*; s-szintén *ackor* *feget* *Isten* *osztán* *meg bennünket*, *mikor* *annac a'*

tetejé-

(s) Terem. *tetejére érunc; mivel: (s) Az Urnak hegyén,*
22. v. 14. *visselnek gondot.*

4. A' segítség-vételre, nem hozhattyc
elől, à nekunc tetztzõ órát; hanem, az Iste.

(r) Ján. 2. *nénec kell járulni; e' mondás-szerént: (t)*
7. 4. *Afzszonyi-állat! nem jöte még el az én óráim.*

(u) Efa. *Es így: (u) A' ki hiszen, nem siet az. Hát?*
28. v. 16. *Békesség-es túró lélecekkel várakozic, Isten-e*

(x) Teré. *segítség-e után. Mivel: A' ki itt (x) Be-*
35. v. 18. *noni; (fajdalomnak fia, leánya) Beniamin.*

(y) Ruth. *(Jobb kéz) A' ki itt (y) Mara; (keserü-*
2. v. 10. *ség) Naomi (szépség) léfzen az Eg-ben.*
Várjuc azért ezt; mint à munkás, az est-
vét; a' bújdosó, Hazáját; a' fogoly, sza-
badulását; a' Bárány, el-tévezett Annyát;
s'- az Hajósoc, az csendes ki-kötõ hel-
lyet.

Ellen-ve-
tés.

(z) Solt.
42. v. 8.

Ellen-vetés: Mert ám; egygyic nyava-
lya a' másikat, ott éri rajtam; s- (z) a'
nyomoruságnak egygyik mélysege, a' másikat kö-
veti.

Fele-

Felelet: Nagy jele ez annac; hogy el-
jű az Isteni vigasztalás. Mint a' (a) Sidó-
kon, mikor a' téglák száma meg-szaporodék; kö-
zel vala a' szabadulás.

Ellen-vetés: Ugyan (b) erőm-felett
vadnac már, e' bokros keserűség-ec, s-nem
birom-el.

Felelet: Vaj el! mert, a' Szent Lélec
fogja kezedet. Mivel: (c) a' Szent Lélec
segelli, a' mi erőtelenség-inket. A' Christus is
tart más felől. Mivel: (d) Meg-fogadtat-
tam a' Christustól; így szól az Apostol, az
Hivec képekben. Bóldog lélec az, kincc
ilyen jó két gyámola-i vadnac! mert az,
csak így beszélhet: (e) Ha Isten velünk,
kicsoda ellenünk? Ki az ű tulajdon Fiának,
nem engedett; hanem, adta azt mi érettünk;
mi-módon nem adna, az ű Fiával mi-nekünk,
mindeneket? Es így: Igaz Hitet, reménsé-

V

get, 3-

get, s-keserves lelket meg-éleztő Vigaszt-
lást-is. Add-meg URAM cze-
ket minnyájunknac!
AMEN!

V E G E.

SERMOPANEGYRICUS

IN

Obitum & Laudes

EXCELENTISSIMI COMITIS

D. D. FRANCISCI RHEDEL

Authore & Declamatore

JOHANNE POSAHAZI

A. L. M.

Multa Auditores Incliti! Vellem si non tam multa mihi coram vobis dicenti occurreret lugendi materia. Quod dum tacitus apud me recogito, stupet animus mœrore attonitus, & luctantes inter gemitus verba violentis singultibus absorbentur. Heu! quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, deductis quarum rivulis, me & vos totos madefaciam. En astat præprimis, & nimia affectuum vehementia excitatos gelidos in corde vapores in nubes cogit; coactas contemplationis suæ calore in imbres resolvit, pulcherrima quondam pulcherrimæ Europæ Filia, si non natus maxima, certè non minima omnium nostrum genitrix alma Pannonia. Adstat? Dicam quali habitu? Tota quanta ad luctum & commiserationem composito. Miraris! Desine; quin potius justissimi doloris,

X

& fu

• & funerei hujus coloris causas justissimas accipe. Fuimus Troes! jam penè extorres! gemino verbo omnia ferè dixi. Vidisses quondam matrem nostram sole coronatam, & stellas sub pedibus calcantem; jam vides horridis undique tenebris ita circumfusam, ut omnem penè gloria antiqua amiserit lucem. Vidisses eam non unam tantum aut alteram, sed multas, easque opulentissimas regiones, suo complexam gremio; Heu quò jam recidisse vides! Perit alta & verè regia MATHIAE REGIS Sedes; & de tanto Imperio vix tot reliqua sunt oppidula, quot olim regna REX ille unus non falsis predicabat titulis.

Ite per extremum Tanaim, pigrosque Triones;

Ite per ardentem Lybiam superate vapores

Solis; & arcanos Nili deprendite fontes.

• Vidisses victrices ejus Aquilas, ad Orientis & Occidentis usque Solis metas excurrisse, metu & terrore fortissimas nationes in obsequium sui traxisse; Quid jam vides? Alas fractas; Præpetes ejus pennas partim evulsas, partim spiritu vitali ita destitutas, ut ex alto Majestatis suæ nido dejecta, humi repat, palpitet, & serpat. Ab quòodo pulcherrimam gloriae theatrum evasit in spectaculum gentibus & populis ignominiosum! Quomodo gens latè regens ac dominatrix facta est Nationum ludibrium, pariter ac mancipium! O fortissimi Avorum Atavorumque nostrorum manes! si nunc vobis ab inferis redire liceret, nonne, justo dolore perciti in has erumperetis voces:

Itane

Itane fœlicem Panonia glebam, armis meis occupatam, sanguine rigatam, robore longè lateque propagatam, infelix aliena gentis occupavit lolium? Itane cervicem liberrima gentis alienigenarum fregit frangitque jugum? Itane mea ipsis visceribus chariora pignora fœda barbarorum servitus oppressit? Profecto ita. Utinam! Utinam! ista nossetis, effractis non dicam carceribus, ad opem posteris ferendam auxiliumque accurreretis. Tu cum primis invicte Atila, gentis tuae in hac Pannonia verè panis terra conditor; & Tu Corvine Mathia, Imperii Hungarici magnum quò nunquam extitit Luminare majus, haecine siccis intueremini oculis? Crediderim; nunquam. Quin certè miraremini tantam Hungarici soli vastitatem; Tantam gloriose gentis eclipsin; Tam modicam forum virorum segetem, quorum sementem vos feceratis uberrimam; & tam degenerem (ut cum pudore nostro dicam) à virtute Majorum posteritatem. Satis hætenus peroratum esset Auditores pro acerba præterita fœlicitatis nostrae memoria, nisi Calamitatis nostrae mare novis identidem excresceret undis; fluctibus cieretur novis; ventis perflaretur novis; novasque absorptæ terrae nostrae portione sibi accumularet harenas. Illæ demum lacrymae, quas hætenus vocis aditu intercluso pressimus, & nunc accrescens dolor se ipso violentior excutit, sunt novum illud Mare si unquam aliud amarissimum, cujus unde jam circum oculos nobis innatant, & effractis velut repagulis, per acerbissimos fluctus gentis insultant. Inconstan-

X 2

tes hujus

tes hujus maris quinam motus? Non alii quàm interrupti ac
 sæpius repetiti singultus. Quinam fluctus? Sunt sævi & alter-
 no turbine in semetipsos percussus dolores. Qui æstus? Sunt
 singultientes & sæpius resorpti gemitus. Quæ verò Arena?
 Fœlices illi quidem, nobis tamen lachrymandi cineres in bre-
 vem urnam collecti. Qui denique venti? Vestra sunt Au-
 ditores Inclyti suspiria, quibus Excellentissimi Comitibus
 nostri vitæ naufragium deploratis. Hoc nobis pelagus in hac
 densissima funerea noctis caligine navigandum est Mœstissi-
 mi Spectatores! nullis tamen omnino velis enavigandum.
 Quis enim mœrori finem; quis dolori terminum statuere possit?
 Contumax dolor ut terminari nescius, sic impatiens est ordina-
 ri. Quò sit ut mea quoque sine ordine indigesta, sine lege in-
 composita, sine ornatu incompta protrudatur Oratio. Ne ta-
 men publici hujus acerbissimique doloris causas, vel præsens
 spectator, vel posteritas olim secutura ignoret, ita per omnem
 vitæ periodum demortui Comitibus Illustrissimis decurram,
 ut quot quot ejus memoriam sibi in animos revocaverint, inge-
 nuam omnis virtutis imaginem, nos perdidisse animadver-
 tant.

Heus tu unice Deo chara, inter mortales nimis rara
 virtutum regina Pietas! Cur lugubri pallâ circumdata lu-
 ges? Cur intemeratas lachrymis squalentibus genas defædas?
 Cur vultum amabili serenitate cœlestes ignes aliàs superantem
 astrato velo obductum habes? Cur altum premis corde dolo-

rem, &

rem, & veluti vidua profunda ducis suspiria? Haud mi-
 ramur, qui causas tam funesti habitus tui rimamur. Occu-
 buit namque Comes Excellentissimus FRANCISCUS RHE-
 DEUS, in omni vitæ Comes tuus individuum; Majestatis tue
 cultor si quis unquam alius solertissimus; imò Alumnus unice
 tibi devotissimus. Iustam sanè habes causam doloris. Præser-
 tim si atterdas, quàm paucos inter degeneres hujus ævis filios,
 huic habeas similes; & parem forsitan nullum. Rara avis
 in terris, nigroque simillima cygno, Verus Pietatis cultor.
 Pars hominum ferinâ propemodum ignorantia obrutescit,
 mulis & equis persimiles, in quibus nulla veri Dei notitia:
 Pars profundo superstitionis & damnatarum hæresium veter-
 no ita indormiscit, ut nullo quantumvis valido Spiritûs Dei
 clamore excitari possit: Pars relicto vero & vivo Izraelis
 fonte, cisternas sibi fodit alienas, Numina fabricat falsa, &
 relicto Conditore qui est benedictus in sæcula, creaturas colit:
 Pars pietatem in labiis tantum natam ostentat, corde & af-
 fectu intus existente gelido, & quavis Marmorea glacie frigi-
 diore. Ubi nunc Enochus primi sæculi Phosphorus, cum Deo
 jugiter ambulare solitus? Terram scelerum omnium sentinam
 pertæsus, in Cælum sublatus. Ubi Noachus vir ille justus,
 & in sua generatione solus ferè perfectus? Inundante mun-
 dum impietatis cataclysmo, cum sui paucis in Arcam manu
 Dei conditus. Ubi titio iste ex Ure Chaldaeorum ereptus, & per
 omnem vitam in terra promissionis peregrinus, prisca fidei

exemplar, & sanctæ erga Deum obedientie archetypus, magnus Abrahamus? Mundo dedit ne fieret immundus. Ubi Moses mortalium mitissimus; Ubi Iosue quæ pietate, quæ virtute militari clarissimus; Ubi David vir si quisquam ali-
us ob sinceritatem Deo charus; Ubi Iosias idolorum exterminator zelosissimus, & Ezechias in repurgando & propagando Dei cultu haud illi secundus? Cælo recepti omnes; & paucos sibi reliquere similes. Iam cæcutit mundus; & licet Diogenis lucernam accendas, vix unus aut alter reperitur verè pius. Dolendum! Est quòd doleas Iove delapsa pietas in tanta tuorum orbitate Cultorum, & filiorum. Nos verò hanc reputamus causam, quòd nobis iussu tuo in hoc Theatrum convocatis, ipsa tuis manibus Illustrissimum tui Comitem non sine gravi dolore contumulas: quem ad omnia sanctitatis exercitia ipsa tuis digitis effinxeras. Cor ipsi finxeras Amoris Dei tam capax, ut immensum illud alias Numen totum intra se clauderet; hoc in iolidum hospite delectatus, quem ne unquam crassis peccatorum fumis è suo abalienaret larario unice cavit; & ne ex tot falsis Numinibus, aliquem in sanctissimum mentis suæ thalamum admitteret rivalem, per omnem vitam evitavit. Nòrat enim Deum castissimam esse mentem, nec adulterinos, divisosque posse ferre amores; imò ita honoris amorisque sui esse zeioetypum, ut qui furtivis eum inestaret flammis, nunquam abiret impunis; Nòrat in hoc salutis fonte tales reperiri aquas, quas si quis hauriat, non sitiat unquam. Et certè salutiferis
hisc

hisc undis unice suam potabat animam, suam refrigerabat conscientiam per omnem vitam æstum. Nòrat denique se tali militare Imperatori, quem deserere vel abnegare piaculum esset nulla morte piandum, & sacrilegium summe nefandum: quare fidem suam ad extremum usque spiritum illi probavit; & quidem non sine multiplici experimento probavit. Nunquam bella pius, nunquam tentamina desunt; ea tamen fortis hic pietatis Athleta omnia firmâ fide superavit. Ades dum tu invictissime sanctæ patientiæ Hercules Iobe Patriarcha! Passusne bonorum & fortunarum per inimicantes tibi manus direptionem? Ita. Forti animo tulisti? Ita. En apud nos quoque tibi nactus es collegam; cui non modò greges & armenta per barbaros immanitate furentes ab acta, sed natale solum occupatum, avitica prædia & præsidia in prædam conversa. Amisisti chara pignora, natos, nataque, & pulchriores pulchro vere nepotes? Ita; sed superasti fide & patientia invicta. Habes comparem Illustrissimum nostrum Comitem, cui nuper unicum quod habuit oculorum delitium, domus inclinata fulcrum, Illustrum Comitem LADISLAUM, abstulit atra dies; quem casum forti animo tulit. Te ne percussit manus Iehovæ Omnipotentis? Ita; sed fidem non excussit.

O vos immites dolorum phalanges, & exercituati propemodum dolores, quàm varie contra hoc Deo & pietati devotum pectus pugnastis! non tamen fidem & patientiam ejus expugnastis. Stetit certè, (ut uno verbo omnia complectar) con-

tra omnes adversitates Illustriss. noster Comes Marpesia
cautes. Quot quot sumus in hoc vite salo navigamus; felix
qui recta fide & bona conscientia portum appellere potest.
Atat! quam multos funesto hoc seculo videas naufragantes.
Hos fucata mundi gloria, ambitio stulta, opumque cupido in
transversum abripit; illos metus & pusillanimitas scopulis alli-
dit infamibus. Hi Sirenium vocibus capti in medio cursu subsi-
stunt; illi male compaginatam, nec gubernaculo instructam
fluctibus in mediis cum aeterno animarum dispendio, amittunt
naviculam. Non ita noster Ulysses & pius Aeneas solo jacta-
tus & alto, sed incolumis, fidei & bonae conscientiae tenacissi-
mus, ad portum pervenit. Felix illi navigatio! Nec mirum,
qui tam bene instructam sibi paraverat ratem: cujus bases fu-
erant sanctissimae fidei fundamentales articuli: Cujus prora
& puppis Dei gloria: Cujus Helix & cynosura non piger ille
Bootes, sed Sol justitiae Christus: Cujus anchora, spes sem-
per Deo confisa, nec unquam confusa: Cujus gubernaculum,
Sanctum Dei verbum: Cujus venti, preces & suspiria:
Cujus aquae, lachrymae poenitentiales. Vos vos navales ejus
socii & veluti remiges Sanctissimi Verbi Dei pracones com-
pello! num hac ita esse inficiamini? Crediderim nunquam.
Quem prius, quando per valetudinem licuit, in Tabernacu-
lo Dei comparentem vidistis? Neminem. Quem avidius sa-
eros Verbi Dei latices haurientem observastis? Puto nemi-
nem. Hoc ipsi pabulum, hoc deliciae; hoc campus verè Elise-

us, in quem jugi quā lectione, quā meditatione, per omnem
vitam sine tadio fuit exspaciatus, Hoc ipsi pharos & unica
pedibus lucerna. Inde factum, quod vir plenus lumine, quasi
sole sphaera Cristallina (ita enim ego illam lumine caelesti
mentem divinitus perfusam in cogitatione mihi describo) me-
dullam divinatorum loqueretur. Unde elevato illi sursum ad De-
um cordi, minoris fiebant omnia quae infra fieri solent. Nōrat
enim Orbem sublunarem non nisi fumo, fœtore, & vaporibus
esse plenum, idcirco mentem supra lunam, ubi perpetua est se-
renitas, attollere didicerat. Quoties ille se quotidie in conclave
secretum, quasi in domum auditionis Dei, ad audientiam Dei
abdebat, statim ac aeternitati transcriptis temporibus! Vos pa-
rietes testes estis; vos Sancti Dei nuntii pietatis cultoribus mini-
strare soliti testes; imò tu Magne Deus renum cordiumque ocu-
latissimus spectator, testis. Tantus hic erat Pietatis cultor! Tan-
tus fidei ac religionis ipsius Dei sanguine consecrata sectator,
astimator! Frigidus forsā? Nisi forte eum dixeris frigidum,
cui Cor erat focus zeli & amoris erga Deū plus quam adaman-
tini igne perpetuo accensus. Ignis (uti novimus) apud vete-
res sacrificiis dicatus victimas consumere solebat. Habebat &
noster Sacerdos verè Christianus suas victimas & holocausto-
mata, quae per ignem non in foco Vestae Diali, sed in corde ipsius
accensum, quotidie consumeret. Victima fuit ipsi totus Mun-
dus, & quicquid in eo pulchrum ac pretiosum delicatis videtur
mortalibus, hoc ipse tamquam foenum ac stipulam consumebat.

Insonabat auribus jugiter divinum illud Divi Salvatoris effatum: Quid prodest homini si mundum lucretur universum, animæ verò suæ patiatur detrimentum. Victima fuit ipsemet sibi totus, affectus, cupiditates, & quicquid habet Vetus Adamus, ita apud se consumere conatus, ut juxta rationale illud obsequium, exhiberet se hostiam viventem, sanctam, & Deo placentem. Sacer ille ignis non intra se tantum agebat & vitiorum scorias consumebat, sed nec circa se sordes & quisquilias (homines intelligo profanos & Dei olores) patiebatur ullas. Expertis loquor, Aula ipsius fuit quoddam pietatis & Christianarum virtutum sacrarium, hoc nomine nostra tempestate ita celebris, ut multi alias profani & vitii asperi, huc venientes, ex rudi & indigesta mole in pulchros efformarentur pietatis Mercurios. Victimæ denique & holocaustomata fuere ipsi universa quæ possedit bona, quæ flamma ardentis in Dei cultum ejusque augmentum charitatis, nec non erga pauperes pietatis, zeli erga Dei domum, ejusque Seminaria, perpetuo fragrantis, ita absumsit, ut sui, dignitatisque suæ quasi oblitus, hac in parte nonnullis videretur profusus. Adeste vos pauperes & afflicti! qui pingvis & adiposi hujus sacrificii participes sæpe fuistis. Adeste mancipia & captivi! quorum plurimi hujus ope & adipe postliminio aris focisque redditi estis. Adeste exules; cum primis religionis nomine extorres! Adeste Ecclesiæ afflictæ, earumque Seminaria Scholæ! Tu cum primis Patarchina pulchrum Christi inter spinas lilium; Tu Cas-
sovina

sovina sive veolens casia; & Tu Szathmarina nunc renascens rosa: Adeste, inquam, & pingvis hujus sacrificii cujus rata vobis non semel exhibita est portio, quæ testes, quæ memores este! Imò adsum ego pietatis hujus testis, & Vestri omnium qui forte abestis nomine, gratias eternas ago.

Ita-ne verò Comes Excellentissime, tuæ erga Deum pietatis, fidei, charitatis, & in adversis patientiæ memoriæ semel excitavi, ut obliviscamur heroici illius temperamenti (Modestiam intelligo) quò non modo temetipsum vicisti, sed & pomum illud aureum, pro quo ambitiosa mortalium studia tantopere decertant, patriam funestant, se suosque perdunt, non magni fecisti. Immortale hujus victoriæ post te reliquisti exemplum. Te nuper Principem vidit, salutavit Inclyta Transylvania; sed ne civili sanguine tuam maculares purpuram, non invitus, non deturbatus, sed sponte ex illo dignitatis apice descendisti: maluisti cum Scipione civem unum servare, quàm mille homines occidere. Rara virtus & quæ pauca habet exempla. Abrahamus licet ætate, autoritate, sapientia, & virtute antecelleret, ut discordiæ flammam sopiret, fratri Lotho cedit. Scipio Romanæ gentis verè scipio comminationibus Tribunorum plebis cedit. Trasibulus recuperatâ patriâ, & dissipatis exulum bonis, amnestiâ, idest injuriarum oblivionem sanxit. Aristides Themistocli licet offensus, dissimulatis tamen injuriis, consilia cum eo communicavit de profligandis Persis. Athenienses publicam Græciæ salutem pri-

vato honori anteferentes cedunt de ducatu, hanc vocem addentes: Quocunque loco collocati fuerimus, praelibimur ut bonos & fortes viros decet. Antiqua hæc auditis exempla? Scitote in hoc patriæ Scipione omnia esse renovata; eademque operâ damnatam Ambitionem, & turpem illam regnandi cupiditatem. Ambitionis injeci mentionem. Monstrum concipite Auditores si quod aliud monstruosissimum. Hæc est crudelis illa Harpya, quæ univversum genus humanum perturbat, evertit, & omnium ferè Regum, Principum, & Imperatorum vitas funestat. Hæc Imperii Romani prima fundamenta fraterno incestavit sanguine. Hæc illius gloriâ ad Orientem & Occidentem usque solem conspicuam, Cæsare & Pompeio altercantibus, ecclipsi planè totali obscuravit; ipsis tandem funestæ contentionis auctoribus malè perditis. Pompeio namque devicto, Cæsar qui terrarum orbem civili sanguine impleverat, tribus & viginti vulneribus confossus, & ipse sanguine suo Curiam implevit. Sed quid opus exoticis præludere exemplis? Scire vultis Status nostri ruinantis, & jam penè ruinati causas epidemicas? Reflectite animum Optimi Sympatriotæ ad incunabula gentis nostræ, & perpendite quibus artibus majores nostri tantum condidere imperium, cujus nedum corpus, sed nec umbram quidem jam tenemus; hinc per legem (ut apellant) oppositionis, totâ calamitatis nostræ fundum & latifundium cognoscetis. Nihil antiquius majoribus nostris fuit Concordiâ, quæ res parvæ crescunt, & sublata, magnæ dilabuntur. Meminerant se fratres
esse

esse una eademque generatione ab Hunor & Magor Magni Nimbrodæ filius profectos, ex uno eodemque sanguine satos; quamobrem dissidia intestina cane & angve pejus habebant. Optimè norant Reipublicæ securitatem non tam in armis, murorum claustris, arcibus, & propugnaculis sitam esse (ipsi namque in aperta, omnibusque exposita habitabant planitie) quam in animorum unionem & concordiam. Hæc duce paternis sunt exciti sedibus: Hæc rate Tanais Meotidisque tranaverunt paludes: Hæc ipsis in omni peregrinatione, donec certas sibi figerent sedes, unica fuit Helice, itinerum dux, atque Cynosura: Hæc primum tanti Imperii fundamentum. Alterum verò Iustitiæ & equitatis studium; & hoc eo magis charum, quod probe norint armis parari Imperia, parca legibus conservari. Sunt enim leges totius humane vitæ duces ac moderatores: sunt muri ac fundamenta Civitatis: in his salus bonorum, in his pacis studia continentur. Quare nostris è Scythia egressis, prima fuit cura, ut Capitaneis ordinatis, & uno præterea Rectore ad lites dissidentium sopiendas, fures, latrones ac alios malefactores severissime castigarent. Vin' scire alas, quibus Orientis & Occidentis brevi spaciopervolitarunt plagas? Fortitudo & disciplina militaris fuere. Quid harum custos & retinaculum? Alma frugalitas, luxus & otii odium: de quo dignum est ut nobilem illum apud Alexandrum Oratorem Scythicum audiat. Dona à nobis data sunt (ne Scytharum gentem ignores) jugum boum, aratrum, & sagitta, & patera. His utimur & cum amicis,

& adversus inimicos. Fruges amicis damus boum labore quæsitæ: paterâ vinum diis libamus: inimicos sagittâ eminus, hastâ cominus petimus. Sic Scythiæ regem, & postea Persarum Medorumq; superavimus, patuitq; nobis iter usque in Ægyptum. His certè artibus nostri maiores Imperium & Rempublicam sibi paraverunt: at nos infelix & nimis degener posteritas contrariis vitiis illud amisimus, destruximus, perdidimus. Perdidit nos illa furiarum mater, omnisq; societatis humana pestis, discors erynnis. Non est quod incusemus externos, majus erat Imperium nostrum, quam ut ullis viribus externis extinguï posset; sed ipsi dissidiis intestinis viperino more matrem quæ nos genuit, extinximus. Perdidit juris & æqui neglectus. Iam dudum terras nostras Astræa reliquit, & cælo recepta eminus intuetur. Perdidit licentia, & fractum discipline militaris jugum. Pudet dicere, gentem cujus majores leonibus fuerant fortiores, aquilis generosiores, exutâ majorum magnanimitate, degenerasse in populū cervis timidiorē, & columbis ipsis imbelliorem. Perdidit luxur & otium, rerumq; privatarum studium. In communi omnes versamur incendio; quis sapit? quis evigilat? quis ad extinguendum accurrit? Omnes luxu, rerum privatarum studio ebrii, somno sepulti jacemus. Rectè dixit quisquis olim dixit, se nunquam vidisse vel audivisse regnum ullum, quod majore atq; Hungaria gaudio ac tripudio periret. Sed quò sum delapsus? Ecce tu Comes Illustrissime fatalis hujus scenæ argumentum penè obli-

vis? Mis-

us? Minime. Imò tacita meditatione avitarum quibus nostris claruere Majores virtutum, te velut exemplum nostro hoc seculo memorabile, sum contemplatus. Nihil tibi pacis & concordie studio fuit antiquius. Rusticus de tenui fundo litigat, paratus ad fustes si quis ei eripere contendat; Tu de integro regno cedere maluisti, quàm private dignitatis intuitu, sanguinis civilis vel unicam effundere guttam, quo multi suam inundare solent patriam. Nihil tibi juris & æqui observantiâ charius. Tu inculpata Themidos Mystra, non memoriæ tantum sed & cordi altè impresseras tria illa verè aurea juris præcepta: Honestè vivere, Neminem lædere, suum cuique tribuere. Priscæ frugalitatis quis te studiosior? Ita hanc in tuam revocaveras Aulam, ut iuxum, temulentiam, & quicquid Sardanapalus, vel impius commendaret Epicurus, procul ab ea esse volueris. Taceo publici boni amorem, quo ita flagrasti, ut nobili hoc sacrificio te ipsum, & bona tua consumere voluisti. Taceo, nec ultra fari datur, quia funereum hoc theatrum, in quo lugenda nobis immortalis Herois ad mortis secure protracti catastrophe exhibetur, vocem intercipit. O Theatrum Libitina rogo non ab simile! ubi confectus jam senio Phœnix inter sævæ olennæ virtutum suarum odora menta sæviter exhalavit; in quo positus vite mortalis exuvius ipse Phœnix conflagravit. Phœnicē apello. Nam si Mytiologis credendum, Phœnicem unicam & singularem esse avem, nec plures in mundo reperiri, & quæ ex suis cineribus soleat excitare sibi simile, sicq; suam continuare æter-

nica-

nitatem: Unicus proculdubio hic fuit Illustrissime juxta & Anti-
 quissime gentis RHEDAIANAE Phœnix. Pluresne sperare datur? Non.
 Vivit tamen hic unicus etiam sua post fata, donec aliqua virtutis in
 mundo memoria ac commendatio viget. Phœnici morienti Heliopoleos
 Sacerdotem super congesta ramusculorum congerie assistere, tradide-
 runt veteres. Adfuit huic non Phœbi Sacerdos, sed Sol justitia Christus,
 in cujus manibus suavissimi odoris animā exhalavit. Author est Lactan-
 tius ille Patrum Latinorum Cicero, illam Solis avemprius vicino flumi-
 ne se se mergere, quàm per preparata incendia in cineres absumatur.
 Nihil magis Comiti nostro fuit in votis, quàm ut sanguine Agni illius
 inculpati totus ablutus, per hoc mortis sacrificium sanctam & Deo pla-
 centem Creatori suo se exhiberet victimam. Narratur & illud, colle-
 ctas volucrum acies ad emorientis Phœnicis superstites cineres convolas-
 re. Habes Illustrissime Comes, ad cinerum tuorum urnam, in lu-
 etum squaloremque effusos illos diviniore sapientia Phœnices; habes
 equi diribitrices Aquilas; habes adgementem funeri solitariam turtu-
 rem Illustrissimam Dominam DRUSINAM BETHLEMIAM,
 quæ assiduis lachrymarum imbribus cineres tuos rigare non cessat; &
 quàm vellet! O quàm vellet, si Phœnicem suum excitare posset! Habes
 suorum, orphanorum, pupillorum, veluti passerum sub tectis tuis
 nidulantium aciem collectam, circa tuum perstreptentem cenotaphium.
 Habes etiam nos omnes canoros veluti cygnos, qui novo licet prodigio,
 veteri tamen affectu, etiam aliena fata deplorare didicimus. Refer-
 tur & illud, Phœnicem in Astorum Collegium relatum duodena stella-
 rum coronâ redimiri. Tu verò Comes Illustrissime, super astra re-
 latus, in collegium Angelorum, & quot quot in Domino mortui sunt
 Sanctorum receptus, lunam habes sub pedibus, & tamquam Sol in regno
 Patris tui Cœlestis, justitiæ & immortalitatis coronâ redimitus splendet.
 Non tibi invidemus. Felix tibi post breve mortis crepusculum illuxit
 superioris hemisphærii dies. Illuxit aternitatis quies. Requiesce igitur
 Comes Illustrissime, donec per ultimam Archangeli tubam ex
 tamulo tuo evocatus, corpore & animâ tenus, aeternum cœlestium Deo
 & Agnos cantaturus in Cœlis.

D I X I

HALOTTI
 PRÆDIKATIO,

Mellyet tött

SZANTAI POÓTS ISTVAN

Husztí Lelki Tanító,

Amaz örök emlékezetű, szelíd, kegyes, csesz,
 okos, Isten-félő, &c.

TEKINTETES ES NAGYSAGOS
 NEHAI GROFF

REDAI FERENCZ
 URNAK;

Bihar és Máramaros Vár-megyéknek
 örökös Fő Ispánnjának, meg-hidegedett Teste
 felett a' Husztí Várbéli Templomban, minek
 előtt a' testet bé-tennék a' sírba;
 An. 1667. Die 20. Nov.

SAROS-PATAKON,

Nyomtatta ROSNYAI JANOS. 1668-ben.